

Pribojszky Mátyás

Zsellérvíz

1. fejezet

A kisvároskára rátelepedett a kora nyári fullasztó hőség és semmi remény nem mutatkozott a megváltó enyhülésre.

Minden üzlet ajtaján ott lógott az „Ebédidő 12-15-ig.” feliratú kartonlap. Mozgás alig, egy-két elcsigázott járókelő vonszolta magát a lehúzott redőnyökkel, vaksin lapuló házak keskeny árnyékában. Elhagyatott, üres pad alatt, nyelvét lógatva, a tikkasztó melegtől elbódult kóbor eb feküdt kinyúlva, ütemes horkolása messzire hallatszott. A Városháza előtt letekert ablakokkal gépkocsi állt, rádiójából egyhangúan duruzsolt a vízállás-jelentés, az igazak álmát alvó sofőr tátott szája körül le-föl masírozott néhány mindenre elszánt légy. A tér túloldalán kivörösödött képű biciklis tekerte lomhán, átizzadt ingben a pedált. Félmeztelen, egy szál rövidgatyát viselő férfi, strandpapucsban a vasbolt előtti kukába szemetesvödröt ürített, majd nagyot nyögött és visszaügetett az épületbe.

Az égen szemernyi bárányszerű felhő sem látszott, a nap zavartalanul perzselte a kókadt levelű fákat, a kiégett fűvet, pedig a meteorológia „egyes helyeken” kiadós, üdítő záport jósolt.

Délután két óra volt.

A református templom melletti szűk utcán, közel a főtérhez, alacsony, köpcös, gacsos lábú, hullarészeg öregember dülöngélt csoszogva, merész cikkcakkban célozgatva a járda két oldalát. Önfeledten, saját hangjától elzárkózva óbégatott egy édesbúsan keserves nótát, amire a szerző se ismert volna rá, olyan hamis volt, talán ő maga sem tudta, mi az, nem is érdekelte. Szutykos, kifakult fekete kalapját legényesen a szemébe rántotta, köszvénytől büttykös, összenyomorodott ujjával csomóba markolt kabátja leért a porba, hosszú, kacsaringós csíkot húzva maga után, de láthatóan ez sem izgatta, csak nyekeregte a nótáját. Minden villanypóznánál lecövekelt, megölelte, összecsókolta és izgatottan magyarázott valami haszthatatlanul fontosat az oszlopnak.

– Mondom, hogy láttam!... Te sem hiszel nekem? Miért nem akar nekem senki hinni? Annyira nem vagyok berúgva, hogy a szemem káprázzon... – Mérgesen toppantott. – Ha egyszer azt mondom, hogy ott van, akkor az ott van! Ne vitatkozzatok velem!... Hé, emberek, figyeljete ide, most jövök onnan... Nem vagyok bolond, csak egy kicsit... hukk... bepiáltam... Na és?... – legyintett. – Még megbánjátok, hogy nem hallgattatok Zsellér Zsigára!... Hálátlan népség... nem érdemlitek meg, hogy törődjek veletek... Így is jó... megbánjátok...

Lassan abbahagyta a veszekedést, belecuppantott két csókot a levegőbe, aztán eltántorgott a következő oszlopig, hogy annak is kipanaszolja bánatát.

A szembejövők, akiket véletlenül arra vezérelt balsorsuk, fejcsóválva tértek ki előle, az értelmetlen hablatyoláson jót derültek, a jobb érzésűek azonban pillantásra sem méltatták a vén kocsmatölteléket.

Városszerte tudott volt az öreg Zsellér Zsigáról, hogy elitta az eszét, nem teljesen beszámítható, igen hamar meglódul a fantáziája, s olyankor be nem áll a szája, csak mondja, mondja a magáét, különösen, ha bedöntötte a napi négy-öt-nyolc-tíz unikumát – mikor mennyire tellett a kevéske nyugdíjból. Ilyenkor, ha végképp nem talált hallgatóságot, magának szónokolt, pocskondiázta a kormányt meg az ellenzéket és velük együtt az egész megveszekedett hálátlan világot, amely nem érti meg őt, pedig nincs nála áldottabb lélek, az emberek gonoszak, buták, ezért kénytelen annyit inni. Amikor erre ráunt, leszólított boldog-boldogtalant, rácsimpaszkodott és mesélte az életét, panaszkodott a rég meghalt asszonyra, hogy nem főz neki, a

szomszédokra, akik rá se néznek, nem törődnek vele, tőlük akár fel is fordulhatna – úgy kellett erővel megszökni előle, hacsak nem akart az illető berúgni az italszagtól.

– Esküszöm a... hukk... a feleségem emlékére – magyarázta akadozó nyelvvél Éliás Gábornak, Tárkos polgármesterének, aki szerencsétlenségére éppen most bukkant fel a sarkon –, esküszöm mindenre, ami szent, hogy igazat mondok! Jó, tudom, egy kicsivel többet ittam, mint szabadna, de azért bolond nem vagyok. Ha akarja, drága polgármester úr, meg is mutatom. De csak magának!

– Mit akar megmutatni, Zsiga bácsi? – állt meg vonakodva a polgármester. A képviselő-testület ülése hamarosan kezdődik, nagyon kellett volna sietnie. – Ne haragudjon, várnak rám.

– Maga ne haragudjon, látom én, hogy rohan, mikor nem rohan maga, de ez most komoly dolog, nagyon komoly, higgyen nekem. Nem mondanám, ha nem a saját szememmel láttam volna. Még meg is kóstoltam. Pfúj, de keserű, meg bűdös, hogy az ördög vinné el.

– Az Isten szerelmére, mit kóstolt meg? Csak nem valami mérget ivott és attól tántorog?

– Nem, a berúgás az tisztességes, én nem arról beszélek, hanem a vízről, ami a Törökhegyen folyik.

– A Törökhegyen? Megkergült maga, Zsiga bácsi, megzavarta az eszét az unikum. A Törökhegy ócska kis vakondtúrás, régi, sziklás földhalom. Sose fog ott maga vizet találni. Még a fű se nő ki rajta.

– Márpedig a víz ott van! Győződjön meg róla a saját szemével.

– Hagyjon nekem békét, öreg, semmi kedvem magával vitatkozni. Tudja, mennyire haragszom a részeg emberekre, egyszer még magát is bevitetem az elvonóba, aztán megnézheti magát. Nem szégyell fényes nappal, ősz-öregember létére, így támolyni a nyílt utcán? Menjen haza, amíg szépen mondom, ne csinálja itt nekem a cirkuszt, aludja ki magát, aztán felejtse el azt is, hogy találkoztunk.

– Hé, hé, álljon már meg, aranyos polgármester úr, a jó Isten áldja meg, legalább hallgasson végig! Nem hazudok én, minek néz maga engem? Mondom, hogy ott a víz, ott folyik a hegynél, ne lássak unikumot az életben, ha nem így van! – a vén Zsiga beleborzongott a szörnyű eskübe.

– Na jó – legyintett Éliás. Legalább hamarabb szabadul, gondolta beletörődve. Megsajnálta az öreget: se kutyája, se macskája, ha valami baja esnék a kis vityillójában, hetek telnének bele, amíg felfedeznék a halálát. Zsiga bácsi görbére merevedett ujjain vöröslöttek a megduzzadt ízületek, úgy lehet, éppen az állandó fájdalomtól menekül az italba, hiába könyörög neki az orvos, hogy ezzel még csak jobban árt magának. – Mesélje el szép sorjában, nyugodtan, mit látott, mert sose fogunk a végére érni, ha összevissza kalatylol. Tehát mi folyik a Törökhegyen?

– Víz, polgármester úr, víz! A Rókasziklánál kezdett szivárogni, meg nem mondom, mióta. Már egész kis tó alakult ki körülötte, mert a száraz, kemény talaj nem győzi felinni. Bizony! Bűzlik, mint a kutya feneke és füstöl.

– Füstölög a víz... ez jó! Mért nem mindjárt ezzel kezdte? Na, Isten megáldja, Zsiga bácsi!

– Várjon – iramodott a polgármester után Zsellér –, hoztam mintát! Én már ittam is belőle egy kicsit. Ha nem akar hinni nekem, legalább szagolja meg – és egy zöldes-fehéres unikumos üveget dugott Éliás orra alá, amit a nadrágzsebéből halászott elő. Az üvegben valamiféle gusztustalan, sárgás színű, zavaros lé lötykölődött. A polgármester megrázkódott az undortól.

– Mi van ebben? Belepisilt, öreg? Na, mutassa!

A folyadék tényleg víznek látszott, ha nem is tiszta ivóvíznek. Enyhén csípős illata volt, de korántsem annyira kellemetlen, mint Zsellér bácsi állította. A fodormentára emlékeztetett, meg egy kissé az ánizsra is – Éliás Gábor csodálkozva bámulta a félig telt palackot.

– Mit érzett, amikor megkóstolta? – kérdezte elgondolkozva.

– Hogy mit éreztem? Hát mit éreztem volna? Semmit... illetve, most, hogy kérdi... igen... no nézzük már!... azóta nem fáj a gyomrom. – Nyögdecse szájához emelte a flaskát, alaposan meghúzta és nagyokat cuppantott. – Ez jólesett! Az anyja szemit! Nem is emlékszem, mikor volt utoljára, hogy ne evett volna meg a fene a görcsöléstől. Most meg... láthatja, kutyabajom! De az még hagyján, kezd kimenni a fejemből a nyomás, né, már egészen józan vagyok... – úgy mondta ezt, mintha megijesztette volna a szokatlan állapot.

Valóban, az öreg Zsellér Zsiga egyenesen állt, nem imbolygott és a tekintete is kitisztult, beszéde lelassult, érthetőbbé vált. A sok italtól eltompult szemei most értelmesen csillogtak, arckifejezése már-már olyanná formálódott, mint a normális embereké. Éliás Gábor elhűlve figyelte a különös változást.

– Hogy találta meg? Mikor?

– Onnan jövök – mondta saját kijózanodásán megrémülve Zsiga bácsi. – Ki akartam ballagni a szőlőbe, mert tegnap este ott felejtettem a kabátomat, ezt ni, lássa. Szóval, ahogy megyek a Törökhegy mellett, megcsapja az orromat az a furcsa szag, még jó, hogy volt nálam egy kis tartalék unikum ebben az üvegben, különben biztos, hogy elrókázom magam. Na, gondoltam, ha már ott vagyok, nem árt egy kis levegőzés, azért is megnézem, mi a jó fene az, hát akkor látom ám, hogy a Rókaszikla alól csurdogál valami zagyva lé, aztán egyszerre csak egy pukkanást hallok, kilőtt az a nagy gőzfelhő és megindult a víz... Képzelve csak el! Mint a hüvelykujjam, olyan vastagon kezdett folyni a víz lyukból. De ömlött ám piszkosul! Először szép barna volt, akár a legfinomabb unikum, aztán lassan tisztult, sárga lett, ekkor engedtem tele az üveget, még jókor, ha várok kicsit, el se hinné, merthogy utána olyan kristálytisztá lett, mint a patakvíz, csak a szaga maradt meg. Belenyaltam... hát mit mondjak, ittam már jobbat is. Nem akarja megnézni? Odavezetem.

– Hm! A fenébe is, már csak ez hiányzott – tépelődött a polgármester. Neki is gyomorbaja volt, kikészítette a sok idegmunka, az örökös rohanás, a rengeteg izgalom és most azon tűnődött: mi lenne, ha megkóstolná ezt a lötytyöt? Ha az öreg nem lett rosszul tőle, neki sem árthat.

– Adja ide – nyújtotta a kezét az üveg után. Ivott egy apró kortyocskát, aztán még egyet.

A víz kellemesen pezsegetve csúszott le a torkán. Meghatározhatatlan íze volt, egy pillanatra meg is hőkölt tőle. Akárha egy lágy, meleg kéz simított volna végig a belein – ám a következő minutumban enyhülni kezdett a fájás a gyomrában. Először a savanykás égés szűnt meg, ami, ha megéhezett, minden áldott nap gyötörte-marta, hiába döntötte magába kanálszámra a szó-dabikarbónát – azután a fájdalmat is mintha elfűjták volna. Nyelt még egy kortyot és való-sággal felüdült tőle.

– Különös... – motyogta döbbenten. – Mi a csoda ez? Lehet, hogy gyógyvíz? Hiszen akkor...!

Hirtelen ötlettől hajtva előkapta a zsebtelefonját és felhívta a titkárnőjét.

– Én vagyok az, Éliás... – mondta sietve. Hangjából süttött az elfojtott izgalom. – Zsuzsika, együtt vannak már a képviselők? Hányan hiányoznak?

– Sokan! Több, mint a fele – jött a válasz. – Valami baj van, Gábor? Olyan furcsa a hangja.

– Nem, semmi... – Éliás zavarban volt. Azt mégse mondhatja el, hogy egy részeges öregember megitta valamivel a nyílt utcán és most... Na hiszen!... Egyéb se hiányozna! Zsuzsikával öt éve dolgoztak együtt, a lány jobban ismerte, mint a saját felesége. – Figyeljen ide, Zsuzsika... Mondja meg a testületnek, hogy közbe jött egy sürgős ügy, lehet, hogy én is késni fogok valamennyit, de okvetlenül várjanak meg, alighanem rendkívül fontos bejelentésem lesz. Várjon, még ne tegye le! Szedjen össze minden épkézláb embert és küldje ki őket azokhoz a képviselőkhöz, akik nem érkeztek meg és rendelje be mindegyiket, az se érdekel, ha ágyban fekvő betegek. Megértette? Teljes ülést akarok, senki sem hiányozhat!

– De hát mi történt, Gábor, az Istenért? – rémüldözött a titkárnő.

– Majd elmesélem. Lehet, hogy semmi, de az is lehet, nagyon nagy dolog történik, hogy megfogtuk az Isten lábát, hacsak... Na jó, egyelőre nincs több mondanivalóm. Csinálja, amit kértem. Tizenhét órára az egész képviselő-testületet ott akarom látni a tanácskozóban. Világos minden?

– Hát... ahogy kívánja, Gábor... akarom mondani, polgármester úr. Hogy aztán mit fognak szólni a mélyen tisztelt városatyák...

– Nem érdekel! Intézkedjék azonnal.

– Indulhatunk – biccentett Éliás a feszülten figyelő, végképp színjózsanra váltott Zsellérnek. – De azt előre bocsátom, ha bolondot csinál belőlem, saját kezűleg fogom megnyúzni. Megértette?

– Meg én! – vigyorgott magabiztosan Zsellér Zsiga és nagy igyekezettel megindult a Török-hegy irányába, nyomában a polgármesterrel.

Egyikük sem sejtette, hogy most teszik meg az első bizonytalan lépéseket Tárkos városának hihetetlen mértékű felvirágoztatása felé.

2. fejezet

A Törökhegy közel terült el a kisváros széléhez, alig negyedórai járásra. Messzire kiemelkedett a dímbs-dímbs határból, s bár aligha volt több kilencven-száz méter magasnál, a helyi népnélv szívesen nevezte hegynek. Oldalát töredezett, szürkésbarna sziklák éktelenítették, egyike volt ezeknek a Zsiga bácsi által emlegetett Rókaszikla is, amely a Törökhegy északi oldalán állt, lehetett vagy húsz méter magas. Formája, ha nagyon akarta az ember, messziről tényleg emlékeztetett egy elnagyolt rókafejre, innen kapta a nevét.

Hogy a kopár Törökhegy mikor, miként keletkezett és mióta meredezik Tárkos mellett, arra nézve ezernyi szájhagyomány keringett, de egyik se volt bizonyítva. A legelterjedtebb legenda szerint valamikor a török időkben épült földvár állt a helyén. A bátor magyar vitézek lekasabolták a várvédő török sereget, és oda temették el a kontyosokat, a várat pedig földig rombolták, majd a győzelem emlékére vérszerződést kötöttek és ünnepélyesen megátkozták a helyét.

Ebben lehetett némi igazság, mert a babonás nép időnként furcsa, kísértetiesen vibráló, sárgalila fényeket vélt fel-eltűnedezni a „hegy” tompa csúcsa fölött.

Ilyenkor a szelíd, jámbor tárkosiak elmorogtak egy üdvözlégyet, keresztet vetve merengtek a dicső múlton és gondosan elkerülték a Törökhegy környékét is – az öregebbjei vasvillát szűrtak a konyhabejárat elé, hogy elriasszák a gonoszt.

Arrafelé még a gyerekek se játszottak soha.

Szájról szájra járt egy történet valami idegen vándorról – bár lehet, hogy közönséges turista volt – aki szerencsétlenségére ott verte fel a sátrát és reggelre holtan találták, álmában érte a halál. Heteken át nyomozott a rendőrség, de erőszakos cselekedetnek nem találták semmi jelét, az ismeretlen arca olyan volt, mintha aludna, még mosolygott is állítólag. Szívszélhűdés – állapította meg doktor Krizsán, az azóta elhunyt idős körzeti orvos és rövid úton kiadta a temetési engedélyt. Iratai nem voltak, így mint „*Ismeretlen*”-t hantolták el a helyi temető sarkában, pap nélkül – ma is ott nyugszik.

Tárkos abban az időben még nagyközség volt, mindössze két éve nyerték el a városi rangot. Azóta sokat fejlődött és jelenleg 6200-s lélekszámmal büszkélkedhetett. Azon ritka kivételes települések közé tartozott, ahol viszonylag alacsony volt a munkanélküliség és a pártcivódások sem voltak túlságosan élesek. Elvitatkoztattak, meg-megváltották a világot, szidták az amerikai elnököt meg az orosz, kritizálták az adótörvényeket, főként este az Akácosban, vagy a képviselő-testület frakcióiban, de sosem ment vérre a dolog, inkább amolyan tessék-lássék szövegelés volt ez, afféle vidékies illendőség: mondjuk a magunkét, ha már úgy alakult, hogy többpártrendszer a divat.

Éliás Gábor keményen, vasmarokkal, de nagy körültekintéssel irányította a kisváros életét. Mielőtt elfoglalta volna a polgármesteri széket, az egyik általános iskola igazgatója volt, ott sem akármilyen fegyelmet tartott, de aki az ő keze alól ment felsőbb tanintézetbe felvételizni, azt bizonyosan fel is vették. Jó híre volt a tárkosi oktatásnak, nem volt okuk szégyenkezni.

Az Éliás előtti tanácselnök – Szekeres Balázs –, sem volt gyámoltalan vezető, sok tekintetben megelőzte a korát, s ha nem hal meg autóbalesetben, valószínű, hogy Éliás Gábor sosem kerül a helyére, bizonyára eszébe se jutott volna, hogy pályázzon a tisztségre. Szerették, becsülték az elnököt bölcs szigoráért és igazságosságáért. Hosszú ideig országgyűlési képviselő is volt és ezt a végletekig kihasználta talpalt, kilincsel, pénz kunyerált, de sosem a saját, hanem a te-

lepülés hasznára – az özvegynek nem is maradt egyebe, mint a kis ház, amit még a Szekeres-szülőkől örökölték évekkal azelőtt, hogy tanácselnökké választották.

Szekeres Balázs minden lehetséges eszközzel – ingyen területtel, adókedvezményekkel – idecsalogatta a legkülönbébb cégeket, leányvállalatokat, kisebb gyárakat. A lakosság nem értette, minek ez a nagy felhajtás és eleinte morgolódtak, amikor újabb és újabb gyár építése miatt túrták fel az utcákat.

Pedig Szekeres okosan és előrelátóan gondolkozott. Tárkosnak viszonylag kevés mezőgazdasági termelésre alkalmas földje volt, az is gyöngye minőségű, köves, szikes, még leginkább a kamilla termett meg rajta, azt szedték egész álló nyáron át, abból pénzeltek úgy-ahogy, a szőlő is alig-alig hozott, így aztán lassan, fokozatosan felfogták, hogy Szekeres a jövőnek dolgozik, s még a legmaradibbak is behódoltak.

A sok tisztelő között Éliás Gábor volt a legodaadóbb híve Szekeres Balásznak. Barátok voltak, a két család összejárt, így megismerhette az iskolázatlan, de minden hájjal megkent tanácselnök legdédelgettebb, hosszú évekre kiható elképzeléseit, ezért a haláleset után, a Hazafias Népfront támogatását élvezve jelöltette magát a helyére és megtörtént az a csoda, hogy egyetlen ellenszavazatot se kapott.

Éliás nem tett mást, mint folytatta elődje és barátja politikáját. Jelszava: erősíteni a község gazdasági helyzetét, iparosítani, amennyire és amilyen gyorsan csak lehet, mert – Szekeressel együtt – régtől fogva sejtette, hogy a rendszer előbb-utóbb meg fog bukni, amint az be is következett.

Az első önkormányzati választáskor mi sem volt természetesebb, mint hogy Éliás Gábor, függetlenként, de valamennyi párt kimondatlan szimpátiájától kísérve megmértesse magát a polgármesteri posztért és simán győzött, nagyon kevés ellenszavazattal szemben, ami érthető: az ellenfelek ímmel-ámmal folytatták a kampányukat, maguk sem gondolták komolyan, tudták, hogy semmi esélyük sincs, a nép tűzbe ment volna Éliásért, de a pártjaikkal sem akartak ujjat húzni, ezért és csakis ezért vállalták a jelölést. S amikor első intézkedései egyikeként, már mint frissen megválasztott polgármester, Szekeresék házán márvány emléktáblát állíttatott és a közgyűléssel tisztos járadékot szavaztatott meg a beteges özvegynek, a hálás nép megkönnyezte a nagylelkűségét.

– Érzi már a szagát, polgármester úr? – kérdezte Zsellér Zsiga, amikor úgy két-háromszáz méterre lehettek a Törökhegytől.

– De érzem ám! – bólogatott fintorogva Éliás. Megpróbálta szaporábbra venni a lépteit, de megbánta, mert rögtön belenyilallt a derekába a fájdalom. Időjárási front közeledik, gondolta és lassított: a víz, ha ott van, úgyis megvárja őket. Zsellér sántikálva szedte a lábait, igyekezett a nyomában maradni.

– Olyan ez az illat... mire is emlékeztet?

– Hogy nem unicum, arra megesküszöm – idétlenkedett az öreg –, azt felismerném hét határból is.

– Hát az aztán biztos, hogy nem... – nevetett Éliás, közben lázasan járt az agya. Hej, ha egy gyógyforrás bukkant volna elő a Törökhegyből, az volna ám az igazi! Még elképzelni is gyönyörűség! Micsoda idegenforgalmat lehetne itt megteremteni, te jószágos ég! Igaz, pénz kell hozzá, rengeteg pénz, ami ugyan nincs, legalábbis *egyelőre* nincs, de majd összedugják a fejüket a képviselő-testületben és előteremtik, ha kell, még akár a helyi adók emelése árán is. Lelki szemei előtt már látta az elegáns, vadonatúj szállodát, sétáló turistákat, gyógyulni vágyó

emberek hadát, akik áldva Tárkos csodavizét, számolatlanul költik a pénzüket a város boltjaiban...

– No-no, csak semmi ábrándozás! – intette le magát. – Várjuk ki a végét.

Közelebb érve jól látszott, hogy Zsellér Zsiga igazat mondott: jó húsz méter átmérőjű, kerek, gőzölgő tavacska kezdett kialakulni közvetlenül a Rókaszikla aljánál, ott, ahol az eső is mindig meg szokott ülni. Lehetett vagy fél méternyi mély – ha nem több – a közepe táján. A víz felülete erősen párolgott, s ahogy lecsapódott a kiszikkadt talajra, kövekre, a környező bokrokra, mindent halvány sárgára festett.

– Alighanem kéntartalmú – gondolta Éliás izgatottan.

Kezét belemártotta a tavacskába és örömmel tapasztalta, hogy meleg: ez jó jel, azt jelenti, hogy a forrás nagy nyomással, mélyről tör a felszínre. Közelebb menve látta, hogy a nyílás, ahonnan a víz előbugyog, időközben jócskán kimosódott, megszélesedett. Persze az a kérdés, mekkora lehet a földalatti vízmennyiség, érdemes-e rá áldozni, nem fog-e hirtelen kiapadni, vagy veszíteni a gyógyhatásából. Sürgősen szakembert kell hívatni, a vízből pedig már holnap mintát kell küldeni a... – de hová is?

Mert nagyon nem mindegy ám!

Amíg nem tudnak a vízről valami közelebbit, a megye vagy a főváros szóba se jöhet, még képesek volnának kiügyeskedni a kezükből! Hátha a központi orvosi rendelő laborja is elvégezhetné az elsődleges vegyelemzést. Dr. Makra Irénkében meg lehet bízni, elvégre ő is képviselő, vonatkozik rá is a titoktartás kötelezettsége. Reméljük, van megfelelő berendezésük, ha meg nincs, majd ő maga fogja személyesen elvinni olyan helyre, ahol biztos, hogy nem akarják idő előtt világgá kürtölni.

– Adja ide azt az üveget, Zsiga bácsi, friss mintát akarok venni.

– Na, hisz már nekem, polgármester úr? – feszített büszkén Zsellér. – Ugye, hogy nem hazudtam!

– Nem hazudott, Zsiga bácsi’ és nem túlzott. Az érzésem, kincset talált, de akkorát, hogy talán nem is tudjuk felmérni a jelentőségét. Legszívesebben lezáratnám a környéket... Várjunk csak, miért is ne? Elvégre önkormányzati tulajdonban van a terület. Most nagyon figyeljen rám. Akar pénzt keresni?

– Naná, hogy akarok! Legyek éjjeliőr?

– Nem, nem erről van szó. Ellenben megígérem, hogy ha addig, amíg én meg nem engedem, nem beszél senkinek erről a forrásról, kap tőlem tízezer forintot, itt most, azonnal. Áll az alku?

– Hallgatok én, mint a sír, magamtól is, ezért nem kell, hogy pénzt adjon. Értem én pontosan, miről van szó, engem se ejtettek fejre. Minek néz engem a polgármester úr, pletykás vén-asszonynak? Nagyon jól tudom, mit forgat abban a csavaros agyában. Gyógyvíz ez, nem is akármilyen és nem szeretné, ha gyorsan híre menne, hamarabb, mint ahogy az önkormányzat léphetne. Így van?

– Így bizony! – lepődött meg Éliás. – Hallja, maga nagyon megokosodott, Zsiga bácsi!

– Lehet, hogy ez már a víz hatása? – hunyorított mókásan az öreg.

Alaposan kimosták az üveget és telemerítették a mintával. Miközben tettek-vettek, az öreg Zsellér egyszerre nagyot rikkantott:

– Polgármester úr... az ujjaim! Látja? Mozognak az ujjaim! Ki tudom nyújtani az ujjaimat! Pedig jó pár éve már, hogy megmerevedtek a köszvénytől. Szűzanyám, miféle varázslatos víz ez? És mintha a gyulladás is csökkent volna, nem lüktet...

– Igen, az enyém is... – dadogott leesett állal Éliás. – Idenézzen, egészen elhalványultak a foltok a kézfejemem... A mindenségit, jól látok?

Leguggoltak a kifolyónyílás széléhez és tenyerüket belemártva szürcsölni kezdték a langyossá hűlt vizet. Már nem törődtek a szagával, se az ízével, csak nyelték, nyelték, aztán ingüket ledobva, magukra is locsolták.

Vagy négy-öt perc telt el így, amikor végre lecsillapodtak és kiguvadt szemekkel bámultak egymásra. Zsiga bácsi ősz haja, lompos bajusza enyhén sárgásra színeződött – talán a víz kéntartalma festette meg? Éliás kopasz volt, akár a biliárdgolyó, nála ilyen nem következhetett be, ő az arcbőrét tapogatta: érezhetően feszesebbé vált és a szeme alatti táskák is lelappadtak valamelyest.

– Atyaúristen! – suttozták és mindkettőjüket kilelte a hideg. – Hogy fogják ezt nekünk elhinni?

– Az még hagyján, de mivel fog ez lejönni? – dörzsölte a fejét és az orra alját kétségbeesetten Zsellér bácsi, látva magát a víz tükröződésében. – Azt hiszik majd, hogy megbolondultam vénségemre, festem a hajamat meg a bajuszomat. Rajtam fog röhögni a város.

– Mi lenne, ha megmártóznánk – gondolt merészet Éliás. – Igaz, hogy meleg, de mégiscsak lehülünk egy kicsit ebben az irdatlan hőségben. Mostanában megint rendetlenkedik a derekam, hátha annak is jót tesz. Isten az atyám, én már semmin se csodálkoznék.

Nem sokat teketóriázott, levetette az ingét, kibujt a cipőjéből, nadrágjából és óvatosan alá-guggolt a sziklahasadékból lecsurgó víznek, de így kényelmetlen volt. Fogta magát, és azon-mód, gatyástól belegázolt az egyre terebélyesedő tavacskába, s a közepén, ahol a legmélyebb volt, elterült benne, azt sem bánta, hogy merő sár lesz. Először a hátára feküdt, aztán a hasára fordult. Zsiga bácsi se akart kimaradni az élvezetből, gyorsan ledobálta magáról a gönceit, és ő is a tóba huppan. Egyszeriben éktelen jókedvük kerekedett, eszeveszett viháncolással fröcsköltek, összevissza mázolták egymás testét az iszapos pocsolyával. Még szerencse, hogy senki se láthatta őket, mert igencsak elcsodálkozott volna: a város első embere és a város legrészegebb, legmihasznább polgára úgy hentergett a latyakban mint két nekiszabadult, vásott kiskölyök.

Amikor végre magukhoz tértek, lemosakodtak a forrásnál. Éliás akkorát nyújtózott, hogy beleropogott minden porcikája.

– Ahogy elnézem, nincs a maga derekának kutya baja se – jegyezte meg vigyorogva Zsiga bácsi.

Éliásnak tátva maradt szeme-szája. Ejnye, tényleg... hiszen reggel még nyögve kelt ki az ágyból, sőt idejövet is vacakolt, most meg... Hogy is van ez? Óvatosan végigtapogatta magát, csinált néhány rugózást, törzshajlítást, forgolódott jobbra-balra, erőteljesen kaszával a karjaival, ahogy a tornagyakorlatoknál szokás, hajlongott előre-hátra, kezével megérintette a bokáját... de az égvilágon semmi fájdalmat nem érzett! Olyan ruganyossá váltak az izmai, mint húsz éves korában, pedig az régen volt.

Hüledezve meredtek egymásra.

– Nem értem... – makogta a polgármester elámulva. – Egyszerűen nem merem elhinni... ez már tényleg több a soknál. Ha hiszi, ha nem, teljesen kiállt a derekamból a hasogatás. Nincs víz, ami ilyen gyorsan gyógyít! Lehetetlenség!

– Hű a rézangyalát! – kurjantotta Zsellér és eszeveszett bakkecske módjára ugrálni kezdett. – Az én öreg, köszvényes lábaim is rendbe jöttek ám! És az ujjaim! Lát maga ezeken egyetlen duzzanatot? Pedig emlékszik, milyen csúnyán nézett ki még egy órával ezelőtt. Amondó vagyok, ennek fele se tréfa! Na, polgármester úr, most aztán fel van adva a lecke. Mit fog kezdeni a város ezzel a... ezzel a...

– Mondja ki nyugodtan, Zsiga bátyám, ezzel a *csodavízzel*. – Közben mindketten felöltöztek.

– Még nem tudom, mi lesz, hogy lesz, de hogy nagy dolgok elé nézünk, arra mérget vehet!

– Akkor már inkább ebből iszom – mondta az öreg jókedvűen és tenyerével merített még egy utolsó kortyot. Olyan buzgón nyelte, mintha a legfinomabb unikumot döntötte volna le a torkán.

3. fejezet

Este hatkor a képviselő-testület teljes létszámban gyülekezett a Polgármesteri Hivatal szék-sorokkal, keskeny íróasztalakkal berendezett tanácskozó termében. Éliás zárt ülést rendelt el. Oldalt Simon Attiláné, Katika, a jegyzőkönyvvezető rendezkedett, előtte diktafon, halom papír és tíz darab gondosan kihegyezett ceruza. Szabó jegyző megkövetelte, hogy a hangfelvételtől függetlenül, gyorsírással is rögzíteni kell minden szót, az a biztos, és az ülés végeztével a hanganyaggal egybevetve, legépelni, és minden képviselőnek kapnia kell egy-egy példányt.

Simonnét leszámítva, huszonkilencen ültek a teremben – egy fő igazoltan hiányzott. Valamennyi frakció gondosan elkülönült egymástól. A legidősebb képviselő sem volt több negyven évesnél, kivéve Éliást, aki idén tavasszal lépte túl az ötvenet. A frakciótagok összedugták a fejüket és izgatottan találgatták, mi ütött a polgármesterbe, mit jelent ez a feltűnően nagy sietség, amivel beráncigálták őket, nem szokása így parancsolgatni. Az asztalfőn már ott beszélgetett halkan, egymás közt sugdolózva a három legfőbb vezető, középen Éliás Gábor, baloldalán Kelemen Lajos alpolgármester, a másik oldalon dr. Szabó Géza jegyző; ő nem volt képviselő, ő hivatalból vett rész az ülésen. Éliás már korábban tájékoztatta mindkettőjüket Zsellér Zsiga felfedezéséről, most azt tárgyalták, mik a legsürgősebb teendők, s vajon hogy fognak viszonyulni a városlátók a váratlan helyzethez.

Még mielőtt Éliás Gábor megszólalhatott volna, a legnagyobb ellenzéki frakció vezetője, Karika József, a településfejlesztési és környezetvédelmi bizottság elnöke – örökre vitatkozó, a kákán is csomót kereső, de a hülyeségig tisztességes autószerelő mester – nem bírta megállni, hogy rá ne kérdezzen:

– Mi van veled, Gábor, valahogy másként nézel ki, mint szoktál. Nem tudom, mi ez rajtad, de mintha nem is te volnál. Olyan sima, kipihent a képed, és a szemed alja is... Fested magad, vagy újabban már kozmetikushoz jársz? – mire kitört az általános nevetés.

Jó hangulat uralkodott a teremben, ami biztató jelnek ígérkezett az elkövetkezőkre nézve.

Éliás ezúttal nem vette a lapot, csak halálos komolyan, egyenként, külön-külön, megnézett minden arcot, mintha a veséjükbe akarna látni. A képviselők megérezték hogy valami rendkívüli történhetett, lassan elcsöndesedtek, a tekintetek nyugtalanná váltak. Nem csak Karikát, de a többieket is mehökkentette a polgármester különös átalakulása, amit lehetetlenség volt nem észrevenni. Éliás még mindig várt, hagyta, hadd vizsgálódjanak a képviselők, no meg tapasztalatból tudta, egy kis hatásszünet jól fog tenni, mielőtt bejelenti a szenzációs hírt.

Az asztalokon, mindenki előtt lezárt, egyszerű fehér csatos üveg állt, benne víz, mellette pohár.

Ismét Karika szólt:

– Ilyen szegények lettünk, hogy már egy üdítőre sem futja? Kútvízzel traktálsz bennünket?

– Nem éppen kútvíz, bár olyasféle – mondta Éliás. – Nyissátok ki az üveget és szagoljátok bele.

Bodor Miska, a városi könyvtár igazgatója, a kulturális és művelődésügyi bizottság elnöke, független, miután megszimatolta az üveg tartalmát, hangosan méltatlankodott.

– Pfuj, mi a franc ez? Olyan bűdös, mint az erjesztett trágyalé! – A többiek is húzták az orrukat, az egyetlen női képviselő, dr. Makra Irén, a központi rendelőintézet belgyógyász főorvosa – ő a szociális és egészségügyi bizottságot vezette –, parfümös üveget vett elő és egy csöppet az orra alá kent.

– Nem elég, hogy reggel óta szétpattan a fejem, gyötör a migrén, most még ez is! – panaszkodott keservesen.

– Kóstoljátok meg – mosolygott biztatóan Éliás. – Garantálom, senkit sem akarok megmérgezni.

– Kóstolja a fene! – csapott dühösen az asztalra Csirkés Márton. A civil életben az Akácoss étterem tulajdonosaként elismert italszakértő volt. – Nem bolondultam meg, hogy ezt az ízét megigyam.

– Szóval senki sem hajlandó inni egy pohárával? – tette fel a kérdést kerek-perec a polgármester és várakozóan körülnézett. Egyetlen önként jelentkező sem akadt. – Megjósolom, eljön az idő, amikor ez lesz a kedvenc nedűtök. Nem baj, akkor egyedül iszom.

Kinyitotta az előtte lévő üveget, teletöltötte a poharát és felhajtotta. Telefonon kiszólt a titkárnőjének: – Zsuzsika, küldje be azt az embert, aki kint várakozik. Tudja, kire gondolok.

Nyílt az ajtó és belépett a tárgyalóba egy peckes járású, egyenes derekú, sárgás hajú, sárgás bajszú, idős férfi. Tisztelettudóan megállt Éliásék asztala mellett és megpödörte torzonborz bajuszát.

– Adjon az Úristen, szép jó napot az igen tisztelt képviselő-testületnek! – köszönt erőteljes hangon. – Mi van, már meg se ismerik a szegény embert? Ejnye, Marci, megkukultál? Nincs nálad véletlenül egy kis unikum? Igaz, hogy már délelőtt megittam a napi porciómat.

A képviselő-testület megdermedve, értetlenül pislogott hol a vendégre, hol meg a polgármesterre. Ki az ördög ez az alak, és hogy engedhették be a zárt ülésen az ő megkérdezésük nélkül? Ugyanakkor valahonnan veszettül ismerősnek tűnt... Aztán Csirkés Mártonban derengeni kezdett valami.

– Hát ha nem tudnám, hogy... ne röhögjete ki... de nagyon emlékeztet engem... á, nem létezik... pedig meg mernék esküdni... hogy az öreg Zsellért látom tíz évvel korábbi kiadásban.

A képviselők felhördültek. Hiszen ez tényleg a Zsiga, csak jobban rá kell nézni! Hát persze, színjózan, az tévesztette meg őket, a tiszta, értelmes tekintet, meg ahogy illedelmesen köszönt.

– Mi folyik itt? – ugrott fel dühödten Karika. – Gábor, hogy kerül ide Zsellér Zsiga?

– Ha isztok a vízből, megmondom – felelte egykedvűen a polgármester. – Látjátok, én sem haltam bele. Ha megkóstoljátok, szavamat adom, nem bánjátok meg, sőt nagy meglepetésben lesz részetek.

– Üsse kő, rajtam ne múlják – mondta dr. Makra Irénke. – Ha Gábor kibírta, én se fordulok fel egy kortytól. – Vagy két-három ujjnyit kitöltött a poharába és zsebkendőjét az orrához szorítva óvatosan hörpintett egy keveset, forgatta, ízlelgette a szájában, aztán hirtelen lehajtotta az egésztest, újabb adagot öntött magának és azt is megitta. – Nem is rossz! – csettintett elismerően. – Különös íze van, szinte pezseg az ember szájában. Árulja el, Gábor, mit itatott meg velem?

– Érez valami kellemetlent, Irénke? – kérdezett vissza a polgármester.

– Nem... semmi különös... illetve... – az orvosnő szemei hirtelen nagyra kerekedtek. – Furcsa... az imént majd szétrobbant a fejem, annyira fájt, most meg mintha enyhült volna. Sőt... ez hihetetlen! Tökéletesen kiállt fejemből a migrén, pedig reggel óta kínoz, hiába vettem be két darab erős fájdalomcsillapítót, a meleg front ellen nincs orvosság. Vagy mégis?... Nem értem... Ha nem velem történik, el se hiszem.

A megdöbbenet képviselők egymás után nyúltak az üveghez, teltek a poharak és mindenki kiitta a magáét. Éliás mosolyogva figyelte őket és várta a hatást, ami nem is maradt el.

– Nézd mán... – hápogott Kuruc Dénes mérnök, a városüzemeltetési igazgatóság örökké sápadt, beteges külsejű vezetője –, megszűnt a gyomorégésem, ez a pocskék víz elmulasztotta.

– Nekem meg a halántékomról állt ki a lüktetés – tódította Bodor, de ugyanígy lelkenedett mindenki az asztal körül: ki ezért, ki azért sóhajtozott és hitetlenkedett.

Ekkor előlépett Zsellér Zsiga.

– Hát látják, ugyanígy voltam vele én is, meg a polgármester úr is. Csirkés Marci nem tévedett, én vagyok az öreg Zsellér Zsiga, az, akit naponta dobott ki részegen az Akácosház és akinek már jártányi ereje is alig volt. Most meg...? Itt vagyok, ragyogok, kell-e még több bizonyíték, hogy ez a víz nem akármilyen víz, ebben élet van, meg erő és egészség. Azt, hogy én hogyan kerülök a képbe, majd a polgármester úr elmondja. Ezzel én el is végeztem a dolgomat, a többi nem rám tartozik. Köszönöm, hogy itt lehettem, további jó munkát kívánok, Isten éltesen mindenkit jó egészségi állapotában. A mielőbbi viszontlátásra! – és kemény, energikus léptekkel elhagyta a tárgyalótermet. Simonné Katika úgy bambult utána, hogy még jegyzetelni is elfelejtett.

Éliás Gábor felállt és beszélni kezdett.

– Mielőtt bármit mondanék, tisztázzunk valamit. Amikor letettük a képviselői esküt, abban az is szerepelt, hogy az állami és a hivatali titkokat megőrizzük. Emlékeztek? Na!... Hát ez most minden idők legfontosabb hivatali titka, már ami a város történelmét illeti, úgy hogy kérlek benneteket, amit hallani fogtok, ki ne kotyogjátok, mert esküszöm, mindenre, ami szent, hogy saját kezűleg fojtom meg az illetőt. Ez mindenkire vonatkozik, kivétel nélkül, rám is. Megértettük egymást? Rendben van...

Aprólékos részletességgel elmesélte ma délelőtti találkozását a részeg Zsellér Zsigával, a szeme láttára történő kijózanodást sem hallgatta el, majd rátért a Törökhegyen látottakra. Őszintén elmondta, hogy először ő se hitte el az öregnek egy szavát sem, de ahogy előtte kezdett magához térni a részegségből, megértette, hogy valaminek mégis csak kell ott folyni a Rókasziklánál, ahol aztán saját maga győződött meg az igazságról. Mutatta a kezeit, ahonnan eddigre teljesen eltűntek a csúnya foltok, láthatták kisimult homlokát, arcát – vitának, kételkedésnek helye nem lehetett.

– Most tehát azon kell elgondolkoznunk, hogyan kezdjünk hozzá, miként hasznosítsuk ezt a váratlanul előbukkanó kincset. Nekem két javaslatom van. Az egyik: Irénke, hadd kérdezzem meg, a maguk laborja képes volna analizálni a víz összetevőit, mielőtt elküldjük valahová a mintát?

– Igen, azt hiszem – felelte bizonytalanul dr. Makra Irén. – Nagyjából... megközelítően.

– Nagyszerű! Az is valami. Mindenesetre, készítsenek jegyzőkönyvet a vizsgálatokról és a laboránsától is követeljen meg teljes titoktartást.

– Nem kell laboráns. Magam csinálom. Az a biztos.

– Még jobb. A másik javaslatom: egyenként, tehát nem csoportosan, nehogy feltűnő legyen, valamennyien menjünk ki a Törökhegyre és ki-ki saját szemével győződjék meg a valóságról.

– Rendőröket kéne odaküldeni – ajánlotta Kelemen alpolgármester.

– Isten őrizz, hová gondolsz, szó sem lehet róla! Azonnal gyanús lenne, hogy valami huncutságban törjük a fejünket. Szerencsénkre a Törökhegy és környéke elhagyatott, nemigen járnak arra ilyenkor, estefelé – bár még világos van –, de ha meglátnák a rendőröket, rögtön odatódulna a nép. Egyéb se hiányozna! Így is attól tartok, hogy a terjengő szag felkelti néhány kíváncsi ember figyelmét. Éppen ezért gyorsan kell intézkednünk, hogy ezt megelőzzük. – Éliás az órájára nézett – Most este hat óra, harminc perc van. Nyolc órakor ugyanitt találkozunk, legfőleg ma kicsivel később megyünk haza, mint máskor. Addig is, és most nagyon figyeljetek, mert nem mondom el még egyszer: megismétlem, hogy az égvilágon senkinek egy árva szót sem! Világos? Otthon se! Sem az asszonyoknak, sem a barátoknak, senkinek, még a pártjaitokban sem! Szigorúan titok. Ha időnek előtte kiszivárogozik a felfedezésünk, süthetjük, a megye azonnal rátenné a kezét. Kész helyzet elé kell állítani a nagyfejűeket. Önkormányzati határozatnak kell megelőznie minden lépésünket és ezt jegyzőkönyvbe kell foglalni, úgy terjeszteni a felsőbb szervek felé, mert akkor már nem tudnak mit tenni ellenünk. Egyetértünk? Mindenki adja becsületszavát, hogy a titkunkat megőrzi addig, amíg a szükség úgy kívánja. Kezdem én: becsületemre fogadom, Isten engem úgy segítjen!! Halljam egyenként, mindenkitől!

Nyolc órakor egy tökéletesen megváltozott hangulatú képviselő-testület ülte körül a tárgyalóterem asztalait. A személyek ugyanazok voltak, de a lelkek kicserélődtek. Testileg is mások lettek, mert egy se akadt köztük, aki bele ne mártotta volna a kezét az egyre nagyobbodó tóba, vagy ne szűrcsölt volna belőle kíváncsian egy jóízút.

Időközben a szag is mérséklődött, már nem volt annyira kellemetlen, mint délután, csupán gyöngye, fanyar illat terjengett a levegőben, az se nagyon, s csak közvetlenül a tavacska mellett lehetett érezni.

Most is – mint mindig – Éliás, dr. Szabó jegyző és Kelemen alpolgármester ültek az asztalfőn. Úgy látszott, hogy a víz az agyakban is csodát tett, mert kivételesen senki nem akadt, aki egyetlen bíráló vagy kötekedő szót kiejtett volna a száján. Hallgattak, az arcokon megrendültség, lelkesedés tükröződött. Mindenki a másikra várt – elsősorban Éliás Gáborra és dr. Szabó Gézára, a város elsőszámú vezetőire –, mondják ki ők döntő kérdést: hogyan tovább?

A jegyző emelkedett szólásra.

– Tisztelt képviselő-testület! E különleges pillanatban, amit bátran nevezhetünk Tárkos városa szempontjából történelminek, s talán sorsfordítónak is, szívem minden melegével, szeretettel köszöntöm önöket és kívánom, hogy példamutató egyetértésben, párt- és személyes érdekeken felülemelkedve, higgadtan és elővigyázatosan vizsgáljuk meg a lehetőségeinket. A végső szót önöknek, képviselőknél kell kimondaniuk, én csupán mint a Polgármesteri Hivatal jegyzője szólhatok hozzá. Előjáróban két bejelentést kell tennem: amíg mi a Törökhegynél jártunk, dr. Makra Irén főorvos-képviselőtársunk elvégezte a legsürgősebb vegyelemzéseket és megállapította, hogy a forrás vizében egészségre ártalmas anyag nem található. Egyetlen olyan elemre bukkant, amit nem tudott azonosítani, s amely további vizsgáldást követel. Feltehetően ez az ismeretlen elem az, ami a megmagyarázhatatlanul gyors regenerációs változásokat előidézi a szervezetben, és amit kivétel nélkül valamennyien megtapasztalhattunk önmagunkon. Amíg ezt a titokzatos valamit közelebről meg nem határozzák, a forrásvíz tömeges felhasználása és különösen gyógyászati célokra való alkalmazása szigorúan tilos, sőt törvénybe ütköző, hiszen nem tudhatjuk nem jelentkeznék-e a későbbiek folyamán esetleges káros mellék- vagy utó-

hatások, s ha igen, miben mutatkoznak meg, mennyi a lappangási idő. Tekintsük önmagunkat kísérleti alanyoknak, ezért a főorvosnő szükségesnek tartja, hogy mi, akik ittunk a vízből és érintkeztünk vele, valamennyien vezessünk az állapotunkról naplót, akár percről-percre, sőt óráról-órára, s ha valaki veszélyes elváltozást, váratlan rosszullétet vagy bármit tapasztal önmagán, azonnal jelentkezzen a doktornőnél. Világos? Vért is fog venni mindannyiunktól. Hozta magával a felszerelését, Irénke?

– Természetesen! Minden itt van, egyszer használatos injekciós tűk, kémcsövek, hűtőtáska.

A képviselő-testület tagjai elsápadtak, de kérdése most sem volt senkinek.

– Jó, akkor folytatom. A vérvételre különben is csak az ülés végén kerül sor... Kedvező helyzetben vagyunk, mivel a Törökhegy, vagy jó öt kilométeres körzetben hasznavehetetlen, ezért nincs benne a kárpótlásra kijelölt földterületben, ennél fogva nem látom jogi akadályát, hogy az önkormányzat saját belátása szerint döntsön a törökhegyi forrás sorsáról. Célszerű volna, amilyen gyorsan csak lehet, elkeríteni körülbelül egy-másfél kilométeres körzetben a tájat, még hozzá masszív, magas drótkerítéssel. Ha a lakosság firtatja, majd kitalálunk valamit, úgysem kell sokáig titkolózni, pusztán, hogy addig se rohanják meg, nehogy összetapossák, vagy egyéb módon jóvátehetetlen kárt okozzanak a forrásban, no meg a későbbiekre való tekintettel nem árt a tiltással felfokozni az emberek kíváncsiságát. Még azt sem tartom elképzelhetetlennek, hogy valaki az ellenzék soraiból írjon egy közösen megfogalmazott tiltakozó levelet a megyei újságnak a felháborító intézkedés ellen, hadd jöjjön ki a sajtó és csapjon minél nagyobb ribilliót, mi meg majd sajnálkozunk és kódósítunk, mellébeszélünk, ezzel még inkább felhergeljük az újságírókat, s csak azért is csinálják nekünk az ingyen reklámot, már jó előre. A kerítésre nem kell sajnálni a pénzt, bár látom az arcokon a kérdést: miből? Kérem szépen, én sem tudom, de egyelőre nem is érdekel, ez nem az én asztalom. Remélem, dr. Ráday Péter a gazdasági és költségvetési bizottság elnöke, ha majd rákerül a sor, megadja erre is a választ. A lényeg: muszáj és kész. És most visszaadom a szót a polgármester úrnak.

Nagyot fújtatott leült és rágyújtott. Éliás Gábor a torkát köszörülte.

– Tehát így néz ki a dolog jogi oldala nagy vonalakban. Akkor most menjünk szép sorjában. Mindenek előtt azt az indítványt terjesztem a különféle bizottságok vezetői és tagjai elé, hogy tekintsenek el a szokásos eljárási menetrendtől, és az előzetes bizottsági egyeztetéseket megelőzve, itt és most járuljanak hozzá bizonyos döntésekhez. A részletekkel úgyis lesz módjuk külön-külön foglalkozni, minden bizottság a maga szakterülete szerint. Kérem, hogy kézfel-emeléssel szíveskedjete szavazni, elfogadjátok-e az indítványomat?

A kezek bizonytalanul, gyanakodva emelkedtek, de végül is a szavazás egyhangúan „igen” volt.

– Köszönöm – könnyebbült meg Éliás. – Ezzel rengeteg időt takarítunk meg, márpedig most az idő mindennél nagyobb érték. Akkor onnan folytatom, hogy a kerítéssel a magam részéről egyetértek, akár holnap reggel elkezdhetik a közmunkások, majd úgy intézzük, hogy a forrásnak a közelébe se mehessenek. Ezt nem lesz nehéz megszervezni, eléggé távol fognak dolgozni tőle. A tartalékkerethez hozzányúlhatunk, ha a közgyűlés itt és most megszavazza, tehát igenis van rá pénz, ha akarjuk. Felelős Kuruc Dénes, a városigazgatás vezetője. Irénke – fordult a főorvosnőhöz –, maga jobban ismeri, mik azok a bürokratikus lépcsőfokok, hatástani vizsgálatok, mit tudom én, mi még, amin át kell vergődnünk, hogy a minisztérium és a KÖJÁL engedélyezze a víz forgalmazását, illetőleg egy uszoda vagy gyógyfürdő megépítését és üzemeltetését, ez legyen a maga és az egészségügyi bizottság reszortja. Vállalja? Rendben, köszönöm! Attól tartok, ez lesz a legnehezebb feladat. Persze nem egyedül kell végigcsinálniuk, hanem alakítunk egy különbizottságot, amelynek nem lesz más dolga, mint a forrás

ügyének intézése. Amíg az engedély meg nem érkezik, gyakorlatilag nem tehetünk semmit, azaz valamit mégis: készítettünk 3-400 darab csinos kis palackot, amiket a városüzemeltetés azonnal rendeljen meg, mondjuk féllitereseket, megtöltjük őket vízzel, s ha majd eljön az ideje, felkínáljuk azoknak, akiknek az állásfoglalása nélkülözhetetlen. Ha saját magukon érzik a hatását, mindjárt másképpen állnak a kérdéshez. Lehetőleg beteges, idősebb, hiú embereket kell kiválogatni. Közben gondolkozzatok azon is, hogyan nevezzük el a vizet. Van valakinek kérdése? Most tegye fel!

Karika nem lett volna igazi ellenzéki frakcióvezető, ha nem elsőként emeli fel a kezét. Ráadásul, a gazdasági és költségvetési bizottságnak is tagja, illetve elnöke volt.

– Amit az imént mondtál, az közönséges megvesztegetés!

– Az bizony, mégpedig a javából! – hagyta rá derűsen a polgármester. Karika meglepetésében, hogy minden vita nélkül igazat adtak neki, befogta a száját. – Más kérdés? De ne ilyen szármarsággal gyertek, hanem értelmes javaslatokkal.

– Alakítsunk egyszemélyes részvénytársaságot – állt fel Csirkés Márton. Ha pénzről volt szó, nagy szakértőnek számított, ezért is lett a költségvetési bizottság alelnöke. – Az önkormányzat birtokolná a részvények kilencven százalékát, a maradék tíz százalékot egyenlően és igazságosan elosztva a város költségvetési intézményei kapnák, például a sportegyesület, a gimnázium, az iskolák, esetleg a Művelődési Központ és a kórház. – Ezáltal a támogatásukat is megoldanánk. Nem tudom, szabályos-e, meg kéne kérdezni egy közgazdászt. Kiköthetnénk, hogy az önkormányzati rész tulajdonlási joga nem bontható tovább, kezelőnek pedig válasszunk meg egy öt fős ügyvezető igazgatótanácsot, melyben a kisértvényesek is kapnának egy-egy helyet.

– Jó gondolat – bólintott elismerően a jegyző és mindjárt fel is írta magának. Néhányan – főként Csirkés frakciójának tagjai – tapsoltak.

Magas, szemüveges férfi állt fel, dr. Ráday Péter közgazdász-ügyvéd, az önkormányzati testület költségvetési és gazdasági bizottságának elnöke, a város pénzügyi esze, a magánéletben egy befektetési tanácsadó céget vezetett. Soha nem volt párttag, függetlenként választották képviselőnek. Eddig még meg se mukkant, csak figyelt és jegyzetelt. Mielőtt megszólalt, mindenkire vetett egy udvarias pillantást:

– Tisztelt képviselőtársaim, üdvözölve bizottságunk alelnökének, Csirkés Mártonnak továbbfejlesztésre érdemes gondolatát, szeretném leszögezni, hogy az a felfedezés, melynek titkában valamennyien osztozunk, megítélésem szerint is olyan beláthatatlan jelentőséggel bír a város és annak lakossága anyagi jóléte tekintetében, hogy azt egyelőre talán fel sem tudjuk fogni teljes mélységében. Egyetértek a polgármester úrral abban, hogy ez több, de legalábbis egyenértékű azzal, mintha olajat vagy akár aranyat találtunk volna. Ha van türelmük végighallgatni, elmesélek egy tavalyi emlékemet, ami szorosán a tárgyalt témához tartozik. Eddig azért nem beszéltem róla, mert nem tartottam fontosnak, magánügy, és őszintén szólva sose hittem volna, hogy egyszer kötelességem lesz a testület elé tární. Nos, a múlt év nyarán meglátogatott a legkedvesebb testi-lelki jó barátom, gimnáziumi és egyetemi diáktársam, dr. Krámer József geológus, egyetemi adjunktus. Aki figyeli a természettudományos ismeretterjesztő műsorokat a televízióban, rádióban, sokszor találkozhatott a nevével és az arcával. Néhányukkal személyesen is megismerkedett ittjártakor, emlékezhettek rá. Nyurga, kevés szavú, farmeres, loboncos hajú agglegény, akinek a szájában örökké ott lóg a pipa. Kissé zárkózottnak, hogy ne mondjam, mogorvának látszik, valójában aranyból van a szíve és végtelenül becsületes ember, zseniális elme, kiváló, tudós koponya. Sokat csavarogtunk vele a környéken, nagyokat kirándultunk, a Törökhegy különösen érdekelte, el nem tudtam képzelni, mit talál benne szórazót. Egyszer leheveredtünk a földre, éppen a Rókaszikla közelében, kipihenni magunkat

és ekkor történt, hogy Jóska... akarom mondani dr. Krámer József elkezdett szaglászni, még a talajhoz is odadugta az orrát. Azt hittem engem akar heccelni, már-már tiltakoztam is, hogy nem én voltam... – a tanácsteremben elfojtott kuncogás hallatszott –, amikor a barátom izgatottan felugrott és azt kiáltotta:

– Te, Péter, itt valami roppant érdekes van a talpunk alatt! Nem tudom, mi az, de nagyon kíváncsi volnék rá. Ez a kietlen táj nem magától vált ilyenné. Érzed ezt a kénes szagot? Ha egyszer lesz rá időm és megengednétek, csak úgy önszorgalomból szívesen lefűrnék, megnézni, nem Lucifer kevergeti-e a katlanjait...

Eddig a történet lényege, igen tisztelt közgyűlés – folytatta Ráday. – Ha akkor sejtem, hogy ez a mostani helyzet bekövetkezik, s nem csak a barátom tréfálkozik velem, rég jelentettem volna. Ma viszont azt mondom: hívjuk meg dr. Krámert, és mérjük fel vele, mekkora a víz-kincs, mennyi a lehetséges hozama, érdemes-e hosszú távon terveznünk. Nem létezik alkalmasabb ember, mint ő. Esetleg hozhatna magával biokémikust is az egyetemről. Garantálom, hogy ő sosem fogja kifecsegni a titkunkat, ha kell, tűzbe teszem érte a kezemet. – Ezzel leült, jelezvén, hogy befejezte a mondókáját.

– Még, hogy megengedjük-e? – állt fel Éliás – Kérve-kérjük!

Szavait nagy taps fogadta, Éliás örömeiben megölelte a pénzügyest.

– Még ma este okvetlenül telefonálj neki, hogy amint lehet, jöjjön ide a fűróival meg a vegyész kollégáival együtt. Szabad kezét és teljes ellátást kap! Fizetést, sajnos, egyelőre nem tudunk adni neki, úgy hogy marad az önszorgalom. És természetesen, ha akarja, bevesszük a részvénytársaságba is kültagnak.

A legutolsó padsorból idős, ösztövére alkatú, keskeny vállú, megtört arcú, szemüveges férfi, Nemes László magyar-történelem szakos tanár emelkedett szólásra, a kulturális bizottság alelnöke. A képviselő-testület tagjai között egy sem volt, akit ne tanított volna gyerekkorában. A városban általános megbecsülésnek örvendett, még a sihederek is megsüvegelték az utcán, ha lehajtott fejjel, magában dünnyögve elhaladt mellettük.

– Elnézést kérek... – kezdte lámpalázasan a hozzászólását, ami nála szokatlan jelenség volt, csodálkoztak is, mi váltotta ki belőle a különös viselkedést. – Este fél nyolckor érkeztem haza Budapestről, egyenesen idejöttem, a késő délutáni rendkívüli közgyűlésen nem vettem részt, így a Törökhegynél sem lehettem ott, de szerencsémre útközben találkoztam Ráday Péterrel, ő nagyvonalakban már tájékoztatott, az itt hallottakkal pedig kiegészíthettem a hiányzó tudnivalókat. Mindennel egyetértek, ami eddig elhangzott, a geológus úrnak különösen örülök. Legyen szabad hozzátennem annyit, hogy a fiaim svájci állampolgárok, az egyik pénzügyi szakember, a saját bankhálózatát vezeti, a másiknak gyógyszergyára van és vegyészmérnök. Talán ők is tudnának segíteni. Köszönöm. Csak ennyit szerettem volna mondani.

Szavait általános, döbrent csend fogadta. Amióta kinőtték az óvodát, ismerték a magányos, visszahúzódón élő tanárt, de senki nem sejtette, hogy családja van, mindenki úgy tudta, hogy egyedülálló.

– Magának gyerekei vannak, tanár úr? – kérdezte csodálkozva Éliás Gábor. – Már megbocsásson... Soha még csak nem is említette.

– Mert nem lehetett. Nem is akartam volna erről beszélni soha, elvégre nem tartozik senkire, de most a város érdekében, engedelmeikkel, feloldom magamat az önként fogadott titoktartás alól. A második világháborúban, húsz éves fejjel, Berlinnél francia fogságba estem és negyvenöt ösztön, a szabadulásomkor úgy döntöttem, nem jövök haza, hiszen sem a szüleim, sem közeli vagy távoli rokonaim nem éltek, testvérem nem volt, és az is a történethez tartozik,

hogy a hadifogságom ideje alatt megismerkedtem egy kedves, magyar származású, svájci illetőségű hölgygel, aki civil alkalmazottként dolgozott a táborban, mint főszakács. Összemelegedtünk, megszerettük egymást, és a svájci hatóságoknál kérvényeztem a letelepedési engedélyt, hogy elvehessem Máriát feleségül. Sajnos, a tervezgetésünket keresztül húzta a svájciak elutasító határozata. Arra hivatkoztak, hogy az ország túlzsúfolt, már így is aggasztóan sok a munkanélküli bevándorolt. Franciaországban is adtam be kérvényt, de ott sem jártam több sikerrel. Felajánlották ugyan, hogy beléphetek az idegenlégióba és akkor öt éves szolgálat után automatikusan megkapom a francia állampolgárságot, de a katonáskodást nem nekem találták ki. Mária zokogott, én is kétségbeestem, hogy tönkreteszem az életét. Volt még egy lehetőség, Amerika, és Mária minden bizonnyal követett volna, hiszen nagyon szerettük egymást, de én ekkor már nem voltam képes józanul gondolkozni, mert gyötört a honvágy is. Hogy ne nehezítsem tovább a helyzetét, s hogy visszaadjam a szabadságát, egy éjszaka megszöktem Máriától, és hazajöttem. Miatta tettem, nekem csak az ő boldogsága számított... Bolond fejjel úgy képzeltem, az idő majd mindent megold, találni fog magának egy hozzá méltóbb, rendes, becsületes férfit, elfelejt és férjhez megy, lesz szép családja és nem kell velem bajlódnia, rohángászni egyik országból a másikba. Fogalmam sem volt, hogy Mária áldott állapotban van. Édes jó Istenem, ha én azt akkor sejtem!... Itthon persze azonnal letartóztattak, nyolc hónapig vizsgálati fogságban tartottak, arról faggattak, nem vagyok-e kém. Sokáig levelet sem mertem írni neki. Öt év telt el, mire rászántam magam és ekkor tudtam meg, hogy iker fiaim vannak. Naívan kivándorlási engedélyért folyamodtam, és Recsken találtam magam, ahonnan betegen, összetört roncsként, fél vesével kerültem szabadlábba. Akkor helyeztek ide a szülővárosomba, Tárkosra, egy évig segédmunkásként dolgoztam, később már taníthattam is. Szabadulásunkkor megparancsolták, hogy soha ne merészeljünk beszélni az ott eltöltött évekről, az ő kezük messzire elér. Nehogy azt higgyük, hogy vége, hogy szem elől tévesztenek bennünket, ugyanúgy rabok maradunk továbbra is, csak a szöges drótot az állandó figyelés váltja fel. Megértettem, hogy ebből az ördögi körből nincs menekvés, ezért nem barátkoztam senkivel, nehogy másokat akaratlanul bajba sodorjak. Többé Máriával sem próbáltam felvenni a kapcsolatot, úgy gondolkoztam, milyen jogon zavarnám meg egy család életét, talán már nem is emlékeznek rám. Aztán tavaly... – az idős tanár ekkor már nehezen tudta nyeljesni a könnyeit –... tavaly februárban kaptam egy levelet a fiaimtól. Írták, hogy a Nemzetközi Vöröskereszt segítségével sikerült kinyomoztatniuk a lakcímemet és kéri, látogassam meg őket, apjuknak tekintenek. Még azon év nyarán találkoztunk. Kiderült, Mária soha nem ment férjhez, de ezt a találkozást már nem érthette meg szegény, két esztendővel korábban meghalt... – Nemes tanár úr elhallgatott, csak a vállai rázkódtak a rátörő, görcsös zokogástól. – Tehát volt is családom, meg nem is. Ez az én történetem.

A képviselők megrendülten ültek, senki nem tudott megszólalni. Aztán Éliás felállt és odament a magába roskadt emberhez és átkarolta.

– Tanár úr, mindarról, amit elmondott, mi nem tudtunk, nem is tudhattunk, mégis mindenki tisztelte, szerette, becsülte Önt. Tekintse úgy, hogy mi, egykori tanítványai voltunk a családjá. Kérem, vegyen erőt magán, nyugodjon meg. Üljön le, pihenjen egy keveset, és inkább azon gondolkozzunk, hogyan tudnánk a fiaival felvenni a kapcsolatot. Nagyon nagy szükség volna rájuk, mind a kettőjükre.

– Nem hiszem, hogy lenne akadálya. A napokban kaptam tőlük levelet, írják, hogy szeretnének meglátogatni. Kaptam tőlük egy ilyen... hordozható telefont, bármikor beszélhetünk.

– És a tanár úr tud franciául? Ez újabb meglepetés!

– Nem, nem tudok... illetve, tudtam, csak már elfelejtettem – az öregúr büszkén felvetette a fejét, magasra tartott arca csillogott a könnyektől, nem törölte le, úgy folytatta: – De a fiúk az anyjuktól tökéletesen megtanultak magyarul... és a Nemes nevet viselik! A fiaim ízig-vérig magyarnak vallják magukat! Sőt remélhetően, hamarosan az állampolgárságot is megkapják, már folyamatban van.

Nemes tanár úr szavai dörgő tapsviharra ragadtatták a testület tagjait. Néhányan még fel is álltak.

– Miért hallgatott erről eddig, az Isten szerelmére, miért? – fogta meg a tanár kezét megindultan Éliás. – Sürgősen haza kell hívni őket, amilyen gyorsan csak lehet! A város kéri ezt magától! Adunk mintát a gyógyszerész fiának is, meggyőződésem, hogy alaposabban és gyorsabban jutnak odakint eredményre, mint a hazaiak, s amellet lesz egy semleges külföldi ellenőrző, összehasonlító adatunk is, ha netán át akarnának vágni bennünket, ami sajnos egyáltalán nem zárható ki. A bankár fiúra rábízhatnánk a pénzügyi kérdéseket, remélem, Ráday barátom ebből nem csinál hiúsági kérdést, egy bankár mégiscsak bankár. Köszönöm Péter, tudtam hogy rád számíthatok! Csodálatos! Lám, mit tesz, ha néhány jó szándékú ember egyszerre és őszintén akarja ugyanazt! A szó szoros értelmében, *hegyet* tudunk elmozdítani. De még mindig nincs neve a csodavizünknek.

– Amondó vagyok – állt fel dr. Makra Irén –, addig is, amíg jobb nincs, nevezzük el Zsellérvíznek, elvégre Zsiga bácsi találta meg. Ennyit megérdemel az öregúr.

– Zsellérvíz?... Szellemes! – hümmögött dr. Szabó jegyző. – Blikkfangos, figyelemfelkeltő név, annyi szent. Miért is ne? Nekem tetszik!

– Legyen inkább törökvíz – kotyogott közbe Karika, mert már nagyon viszketett a nyelve.

– Hogyisne! Még csak az kéne! Összetévesztenék a törökmézzel – ellenkezett Bodor. – Én elfogadom a doktornő javaslatát. Azért, ha belegondolunk, komikus ötlet. Ebben a városban az öreg Zsellér ivott legtöbbet, ezután majd az ő nevét isszák az országban.

– Az országban, pajtás? – csapott az asztalra jókedvűen Csirkés. – Szerintem az egész világon nem lesz kedveltebb ital, mint a mienk. Ki akar fogadni velem? Adok rá egy évet!

– Szóval akkor mire kereszteljük? Ajánlom elfogadásra Irénke javaslatát – mondta Éliás. – Nekem is tetszik. Szavazzunk! Igen... köszönöm. Megállapítom, hogy a közgyűlés egyhangúan elfogadta dr. Makra Irén képviselőtársunk előterjesztését. Kimondom a határozatot: A tárkosi gyógyvíz neve e perctől hivatalosan is *Zsellérvíz*. Persze, mielőtt elkezdjük forgalmazni, alá kell íratni az öregúrral, hogy hozzájárul a neve felhasználásához. Nem hiszem, hogy ellenére volna. De ezzel még ráérünk.

4. fejezet

Dr. Krámer József megtömte a pipáját és akkurátusan, hosszas pöfékelés után rágyújtott.

Iréнке mosolyogva, szótlánul figyelte a nyakigláb geológust, nem akarta megzavarni a szertartást. Az illatos pipafüst csöppet sem zavarta, jöllehet, a lakásában senki sem dohányozhatott.

Krámerrel valószínűleg boldogan tett volna kivételt.

Most azonban Krámer munkahelyén dolgoztak, és a szórakozott tudósnak esze ágában sem volt engedélyt kérni a pipázásra, de Irénke nem is várta el, mert már ismerte a férfit annyira, hogy tudta, ilyenkor se lát, se hall, és ezek azok a pillanatok, amikor Krámer agya úgy jár, mint egy számítógép memóriája. Nagyon megkedvelte a meghatóan gátlásos, már-már túlzottan udvarias férfit, becsülte okosságáért, szerénységéért, csöndes, szótlán nyugalmaért, s azért a hallatlan alaposágáért, amivel a munkáját végezte, s ahogy a diákjaival bánt.

A geológus egy hónapja lakott Tárkosban három vidám, aranyosan kelekótya egyetemista tanítványával együtt, akik félistenként imádták a tanárukat és boldogan áldozták fel kedvéért a nyári szünidejüket. Krámer velük se beszélt sokat, a tábortűznél, amit a Rókaszikla közelében raktak esténként, csak ült köztük, nagyokat hallgatott, de olyan figyelmesen, hogy a fiatalok tudták, évek múltán is képes szó szerint felidézni az elhangzottakat.

Amikor aztán a geológusi szakma rejtelseiről, szépségéről kezdett beszélni, Krámer egyszeriben megtáltosodott és szinte költői képekben ecsetelte a különféle kőzetek szépségét, a föld elszíneződése, a hegyek, vulkánok születése titkát. Irénke, ideérkezésük utáni második nap estéjén, éppen egy ilyen bensőséges, tábortüzes estén figyelt fel rá és azóta – maga sem tudta, vagy merte önmagának bevallani, miért – minden lehetséges alkalmat megragadott, hogy a férfi közelében lehessen. Krámer szívesen fogadta a csinos, értelmes főorvosnő társaságát, ha ennek nem is adta kézzelfogható jelét, annál sokkal szemérmesebb volt, semhogy kimutassa, mit érez. A Törökhegy lábánál felállított, három helyiségből álló faházban rendezte be – ahogy ő nevezte: – főhadiszállását. Irénke valamilyen laboreredményeket vitt el hozzá és ott ragadt. Pedig jószerevel alig váltottak szót; a férfi tett-vett, a számításain töprengett, elmélyülten pipázott, végezte a dolgát, időnként dörögött valamit s mégis, Irénke azzal az érzéssel jött el, hogy rég érezte magát ilyen kellemesen, mint e tartalmas, meghitt együttlét során.

E naptól rendszeresen kilátogatott a „főhadiszállásra”, ha volt dolga, ha nem. A találkozásaik mindig ugyanígy zajlottak: Irénke némán, megbűvölten figyelte, ahogy Krámer dolgozik, ha kellett, olykor-olykor be is segített a munkájába. A tanítványok sejtettek valamit, mert amint a „doki néni” karcsú alakja megjelent a hegy aljánál, pillanatok alatt felszívódtak és hírük-hamvuk se volt, amíg Irénke el nem távozott.

– Jól sejtettem... – morogta Krámer és izgatottan tett néhány lépést.

– Van valami eredmény? – jött közelebb izgatottan a lány.

– Eredmény? – kérdezett vissza Krámer és szeméből olyan kisfiús, kópés mosolygás áradt, hogy Irénke legszívesebben a nyakába vetette volna magát. – Ez sokkal több annál! Teljes győzelem! – és a lány őszinte megrökönyödésére a férfi felkapta és körbetáncolta vele a szobát. Aztán gyorsan lecsillapodott és zavartan kért bocsánatot. Megint olyan lett, mint szokott: morcos, félénk kamasz.

– Ne haragudjon... – toporgott halálos kínban. – Az ember, ugye... esendő és... örvendezik...

– Dehogy haragszom, Józsi! – fogta meg akaratlanul a férfi kezét Irénke. – Inkább szeretnék együtt örülni magával, feltéve, hogy megosztja velem a titkát. Esküszöm, senkinek nem mondom el!

Krámer levette a szemüvegét, azt törölgette nagy gondossággal, és a lánynak erőszakkal kellett visszafognia magát, nehogy valami butaságot mondjon. A geológus úgy esetlenkedett, mint egy nagyra nőtt, szerelmes diák, aki első randevújára készül. Még a hangja is remegett, amikor megszólalt.

– Ezt magának köszönhetem, Irénke. Az, hogy itt ült mellettem, hogy érezhettem a jelenlétét, szóval... hogy is mondjam... ugyebár... – a férfinak a füle hegye is lángolt. – Ért engem?

– Nagyon szép, amit mond. Mit vár tőlem, mit válaszoljak?

– Hát azt, hogy... jó lenne mindig... máskor is... nem csak a munkában... Mert én éjjel-nappal örökké csak magára... szóval azon gondolkozom, hogy mi lenne, ha mi ketten... Jaj, segítsen már! Látja, milyen ügyetlen vagyok!

– Józsi!... – suttogta meghatottan a lány. – Maga most... szerelmet vallott nekem?

– Valami olyasféle... izé... én nem értek a romantikus, szép szavakhoz... csak azt tudom, hogy jó együtt lenni magával... és... én... azt hiszem, még nem éreztem soha, hogy valaki ennyire fontos számomra... Maga olyan szép, én meg ezzel a randa pipámmal... De ha akarja kidobom az ablakon, egy szavába kerül, mert én magát... mindennél jobban...

– Nem! Nehogy kidobja, isten őrizz...! – lépett egészen közel a lány és lábujjhegyre állva átkulcsolta a férfi nyakát. – Szeretem a pipája illatát is... Nekem is jólesik magával lenni. De azt ne várja tőlem, hogy én kérjem meg a kezét.

– Irénke! – szakadt ki a boldogság Krámerből és pipáját a sarokba vágta. – Irénke! Hát képes volna engem elfogadni?... Ó, egek!... Mit szokás ilyenkor mondani? Igenis, vegye tudomásul, beleszerettem magába és kész. Nem tehetek róla! És... és... legyen a feleségem! Huh! De nehéz mesterség ez a leánykérés! Nahát, csak ezt akartam közölni – mondta mókás haraggal és szorosan magához ölelte a lányt. Irénke úgy érezte, teste-lelke szárnyal a csók alatt és zokogni tudott volna boldogságában. Ez a drága, nagy gyerek!... Aki még udvarolni sem tud rendesen, de akinek világok tudománya van a fejében.

Később, amikor kinn ültek a faház előtt, Irénke a férfi vállára hajtotta a fejét.

– Jó itt melletted – suttogta.

– Szeretlek attól a perctől kezdve, amikor először megpillantottalak – mondta Krámer és lopva apró csókokat lehelt a lány hajára.

– Sosem éreztetted. Pedig én is szerettelek, az első pillanattól.

– Nem mertem, mert mamlasz vagyok. Én nem értek a nők nyelvén. Félttem, hogy kinevetsz.

– Nekem meg éppen az tetszik benned, hogy olyan mamlasz vagy, ahogy magadat nevezted. Világ életemben gyűlöltem a magabiztos, öntelt szépfiúkat, akik elvárják, hogy egy odavetett mosolyukért a nők rögtön a karjukba omoljanak. A szerelemhez nem kell a sok beszéd. Látod, mi mennyit hallgattunk és mégis megértettük egymást. Hát nem csodálatos?

– De az, és nem is akarlak többé elereszteni magam mellől. Jó lenne, ha még egyszer nyilatkoznál: tényleg akarsz a feleségem lenni? Már egy órája szeretjük egymást!

– Hű, már egy teljes órája? – kacagott a lány. – Hát igen, akkor tovább nem halogathatjuk a végleges választ, mert hamar megöregszünk. Uram, itt a kezem, az öné!

Valahonnan a bokrok felől halk pusmogás és meg-megerősödő kuncogás hallatszott. Krámer összeráncolta a szemöldökét és belekiáltott a sötétbe:

– Hé, gazemberek! Előbújni!

Megjelent a három tanítvány. Irénke látta, mekkora erővel igyekeznek komolyak, tisztelet-tudóak maradni, de sehogy sem sikerül nekik. Felpattant és odasietett hozzájuk.

– Hallgatóztak? – kérdezte tettetett szigorral, de közben majd megpukkadt a visszafojtott nevetéstől.

– Nem... – dadogta megszeppenve a legmagasabb –, nem hallgatóztunk, de mindent hallottunk... csak véletlenül erre jártunk és...

– Mit hallottak?

– Semmit... illetve... mindent... Nézze tanár úr, emberek vagyunk. Az az igazság, hogy... á, minek cifrázzuk! Engedjék meg, hogy elsőként gratuláljunk a tanár úrnak és a menyasszonynak. Ugye, doki néni, nincs harag? Megvéd minket a tanár úrtól?

– Nem kell magukat megvédeni, akasztófára valók. Köszönöm, fiúk! – derült fel Krámer is és egyenként kezét fogott velük.

– Akkor erre inni kell! – kurjantotta a középső.

– Micsoda? Maguk alkoholt tartanak a házban? – szörnyülködött Irénke.

– Ugyan hová tetszik gondolni, doki néni? Vízet! Eredeti, hamisítatlan, friss Zsellérvízzel koccintunk az ifjú pár egészségére! Reméljük, minket meghívnak is az esküvőre!

– Ígérem, ott lesznek – mondta derűsen, némi hallgatás után Krámer – Ugye, Irénke, meghívjuk ezeket a lóköetőket?

– Hát persze, hogy meghívjuk őket is! – csilingelt fel az esti csöndben Irénke kacagása.

5. fejezet

A tárgyalóban ismét együtt volt a teljes képviselő-testület. Meghívott vendégként dr. Krámer József is részt vett a kibővített ülésen. Krámer és Irénke kezén karikagyűrű csillogott, előző napon tartották az eljegyzésüket Rádayéknál, az Éliás-házaspár és dr. Szabó Géza jegyző társaságában. A jegyespár boldogságát látva Karika József nem bírta megállni, hogy kajánkodva meg ne jegyezze:

– No lám, a Zsellérvíz az adjunktus úrnál máris érezteti a hatását. Nem elég, hogy egyre egészségesebbek leszünk, még a végén kedvet kapok ismét a nősülésre. Irénke, nincs véletlenül egy hajadon barátnője? Majd megbeszélem az asszonnyal, hátha odafogad a házba még egy pótmenyecskét.

A képviselők – miután valamennyien jókívánságaikat fejezték ki a jegyespárnak – néma figyelemmel hallgatták a geológust. Már félórája beszélt világosan, érdekesítően, számokkal, grafikonokkal, talajmetszet-rajzokkal illusztrálva az előadását, aminek a végénél tartott.

– ... Mindent egybevetve, teljes felelősséggel, bátran kijelenthetem, hogy a Törökhegy és környéke felbecsülhetetlen mértékű és értékű kincset rejt a felszín alatt. Természetesen még további próbafúrásokat kell végezni, hogy biztonsággal körülhatároljuk a vízgyűjtő medencét, és ez a mi aránylag kezdetleges eszközeinkkel, sajnos, akár hosszú heteket-hónapokat is igénybe vehet, de annyit már most leszögezhetünk, hogy több millió köbméter gyógyvíz található a hegy alatt, sőt minden valószínűség szerint a város túlnyomó részén, a város nagy területét is át meg átszövik a mélyben a folyosók, mi által egyetlen óriási összefüggő, egyedülállóan nagy víztároló rendszerről beszélhetünk. Nem is kellett sokat fúrunk, már kétszázötven méternél megtaláltuk a boltozatot. A medence alulsó pontját illetően sajnos nem tudok nyilatkozni, csak számításokon alapuló feltevéseim vannak, hiányoznak a pontos méréshez szükséges ultrahangos berendezések. Most visszautazunk a fővárosba, kielemezzük a mérési eredményeket, és hamarosan – itt Irénkére sandított – visszajövök, és újabb, immár végleges adatokkal szolgálok. Summa summarum, bátran belevághatnak a tervezésbe, a Zsellérvíz olyan bőséggel áll rendelkezésükre, hogy évszázadokig sem tudják kitermelni. Uraim, ennyit szerettem volna elmondani. Ha van kérdésük, állok rendelkezésükre.

– De mennyire, hogy van! – ugrott fel Karika. – Mondja, doktor úr, miként lehetséges, hogy eddig még senki sem fedezte fel ezt a mérhetetlen nagy értéket, amiről beszélt?

– Jogos kérdés – válaszolta elgondolkozva Krámer –, ezen én is sokat töprengem, jöllehet, már tavaly felébredt bennem a gyanú. Nos, talán mert senki nem gondolt rá. Minden bizonnyal az is hozzájárult, hogy a Törökhegy afféle elátkozott helynek számított, a népi babona pedig nagy úr, nagyobb, mint vélnénk. Nyilvánvaló, hogy a zord, köves dombra – elnézést, a *hegyre* – senki nem ment vasárnap délutáni uzsonna-kirándulás céljából, a lakosok nagy ívben elkerülték, így, ha a jó öreg Zsellér bácsi nem önt fel kissé jobban a garatra, és nem téved oda a szőlőbe menet, talán újabb évtizedeket kellett volna várni, hogy valaki észrevegye a forrást. Ugyanis megállapítottuk, hogy a víz nem először bugyogott ki a lyukon, csak senki nem figyelt fel rá, vagy ha igen, nem tulajdonított neki jelentőséget. Pedig, ha megfontoljuk, már a környező föld szerkezetéből, állagából is illett volna következtetni, hogy valami nincs ott minden rendjén a Törökhegy körül. Egy barátom mesélte, mekkora munkák folynak mostanában.

– Mi van a Pestre küldött mintákkal? – kérdezte Bodor.

– Még semmi – válaszolta borúsan dr. Szabó jegyző. – Kuruc Dénesék egy hete voltak fenn a Gyógyászati Kutató Intézetben. Állunk és várunk. Még szerencse, hogy a kerítést időben megcsináltattuk, a lakosság már így is kérdezősködik és morgolódik. Nem vakok, láthatják, hogy mindazok, akik valami úton-módon érintkeztek a forrás vizével, feltűnő változáson mentek át. Zsellér Zsiga bácsi maga az élő, eleven, két lábon járó reklám. Mondani óhajt valamit, Tanár úr?

Az utolsó sorban, megszokott helyén ülve, Nemes László emelte fel a kezét.

– Köszönöm a szót, jegyző úr. Nem akartam megzavarni a mélyen tisztelt Krámer doktor kitűnő, élvezetes előadását. Csupán annyit szeretnék mondani, hogy a fiaim ma reggel megérkeztek Svájcból.

– Jóságos ég, és ezt csak most mondja? – ugrott fel izgatottan Éliás. – Hol vannak? Miért nem hívta el őket a közgyűlésre?

– Itt vannak – mondta mosolyogva a tanár –, kint várakoznak a folyosón.

– Megáll az eszem! – bosszankodott Éliás. – A szerénységnek is van határa, drága jó tanár úr, az Isten áldja meg! Máris megyek értük. Csak azt sajnálom, hogy nem hallották Krámer doktor nagyszerű előadását. – Ezzel Nemes tanár úr kíséretében kivágtatott a teremből.

Amikor visszatértek, elől a két Nemes fiúval, a képviselő-testület tagjai önkéntelenül felnevettek: a két férfi olyan egyforma volt, mintha tükröt tartottak volna egymás elé. Ruhájuk is azonos színű és szabású volt, láthatóan ők maguk is mindent megtettek hasonlóságuk kihangsúlyozása érdekében. Mosolyogva karolták át édesapjuk vállát, és a teremben a nevetés kuncogássá, majd harsány kacajjá nőtt; a három Nemes, mint három tojás: alig-alig voltak megkülönböztethetők, csupán a tanár úr hófehér haja és gyűrött arca mutatta az eltérést, a vonások hajszálra ugyanazok voltak.

Kitört a lelkes taps, Karika még éljenzett is egy kiadósat, mintha tüntetésen volna.

– A fiaim... – mutatta be gyermekeit Nemes tanár úr, nem titkolt büszkeséggel. – Bal oldalamon László, a bankár, jobb oldalamon Sándor, ő a vegyészmérnök és gyógyszergyáros.

A képviselők felállással köszöntötték a vendégeket, Éliás a megilletődött testvéreket az asztalfőhöz vezette. Gyorsan székeket kerítettek számukra, leültek, de László – meg sem várva, hogy a polgármester bármit is mondjon – azonnal felállt.

– Nehéz szavakban kifejezni, mit jelent számunkra, hogy itt lehetünk édesapánk szülővárosában, a város irányító testületének körében – mondta kifogástalan magyarsággal, immár a legcsekélyebb elfogódottság nélkül. – Régi vágyunk teljesült ezáltal és kérem önöket, legyenek meggyőződve arról, hogy minden tőlünk telhetőt megteszünk Tárkos érdekében. Ha szabad nagy szavakat használnom, a város ügye a mi ügyünk is, amennyiben elfogadják a segítségünket. Szeretnénk itthon érezni magunkat, szeretnénk, ha befogadnának bennünket. A magunk részéről igyekezni fogunk, ezt kiérdekelni. Az a vágyunk, hogy Magyarország ugyanúgy hazánk legyen, mint Svájc. Mi odavalósiak vagyunk, ott nőttünk fel, nekünk az jelenti a szülőföldet, ahhoz sem kívánunk hűtlenek vagy hálátlanok lenni, de anyánk, apánk után úgy érezzük, ezt a sokat szenvedett kis országot is a magunkénak tekinthetjük, mégpedig jogilag is, mivel napokon belül megkapjuk a magyar állampolgárságot. Engedjék meg, hogy most átadjam a szót testvéremnek, Sándornak, hogy ő is üdvözölhesse a jelenlévőket.

A képviselő-testület megtapsolta a szép beköszöntőt.

Sándor kettőt-hármat köhintett, aztán mosolyogva annyit mondott.

– Sajnos, én nem vagyok olyan jó szónok, mint Laci öcsém – jöllehet, amikor ő megszületett, én már komoly, tíz percnyi élettapasztalattal rendelkeztem és ez az előny azóta is változatlanul fennáll – csupán megerősíthetem, amit ő elmondott, miszerint végtelenül örülnék, hogy a város igényt tartani a szolgálatainkra. Azt hiszem, jobban járunk, ha a közepébe vágunk a dolgoknak. Elöljáróban csak annyit: nem nagyzási hóbortból jöttünk egy kamionméretű lakókocsival. Valójában nem is igazi lakókocsi, hanem egy mozgó és a legmodernebb berendezésekkel felszerelt laboratórium, amellyel gyakorlatilag minden vizsgálatot, biokémiai elemzést, sőt az ultrahangos méréseket is elvégezhetjük a helyszínen. Ha a szükség megkívánja, annak sincs semmi akadálya, hogy néhány munkatársamat iderendeljem, bár meggyőződésem, hogy Magyarországon kiváló szakemberek vannak, az én gyáramban is működnek szép számmal magyar mérnökök, munkások, akik itthon szerezték a diplomájukat, vagy a szakmájukat. Rendkívül értékes tudományos és gyakorlati munkát végeznek, vagy az irányításban jeleskednek. Ezzel tehát nem lehet gond. Sokkal égetőbb most a pénzkérdés, ezért célszerűnek vélem, hogy inkább erről beszéljünk, de ez már nem az én világom. Visszaadom a szót László öcsémnek.

A tárgyalóban egy pisszenés nem sok, annyi sem hallatszott, a képviselő-testület megbabonázva hallgatta a két Nemes fivért, lenyűgözte őket az az elegáns határozottság, ahogy beszéltek.

– Édesapánk nagyjából tájékoztatott bennünket – állt fel a bankár –, így elmondhatom, hogy megközelítően éppen annyit tudunk, ami egyelőre ránk tartozik, vagyis, hogy segítenünk kell, s mi erre készek vagyunk. Természetesen, ez még kevés ahhoz, hogy távlati tervekben gondolkozzunk, további információkra lesz szükségünk. Részünkről a jó szándék megvan az együttműködéshez. Utólagos engedelmsükben bízva, a geológus úr előadását az ajtó mellett állva végighallgattuk, és nincs kétségünk afelől, hogy megalapozottan nyilatkozott. Az elhangzottakból és apánk magyarázataiból úgy véljük, az önök legszorongatóbb gondja – az engedélyeztetésen túlmenően – a tőkefedezet. Éppen ezért szeretném előre leszögezni: amennyiben szavazatukat adják a mi közreműködésünkre, valamint a gyógyforrás hasznosításának és működtetésének jogi akadálya elhárul, hajlandó vagyok huszonöt millió svájci frankkal beszállni a további munkába...

Kénytelen volt félbeszakítani hozzászólását, mert szavait elnyomta a felcsattanó zsivaj. A képviselők felugrottak és egymást túlkiabálva éljeneztek, tapsoltak – a váratlan bejelentés teljesen felborította a megbeszélés eddigi nyugodt menetét. Huszonöt millió svájci frank! Mennyi az magyar pénzben?... Közel három és fél milliárd forint! Teremtő Isten! Ez iszonyú sok pénz, rengeteg, több, mint amiről valaha is álmodozni merészeltek! Ennyit nem tudtak volna előkeríteni, még pályázatokkal sem.

– Hogy képzeli ezt, Nemes úr – kérdezte rekedten az izgalomtól Éliás Gábor. – Meg akarja venni a várost? Egész évtizednyi költségvetésünk nem tesz ki ennyit. Soha nem tudnánk visszafizetni.

– Eszem ágában sincs uzsorakölcsönnel zsarolni apám szülővárosát – mosolygott László. – Naivitás volna feltételezni, hogy egy világméretben is elismert, világméretű érdekeltségű bankház nincs tökéletesen és naprakészen tisztában bármelyik európai ország gazdasági körülményeivel, sőt megkockáztatom, jobban ismerjük, mint bárki az adott állam polgárai közül. Ezen túlmenően is kiemelten foglalkoztam – különösen a rendszerváltás utáni időkben – Magyarország helyzetével, nemzetközi megítélésével, adósságterhével és kilátásaival, s nem akarom szépíteni, meglehetősen elszomorító képet kaptam. Pontosan tudom, hogy önök ezt a csodálatos értéket, a természet e nagyszerű ajándékát képtelenek volnának önerőből finanszírozni, hiteleket, ha egyáltalán kapnának, rendkívül drágán kapnák, igen kemény feltételekkel szerezhetnének. S akkor sem maradna más lehetőségük, mint külföldi partnerrel szö-

vetkezni, magyarán elzálogosítani, vagy eladni, aztán majdcsak csurran-cseppen valami csekélyke közhaszon, és ez még a jobbik eset. A jelenleg érvényben lévő törvények alapján jó pár éven át valószínűleg még adóbevételeik sem volnának, egyetlen nyereségük a munkahelyteremtés lenne. Pedig ez a víz valóban kincs, amit Isten ellen való véték volna könnyelműen, kellő megfontolás nélkül elpazarolni vagy akár elzálogosítani. A polgármester úr azt kérdezte – remélem, tréfából –, hogy meg akarom-e venni a várost és én azt válaszolom, igen is, meg nem is, természetesen csak átvitt értelemben. *Igen*, annyiban, hogy ha már egyszer ennyi pénzt rááldozok, elvárom, hogy üzleti szempontból beleszólásom legyen a forrás minél jobb kihasználásába, és *nem*, mivel nincs szándékomban magántulajdonba vonni a város vagyonát. Bizonyos vagyok abban, hogy a tőke két éven belül megtérül. Inkább fogjuk fel úgy, hogy Tárkos kamatmentes hitelt kap tőlem meghatározatlan időre, a bátyám viszont arról gondoskodik, hogy a tárkosi csodavízet egész Európában, az egész világon megismerjék. Ha itthon nem engedélyeznék, a svájci egészségügyi szabványok kevésbé fognak akadályt gördíteni, mivel a testvérem gyárának szakmai tekintélye eleve óriási garancia a számukra. Azt hiszem, a város jobban járna, ha magyar-svájci vegyes vállalatot hoznánk létre. Ez rengeteg előnnyel járna, részben a valuta felhasználása terén, ugyanakkor megkönnyítjük az exporttevékenységet és a turizmust is. Ha nem veszik zokon, a bankhálózatom és a bátyám gyógyszergyára, mint márkanév sem lebecsülendő, ismertebbek, mint Tárkos neve, mindkettőnek komoly reklámértéke van. Apropos, reklám. Van fogalmuk, hogy egy európai méretű reklámhadjárat hányszor tízmillió forintjukba kerülne? Jobb, ha nem mondom meg, mennyibe... Ettől is szeretnénk megkímélni a várost a saját reklámpiaci kapcsolatainkon keresztül. Úgy látom, kedves uram, mondani szeretne valamit – fordult barátságosan Krámer felé.

– Igen... – mozdult a geológus és most kivételesen nem vágott olyan morózus képet, mint szokott, még a pipáját sem markolgatta. – Csupán annyit szeretnék megjegyezni, hogy amit ön elmondott, az több, mint szép, egyszerűen hihetetlen. – *Úgy van!* – csatlakozott hozzá a teljes képviselő-testület, az egyetlen Nemes tanár urat leszámítva. Ő csak ült és párás szemei érzékenyen, szeretettel csüngtek a fiain. – Engedje meg, hogy bemutakozzam, dr. Krámer József geológus vagyok, az én előadásomat hallgatták a folyosón várakozva, aminek egyébként nagyon örülök, legalább nem kell megismételnem. Mellettem a menyasszonyom ül – icipicikét elpirult és kihúzta magát – dr. Makra Irénke belgyógyász főorvos, ő végezte az előzetes analizálást, a maga szerény lehetőségeivel. Őt sem árt megismerniük. Ketten jócskán előrehaladtunk a kutatásokkal, és arról már most biztosíthatjuk önt és testvérét, Nemes Sándor urat, hogy a Zsellérvíznek – mi így neveztük el a megtalálójáról –, nincs olyan alkotórésze, amely káros volna az egészségre. Éppen ellenkezőleg, jöllehet, a dokumentált hatástanulmányoknak még nagyon az elején vagyunk. Egyetlen ismeretlen elem zavar bennünket, amelyet eddig nem sikerült egyértelműen azonosítanunk, s amit tréfásan Zs-H₂O-ra kereszteltünk. Mint hallhatták, szerintem évszázadokig elegendő mennyiség áll rendelkezésünkre. Remélem, uraim, a tisztelt édesapjuk beszámolt önöknek a meglepő, ám bizonyítható gyógyulási esetekről. Csak ennyit szerettem volna mondani. Bocsánat, míg el nem felejttem... Tessék itt van ez a dosszié, ebben megtalálnak minden adatot, amit eddig összegyűjtöttünk mi ketten, s a tanítványaim közreműködésével. – Ezzel nagyot szusszanva elhallgatott és visszaült a helyére. Irénke megsimogatta a völegénye karját és valamit súgott a fülébe, alighanem megdicsérte a rövid, de annál velősebb szónoklatért, mert a geológus zavartan pislogott és a füle hegye is lángba borult.

– Köszönöm, doktor Krámer, remélem, jó barátok leszünk – vette át egy kemény kézszorítás kíséretében a dossziét László és azonnal továbbadta Sándornak. – Nagyon örülök, hogy végre nem csupán apánk elbeszéléséből, de személyesen is megismerhettük önöket. Igen, értesültünk, hogy néhány nehezen megmagyarázható – majdnem azt mondtam, hihetetlen – gyógyu-

lás történt az utóbbi napokban-hetekben. Ezeket, megítélésem szerint, dokumentálni kell, hivatalos jegyzőkönyvbe foglalni, hogy alkalomadtán felhasználhassuk a reklámkampányban, ha önök is egyetértenek vele, és a paciensek is vállalják a nyilvánosságot. Azt viszont nem ajánlanám, hogy a magyar hivataloknak is kiszolgáltassák az összes eredményeiket. Önök annak alapján ismerik a hazai viszonyokat, amennyit az itteni sajtó közre ad, mi viszont megbízható szakmai berkekből tudunk egy-két riasztó esetről, miként süllyesztettek el gondatlanságból, vagy juttattak csalárdul, esetleg kényszerűségből idegen kezekbe szenzációs magyar találmányokat, világgraszoló szellemi termékeket. – Bizonyára értik, mire gondolok. Elnézést, nem akartam senki honfiúi önérzetét megbántani, de szakmai körökben hallani ezt-azt.

Most a polgármester állt fel. Nehezen szólalt meg, mert – ahogy mindenkit a teremben – őt is főbe kólintotta az események elképesztő gyorsasága, a Nemes fiúk bámulatosan nagylelkű ajánlata, a kisváros legvadabb képzeletet is felülmúlóan ragyogó jövőképe.

– Nem könnyű most akármit is mondani, barátaim. Jól jegyezzük meg ezt a napot, mert ez történelmi dátum, amely gyökeresen megváltoztatja városunk és a lakosság életét, sorsát, olyan mértékben, amit talán e pillanatban fel sem tudunk mérni igazán. Tanár úr – hajolt meg az idősebb Nemes László előtt –, mi, akik olyan sokat köszönhetünk önnek, mi akik a tanítványai voltunk és vagyunk, mit is mondhatnánk most. Talán a sors tett igazságot, amikor visszaadta önnek a gyermekeit. A tanár úr nagyon megszenvedte a múltat, de éppen ön tudja legjobban, hogy e szegény kis település is milyen keserves esztendőkre tekint vissza. Jelképes értékűnek érzem, hogy városunk egyik leghányatottabb sorsú polgára jóvoltából állunk most egy szebb, reményteljesebb jövő előtt. Hallhattuk vendégeink szavait és semmi okunk kételkedni becsületes szándékukban. Olyan apának, mint Nemes László tanár úr, a gyermekei sem lehetnek rosszabbak. Most rajtunk múlik, elsősorban rajtunk, akik a lakosságot képviseljük, hogy reményeink valóra váljanak. Ha valaha, hát most igazán félre kell tennünk a személyi és a pártérdekeket, véget kell vetnünk mindenféle ártalmas politikai viszályoknak, feledni kell az egyéni sérelmeket. Induljunk tiszta lappal, barátaim! Ezért egy különleges, első pillanatra bizonyára meghökkentő határozati javaslatot szeretnék élni.

– Akkor mi megyünk is – állt fel a két Nemes fivér és Krámer doktor is csatlakozott hozzájuk.

– Ellenkezőleg, szeretném, ha maradnának, feltéve, hogy a közgyűlés is hozzájárul. Maradhatnak?

– Igen, igen, igen! Halljuk a javaslatot – kiabálták feltüzelve a képviselők.

– Rendben van. Akkor elmondom, mit gondoltam ki. A modern orvostudomány szerint mindig a betegség góciát kell megszüntetni, mert akkor a szervezet önerejéből is képes leküzdeni a bajt. Így van, doktornő? – Irénke buzgón helyeselt. – Nos, nincs ez másként a társadalommal sem, ha egyetlen összefüggő, hatalmas, élő, működő szervezetként értelmezzük: nem azért beteg, mert *létezik*, hanem mert káros, ellenséges *vírus* támadja meg. Ez a vírus pedig nem más, mint a széthúzás, az önérdék, az irigység. E jelenségeket egyetlen szóban össze lehet foglalni, és ez a szó: a politika. Ezt a vírust kell eltávolítani, kiirtani a város testéből, hogy az életünk egészségesen fejlődhessen tovább. Ezért hát javaslom: átmenetileg függesszük fel valamennyi politikai párt tényleges működését és a képviselő-testületben is szüneteltessük a különféle pártfrakciók szembenállását...

Óriási hangzavar tört ki! A frakcióvezetők felugráltak és magukból kikelve, az asztalt csapkodva követelték, hogy a polgármester haladéktalanul vonja vissza az esztelen javaslatát, kérjen elnézést a pártok jelenlévő tagjaitól, különben...

– Csöndet kérek, még nem fejeztem be! – harsogta túl a zajt Éliás. – Miért? Mi történik különben? Lemondtok? Vagy azt akarjátok, hogy én mondjak le? Szívesen, akár ebben a

pillanatban, ha ezen múlik a város boldogulása. De mielőtt még szétvernének a berendezést, gondolkozzatok. Mire mentünk eddig a politizálással, akár itt helyben, akár országosan? Hát nem mindig a kisember húzta a rövidebbet? Győzött a pártod, Korompai, mit nyertél vele, könnyebb lett az életed? És te, Karika? Örökké jártatod a szádat, ott vagy minden gyűlésen, tüntetésen, ahol höbörögni, ordítani lehet. Csirkés Marci, téged kérdezlek: értetek el akár-milyen csöppnyi kis eredményt? Jó, van egy éttermed, de azt is tudom, hogy nem a párt-politikai helyezkedésed juttatott hozzá, te annál sokkal becsületesebb vagy, hanem a rokonságod dobta össze a pénzt, a magad tehetségének, ügyességének és szorgalmaznak köszönheted a sikert, a pártodtól nyugodtan elmehettél volna koldulni. A politikát nem *nekünk*, hanem *ellenünk* találták ki! A hatalomnak sosem állt érdekében, hogy ott lenn, az egyszerű népben összefogás, békesség és elégedettség legyen. A régi jelszó ma is igaz: „oszd meg és uralkodj”! Amióta történelem létezik a világon, mindig akadtak, akik szembe állították, egymás torkának ugrasztották az embereket, mert egyénekből arctalan tömeggé akarják azokat átformálni, mivel úgy könnyebb befolyásolni és irányítani, és soha nem a maguk érdekéért pusztultak el, hanem azokért, akik a meleg szobában, jóllakva uszítottak. Ezt akarjátok folytatni? Vajon Nemes tanár úr is erre vágyakozott, amikor a családjához akart kivándorolni? Hát nem értitek, hogy elegendő egyetlen év, röpké tizenkét hónap, amíg kizárjuk az ellenségeskedés vírusát és akkorát emelkedhetünk, hogy többé nem fog tudni újrafertőzni bennünket, mert kigyógyulunk a fertőzésből. Nem örökre kérem, csak egyetlen évre! Nem kell most azonnal döntenünk. Menjete haza és beszéljétek meg a pártjaitok szűkebb vezetőségével. A tagság körében, ha lehetséges, óvakodjatok kikürtölni, előbb-utóbb úgyis feltűnik nekik, hogy elmaradnak az éles, személyeskedő támadások és fokozatosan ők is megszeliődnek. De mielőtt bezárnám a közgyűlést, szeretném hallani Nemes tanár úr véleményét. Ha ő is ellenem van, visszavonom a javaslatomat. Kérem, tanár úr, szóljon hozzánk.

Nemes László tanár úr lehajtott fejjel ült, szép galambösz feje a mellére csuklott. Két kezét a homlokára szorította. Hatalmas sóhaj szakadt ki a melléből. Amikor felnézett, szeméből annyi szomorúság, fájdalom áradt, hogy az asztal körül ülők kövé dermedtek. A tanácskozában a lélegzetvételeket is hallani lehetett.

És ebben a szinte tapintható csöndben a tanár felállt a helyéről, az utolsó padsorból lassan előre jött, egészen az asztalig, szembefordult a képviselőtestülettel és megszólalt:

– Barátaim! Nem volt még elég a háborúskodásból? Mikor értitek meg végre, hogy az ember legveszedelmesebb ellensége a másik ember? Vitatkoztok, marakodtok, értelmetlenül felőr-litek egymás idegét, energiáját, egészségét. Miért? Kiért? Valakin ott fenn kitör a hatalmi téboly, felelőtlenül, összevissza ígéretet, hogy egy létrafokkal följebb kerüljön. Mind ugyanazt hajtogatja: majd egyszer, ki tudja, mikor, talán a gyerekeinknek, az unokáinknak jobb lesz, ígéretik az alagút végét, csak a tömegek szavazzanak rá, aztán folytatódik minden a régiben. Nekik persze már most beköszöntött a mennyország, ők már elhagyták az alagutat, de mikor lett jobb a szegény embernek, aki a lelkét adta oda, a munkáját, a maradék hitét, a reményét áldozta fel, hogy annak az egy-kettőnek sikerüljön bársonyszékbe jutnia vagy ott maradnia. Hányszor kell még csalódnunk, hogy belássuk: csakis önmagunkra számíthatunk. Én igenis tiszta szívből azt mondom, igaza van Éliás Gábornak. Nem kellene pártok, legalábbis egy rövid időre nem, és meglátjátok, megteremtjük a magunk földi paradicsomát. Gábor fiam, betyár rossz gyerek voltál az iskolában, sokszor megszidtalak, de most azt mondom: *jeles!* A véleményemet kérte a tisztelt képviselő-testület. Nos, ez a véleményem.

Senki nem szólt egy árva szót sem. Éliás sem, mert annyira meg volt hatódva, hogy félt, ha kinyitja a száját, elbőgi magát. Krámer és Irénke szorosan markolták egymás kezét. Karika, aki az imént olyan hevesen hangoskodott, most restelkedve hajtotta le a fejét. A Nemes fiúk

szemei gyanúsan csillogtak, úgy bámulták az apjukat, mintha templomban térdepelnének egy szent szobra előtt.

– Szavazzunk – mondta csöndesen a polgármester. – Aki igent mond a javaslatomra, kérem, emelje fel a kezét.

A kezek lassan, vontatottan moccantak, aztán egyszerre csak minden kéz ott volt a fejek fölött, magasan fenntartva. Simonné Katika jegyzőkönyvvezető lábujjhegyre emelkedve, egyenként számolta az *igen*-eket: egy, kettő, három, négy, öt... huszonkilenc, harminc. Egyhangú határozat! – mondta ki a végén, szinte diadalmasan.

A tárkosi önkormányzat történetében nem először született egyhangú határozat, ellenszavazat és tartózkodás nélkül. De ez most valahogy más volt.

Tárkoson e perctől gyakorlatilag csak *papíron* léteztek politikai pártok és frakciók.

Kezdődhetett a munka.

Az ülésről kifelé menet Éliás gyöngéden visszahúzta Nemes Lászlót.

– Meg van elégedve, tanár úr?

– Meg, meg, fiam – bólogatott a tanár –, nagyon jól csináltad, de szeretnék figyelmeztetni, Gábor fiam, ne hidd, hogy ezzel vége a pártoskodásnak. Ne reméld, hogy egyetlen határozattal ki tudod irtani az emberekből a tökéletlenséget. A becsvágy, a hiúság soha el nem múló betegség, ezt ne veszítsd szem elől egy percre sem, ha azt akarod, hogy ez a hirtelen született, nagy egyetértés megmaradjon. Lesz itt még politikai harc és az is megeshet, hogy kívülről fogják megindítani! És akkor minden visszájára fordulhat. Bár ne legyen igazam! Emlékezz, mit mondtam!

– Emlékezni fogok, tanár úr, a szavamat adom.

6. fejezet

A Tárkos & Nemes Magyar-Svájci Rt megalakulása és cégbejegyzése nem váltott ki különösebb izgalmat sem a tőkepiacon, sem a sajtóban.

Dr. Szabó Géza jegyző intézte a jogi vonalat, s igyekezett minél kisebb felhajtást csapni, az elkerülhetetlen nyilatkozatokban a Zsellérvíz ekkor még meg se lett említve; Pesti János sajtófelelős mesterien bújt ki a kérdések elől, áradt belőle a szó, lyukat beszélt az újságírók hasába, de olyan körmönfontan csűrte-csavarta a válaszait, hogy végeredményben nem mondott semmi kézzelfoghatót.

– Igen, valóban az önkormányzat tulajdonában lévő terméketlen területet kívánjuk hasznosítani... Természetesen vannak körvonalazódó elképzelések, de a felek még nem jutottak egyezségekre... Hogy szálloda?... Megfontolandó! Érdekes gondolat kétségtelenül, bár szó van egy nyugati színvonalú bevásárló központról is, attól függően, mekkora a környék felvevőképessége, egyelőre folyik a piackutatás... Minden bizonnyal megtaláljuk a mindkét fél számára elfogadható kompromisszumot... Való igaz, hogy fűrészeket végeztettünk, mivel a részvénytársaság érdeklődése sok irányú... A kerítés? Sajnos, erre vonatkozóan nincs felhatalmazásom nyilatkozni. Talán az állagmegóvás... – Az újságírók csalódottan morogva távoztak a sajtóértekezletről, ahol még rendes ellátást sem kaptak, s hogy kiadják magukból sértettségüket, alaposan leszedték a keresztvizet a dilettáns módon összetákolt részvénytársaságról.

A közvélemény csupán arról értesült, hogy a magyar származású svájci testvérpár vélhetően valamiféle másodrendű vidéki turisztaszállót épít, annak öröme, hogy ötven év után megtalálták elvesztettnek hitt édesapjukat, szülővárosát megkedvelték és ezt szeretnék valamilyen maradandó formában is megörökíteni. S hogy miért éppen a kieső Törökhegy oldalába építik? Nos, a szóbeszéd szerint csordogál ott egy kis patak vagy micsoda, arra talán elég lesz, hogy egy kisméretű úszómedencét feltöltsenek vele, már amennyiben a víz megfelelő e célra – indokolták nem túl nagy meggyőződéssel, s nem kevés gúnnal.

A részvénytársaság induló tőkéjét üzleti titokként kezelték, de sejtetni engedték, hogy túl komoly összegről aligha lehet szó, mivel a svájci fél csupán jótékonykodási hajlamát akarja kiélni, ugyanakkor a kisváros önkormányzata – akár a többi hasonló – köztudottan szegény, a lakosság munkanélküliségi mutatói aggasztóbbak, mint korábban és hiába jelentős a vonzásköre közigazgatásilag, a környező falusi településeknek csak erkölcsi támogatást képes adni, összes büszkesége a gimnázium és a hozzátartozó kollégium, negyvenöt ágyas kórháza a felszámolás szélén áll.

Ugyan miféle részvénytársaságról fantáziálhatnak ott lenni a jó vidékiek – mosolyogtak a fővárosban és a befektetési tanácsadó cégek megpróbálták jobb belátásra bírni a naiv svájci bankárt. Nemes László jámbor türelemmel hallgatta őket, azonban makacs embernek bizonyult és hallani sem akart a jobbnál jobb budapesti ajánlatokról, konokul kitartott Tárkos mellett, amiből a szakértők számára a napnál is világosabban kitűnt, hogy rossz üzletember, fogalma sincs a magyarországi lehetőségekről. A cég tőzsdére viteléről beszélgetni sem volt hajlandó.

Eközben gőzerővel folytak a Zsellérvízzel kapcsolatos biokémiai vizsgálatok.

A sokat emlegetett ismeretlen elem – egyelőre név nélkül – szerepelt ugyan a dr. Krámer-dr. Makra féle jelentésben, de elbújtatva, mintegy mellékesen megemlítve, így a pesti labor sem vetett rá ügyet, egyszerűen elkerülte a figyelmüket. Jó, rendben van, találtak a nagyképűen

„hegynek” becézett domb tövében egy kevés hozamú forrást, amiből úgy-ahogy szivárog valamennyi víz, nem mérgező, egészségre nem káros, fürdőzésre, ha jobb nincs, éppenséggel megfelel, ha meg mindenáron ki akarják szórni az ablakon a pénzüket, akár strandot is csinálhatnak, másra úgyse jó a köves talaj, ha pedig inni akarják, hát igyák, a vegyelemzések szerint se nem árt, se nem használ.

Kéthónapos tessék-lássék huzavona után az egészségügyi szervek áldásukat adták a Zsellérvíz korlátlan felhasználására és forgalmazására.

A tárkosiak csak erre vártak.

Az előre elkészített 500 darab mintalapackot ekkor kezdték szétküldeni. Előzőleg Nemes Sándor körömszakadtáig ragaszkodott ahhoz, hogy amíg az engedély nincs a kezükben, ne fedjék fel a Zsellérvíz igazi gyógyhatását, mert az ellenérdekelt üzleti csoportok minden esz-közt bevetnek, hogy idejekorán megakadályozzák a veszedelmes konkurencia bevezetését a piacra.

Most tehát beindulhatott a reklám-előkészítés, de még nem teljes erővel.

A Törökhegy már korábban elkerített területét rohamszerűen lepték el a lakóbarakkok, mindenféle óriási láncotalpas gépek, éjjel-nappal zúgtak a földgyaluk, kamionok dübörögtek, a vasútállomásra naponta érkeztek véget nem érő szerelvények, a kerítés főbejáratánál, a városházánál és falragaszokon hosszú listán hirdették, milyen munkákra keresnek dolgozókat.

A munkanélküliség egyik napról a másikra megszűnt, s nem csak Tárkoson, de az egész környéken is, sőt a megye távolabbi részéből is akadtak munkára jelentkezők szép számmal.

Ezzel párhuzamosan új, ismeretlen arcok tűntek fel az utcákon, idegen szavaktól, angol, francia, német beszédűtől lett hangos az Akácos étterem, de még a kijebbi fekvő kiskocsmák is éjjel-nappal tömve voltak vendégekkel, akik nem az étlap árjegyzékét nézték meg elsőként, hanem fogyasztottak bőséggel, válogatás nélkül. Az Akácoshoz tartozó emeleti szállodarész tizenhármas szobája már az első napokban megtelt, az önkormányzat kénytelen volt felhívással fordulni a lakossághoz, hogy akinek van kiadó szobája, az jelentkezze. Előnyt élveztek azok, akik étkezést és teljes ellátást is biztosítottak, s mivel köztudott volt, hogy az idegenek nem spórolnak a pénzüikkel, hamarosan elvélve akadt olyan tárkosi ház, ahol ne lett volna egy-kéthárom lakó. Az élelmesebbjei az udvar végében, a kertből lecsípett darabon még külön épületeket, garázsokat is felhúztak – az építési és vállalkozói engedélyek kiadása soron kívül intéződött –, hogy minél több vendéget fogadhassanak.

Tárkos hetek alatt szinte hihetetlen átalakuláson ment át.

Mindenkinek volt munkája, s mellette a fizetése dupláját is kitevő mellékkeresete a bérbe adott szobákkal. A nyelvi nehézség nem okozott különösebb problémát: a tárkosi nép hagyományosan vendégszerető volt, s ha kellett, kézzel-lábbal mutogatva, de megértették egymást. Néha jót derültek egymáson, amikor vitustáncot jártak egy-egy kiadós ebéd elmagyarázása közben – de vita, vagy veszekedés még véletlenül sem fordult elő.

Persze nem csak külföldiek jöttek, igazából ők voltak kevesebben. Ugyanis alig kezdődtek el a törökhegyi munkálatok, máris kevés volt a helyi munkaerő mivel ezzel párhuzamosan a város túlsó felén megkezdődött egy óriási építkezés. Hogy mit fognak ott csinálni, a legkülönfélébb találgatások folytak. Voltak, aki afféle szórakoztató játékparkról beszéltek, supermarketről, de akadt olyan is, aki eskü alatt állította, hogy vegyigyár épül – ám ezen csak nevetni lehetett.

Még hogy vegyigyár, Tárkoson? Ugyan miből? Homokból, kavicsból?

S még ez sem volt minden: a bennszülött lakosság legnagyobb meglepetésére, közel a leendő gyárhoz egy lakótelep kezdett a földből kinőni. Az eddig teljesen kihasználhatatlan, még a Törökhegy környékénél is kietlenebb alsóvégi Pokolrét új arculatot kapott. Két-három-négy szobás, csinos, kényelmes, központi fűtéses lakóházak alapjait rakták le, melyekhez garázs, kis udvar, kert is tartozott. A városházán kifüggesztett térképen hat utcát láthattak, Telefonhálózattal, üzletekkel, óvodával, sőt még egy általános iskoláról is fecsegték a kőművesek. Elterjedt, hogy a lakások megvásárolhatók lesznek, még hozzá igen kedvező hitelfeltételekkel. Különösen a helybéli fiatal házaspárok és a Tárkosra költöző családos munkavállalók jelentkeztek rá nagy számmal.

Zsellér Zsiga bácsiból fontos személyiség lett.

Valójában nem igazán értette, miért bánnak vele olyan megkülönböztetett tisztelettel. Dr. Krámer, a munkások közt forgolódo Nemes Sándor, de még Irénke doktornő is előre köszönt, ha találkoztak. Tőle telhetően igyekezett megfelelni a hirtelen rászakadó népszerűségnek: a táját is elkerülte a kocsmáknak! Száz négyszögölnyi szőlőjét – ami öregkorára amúgy is csak púp volt a hátán –, jó áron eladta, a pénzből kis házikóját újravakoltatta és hófehérre meszeltette. Bárki, aki arra járt, láthatta, hogy legtöbbször ott ül egy karosszékekben a verandán, mellette fehér csatos üvegben víz és félre billent fejjel szundikál, vagy szemüveg nélkül olvas újságot, könyvet.

– Vigyázzon, öreg, még a végén túlságosan kiművelődik! – ugratták az ismerősök, amikor a megszépült ház előtt haladva beköszöntek neki.

Zsiga bácsi bölcs derűvel fogadta a heccelődést, és nem hagyta magát kizökkenteni a nyugal-mából: ő tudta, amit tudott! Csak hadd beszéljenek – majd megértik, ha eljön az ideje!

Arra különösen büszke volt, hogy amióta a Törökhegyet elkerítették, ő volt az egyetlen, akinek szabad bejárást engedélyeztek a lezárt területre. Igazság szerint az égvilágon semmi dolga nem volt ott, csak szeretett elbámészkodni a geológus körül, a három tanítvány imádta az öreget jópofa, ízes bemondásaiért, fordulatos történeteieért. Néha-néha merített tenyerével a forrásból, egyre jobban ízlett neki a friss, finoman pezsgő ital, olyannyira, hogy az unikumot egyszer s mindenkorra, végleg törölte az életéből. Magának sem szívesen vallotta be, de már nem kívánta: lehet, hogy a víz pucolta ki szervezetéből a maradékát is? Annyi baj legyen, gondolta, még jobban is érezte magát így és a pénz se fogy.

Ám legnagyobb meglepetés az imént érte, amikor összefutott Éliás Gáborral és a polgármester megállt vele beszélgetni. Azért – akárhogy is nézzük –, bizony ez nem akármilyen megtiszteltetés.

– Hogy van, Zsiga bátyám? – kérdezte messziről nyújtva kezét a város első embere.

– Köszönöm, megvolnék. Semmi gond, hál’ Istennek!

– Fáj-e még a dereka, vagy inkább a menyecskék után szaladgál?

– Kell is már nekem menyecske! Hová gondol, polgármester úr! Ami pedig a derekamat illeti, hát hogy is mondjam, nem szeretném elkiabálni... Szóval az az igazság – vette suttogóra a beszédet –, hogy azóta, hogy mi ketten ott jártunk magával a forrásnál azon az emlékezetes napon, nem érzem, hogy hasogatna, mint régen. Az ujjaim teljesen kiegyenesedtek, a büttyök eltűntek. Aztán látja, a forgóim is rendbe jöttek, már nem sántítok, mint régen. A hajam meg... hiszen tudja... azóta is rajtam röhög mindenki, nem kopik le ez az átok sárga szín, hiába esküdözöm, hogy nincs festve. Ugye a maga keze is... Meg ahogy elnézem, de meg ne sértődjön, már nem olyan sima a feje búbja, pelyhedzik rajta a haj. Még a végén kinő...

– Tudom, mások is örökké ezzel ugratnak. Hadd nőjön, egy kopasszal kevesebb! Úgyse voltam borbélynál harminc éve. Az a fontos, hogy maga jól van, Zsiga bácsi hát arra emlékszik-e, mit fogadott meg nekem ott a Rókasziklánál? Hogy nem beszél a forrásról senkinek.

– Emlékszem, mán hogyan emlékeznék, ha egyszer megígértem. Tudom én, mi a tisztesség! Csak az a baj, tetszik tudni, hogy ez a kerítés igencsak szöveget ütött az emberek fejébe. Én hallgattam, mint a sír, de mégis gyorsan szétterjedt a híre, hogy valami nincs ott rendjén... mármint hogy a Törökhegyen. Ne engem hibáztasson. Még mielőtt idejött volna ez a seregnyi ember, a Krámer úr, ugye, meg a kis doktor néni pláne... azok, kérem, éjjel-nappal a forrásnál lófráltak a három egyetemista fiúcskával, ugye, csak megszólják őket, hiába jegyezték el egymást a doktorral, mert a pletyka nagy úr...

– Várjon csak, Zsiga bácsi, nem hibáztatja magát senki, honnan veszi ezt. Megtartotta a szavát. Most meg már végképp nem köti a fogadalom, hiszen százával járnak be dolgozni a területre, legföljebb a hajáról ne beszéljen egyelőre, majd kitalálunk arra is valamit. Inkább az érdekelne, ha nem titok, mennyi most a maga nyugdíja? Elárulná?

– Kevés, Éliás úr, veszettül kevés – sópánkodott az öreg. – Tizenhétezer forint, meg az a kiegészítés, amit az önkormányzattól kapok, amiért bejárok a Krámer úrékhoz. Pedig megmondom magának úgy, ahogy van, nincs ott nekem dolgom, az ég egy adta világ nem veszik semmi hasznomat. Szerencse, hogy egyedül élek, nem kell gondoskodnom másról, és az unikumot sem kívánom már, rágondolni sem bírok, a fene érti, miért, meg aztán a kert is hoz valamicskét, egy kis krumpli, paradicsom, paprika, alma, ez-amaz, elkapirgálgatok... Azelőtt kezembe nem vettem volna az ásót, kapát, mert nemigen volt hozzá se kedvem, se erőm, most meg dolgozok, még jól is esik a mozgás. Különben is, mi kell már nekem? Megvagyok, eléldegélek, nem panaszkodhatok. Nem mondom, néha...

Éliás Gábor kénytelen volt félbeszakítani a bőbeszédű embert.

– Tizenhétezer forint? Hát bizony az tényleg nem sok. Mit szólna, ha megdupláznánk?

– Hogyhogy megdupláznák? Úgy érti...

– Igen. Pontosan úgy, sőt még az sem lehetetlen, hogy meg is toldanánk egy kevéssel. Nincs kedve beszélgetni hozzám az irodába? Ott kényelmesebben megbeszélhetjük.

Zsellér Zsigának elakadt a lélegzete és csak baktatott szó nélkül a polgármester mellett. Mi ütött ezekbe? – találgatta izgatottan. Megszállta őket a szentlélek, hogy ilyen adakozók lettek?

Az irodában Zsuzsika azzal fogadta Éliást, hogy Nemes László vár rá, alig egy perce érkezett.

– Soha jobbkor! – mondta örömmel Éliás és Zsellér bácsit maga előtt terelve, beléptek az irodába.

A bankár udvariasan felállva köszönt.

– Ne haragudj, Gábor, hogy bejelentés nélkül betörtem hozzád, Zsuzsika mondta, hogy itt várjalak. Jó napot kívánok – üdvözölte a számára ismeretlen idős embert.

– Szervusz, Laci, nagyon jó, hogy itt vagy. Hadd mutassam be Zsellér Zsiga bácsit.

– Zsellér...? – nyíltak nagyra Nemes szemei. – Szóval maga az a híres Zsellér Zsigmond? Nagyon vártam már ezt a találkozást, de valahogy mindig elkerültük egymást, úgy látszik, nem egy úton járunk. Üdvözlöm, az én nevem Nemes László. A bátyám, Sándor, sokat mesélt magáról, Zsigmond bácsi.

– Igen? – pislogott az öreg. – Már ismerem magukat látásból, csak sose tudom, melyikük köszön rám. Biztos a másik fiatal úr, mert azzal már beszéltem. Ha kérhetném, maradnék inkább a Zsigánál. Tetszik tudni, a keresztvíz meg a katonaság óta csak akkor hívtak Zsigmondnak, ha baj volt.

– Ahogy óhajtja, kedves Zsiga bácsi, nekem is jobban tetszik így. Tehát maga találta meg a forrást?

– Én volnék az, kérem. De esküszöm a Szűzanyára, hogy tőlem senki egy árva szót sem hallott. Rám ne haragudjanak az urak, hogy ekkora hűhó kerekedett a dologból – védekezett Zsellér és magában azon szentségelt, hogy ez a svájci is a legrosszabbkor tolta ide a képét, a polgármester biztosan nem hozakodik elő a pénzzel idegen előtt, pedig már kezdte beleélni magát a meggazdagodás gondolatába.

Ám éppen az ellenkezője történt.

– Foglaljon helyet, Zsiga bácsi – kínálta Éliás. – Sajnos, unikummal nem szolgálhatok, igaz, mondta, hogy leszokott róla, de egy jó erős kávét mindjárt kapunk Zsuzsikától. Laci – fordult a bankárhoz –, Zsiga bácsival éppen a nyugdíjáról beszélgettünk idejövet. Van fogalmad, mennyije van? Tizenhétezer forint havonta! Nem tudnánk tenni valamit?

– Dehogynem, kutya kötelességünk, méghozzá azonnal – válaszolta Nemes olyan magától értetődően, mintha Zsellér Zsiga nyugdíjánál nem létezne fontosabb a világon. – Mekkora összeget képzelte? Talán a dupláját? Vagy valamivel többet? Netán kerekítsük fel havi ötvenezerre? Még nem ismerem ki magam a hazai nyugdíj-viszonyok között – mentegetőzött a bankár. – Megítélésem szerint az ötvenezer is kevés, annyit a legegyszerűbb dolgozónk megkeres. Zsiga bácsi joggal megérdemelné a kétszeresét is.

– Viccelődnek velem? – sértődött meg Zsellér Zsiga. – Miért csinálnak bohócot egy öregemberből?

– Szó sincs viccelődésről, Zsiga bácsi – húzta melléje a székét Éliás. – Nagyon is komolyan beszélünk. Jól figyeljen rám: a plusz pénzt nem ingyen kapná, nem könyöradományként, megmondom őszintén, üzletről van szó. Szeretnénk megvenni a nevét.

– Mondom, hogy komédiáznak! Már hogy lehetne egy nevet megvásárolni?

– Egyszerűen. Most, hogy hamarosan elkezdjük forgalmazni a forrásvizet, a maga nevére akarjuk elkeresztelni. Úgy hívnánk, hogy *Zsellérvíz*, a képviselő-testület határozott így, de ehhez nélkülözhetetlen a maga beleegyezése, márpedig ingyen nem kívánhatjuk. Na, mit szólna hozzá? Szerződést kötünk!

– Hogy rólam neveznék el? – Zsiga bácsi feje ide-oda billegett a csodálkozástól. – De miért? Mivel érdemeltem ki ezt a nagy tisztességet?

– Mivel, mivel! Hát ki találta meg, nem maga?

– Na jó, én, de a polgármester úr is ott volt. Ennyi erővel lehetne... Éliás víz is.

– Az nem számít! Az elsőbbség mindenképpen magát illeti, én csak a második voltam – veregette meg az öreg vállát Éliás. – Márpedig, ha így van, a becsület úgy kívánja, hogy a felfedezőjéről kapja a nevét. Ezért hivatalosan felkérem: járuljon hozzá, hogy a maga nevét viselje a forrásvíz, magyarán, megvesszük a nevét, és ennek fejében kiegészítjük a nyugdíját havi százezer forintra, élete végéig. Nos, mit mond erre? Beleegyezik, hogy Zsellérvíz legyen a tárkosi gyógyvíz neve? Még a fényképe is rajta lesz a palackokon, amíg világ a világ. Olyan ez, mint a halhatatlanság.

– Az én nevemet... – hebegte elérzékenyülve Zsiga bácsi. – Ez, kérem szépen, nagyon nagy dolog! Most már aztán tényleg nem rúghatok be többé! Hogy venné az ki magát, ha éppen én, a jelkép, merthogy az lennék, ugyebár, jelkép vagy hogy is mondják ezt... Beleegyezem én, kérem, bele én, boldogan, ingyen is! Különben sem kívánom már az unikumot, nem lesz nehéz megállnom. Jobban szeretem a... na, hogy is mondjam csak... a *Zsellérvizet*! – ha már erre a névre keresztelik.

Nemes László egy szerződést tett eléje.

– Akkor itt írja alá, Zsiga bácsi és ettől a pillanattól havi százezer forint üti a markát, s mellette annyi vizet fogyaszthat ingyen, amennyi magába fér.

Zsellér Zsiga szemüveget vett elő, de aztán mégse tette föl, mert az utóbbi időben valahogy megjavult a látása. Fogta az odanyújtott golyóstollat és akkurátusan aláírta az okiratot. Kissé távolabb tartva jól megnézte magának és kijelentette:

– Na, ezt se hittem volna, hogy még valamikor az én randa pofám fogja jelképezni Tárkos jó hírét. De ha így rendelte a jó Isten, megmutatom, hogy nem kell szégyenkezniük miattam. Nem lát többé engem részegen senki emberfia Tárkoson, erre megesküszöm. Isten engem úgy segítjen! – és keresztet vetett az esküre.

– Derék elhatározás, Zsiga bácsi – dicsérte Éliás – és nem kételkedem benne, hogy megtartja.

– Meg én, ha mondom! Hát, ha végeztünk, én nem is zavarnék tovább, elmegyek. Illetve... volna még valami. Ne vegyék tolakodásnak, de egy kis előleget nem lehetne kapni, hadd vennék magamnak egy rendes ruhát, elvégre most már nem akárki vagyok, mégse járhatok ilyen rongyokban.

– Igaza van, Zsiga bácsi, maga mától kezdve tényleg nem „akárki”, maga a megtestesült eleven *Zsellérvíz*, méghozzá nagybetűvel – nevetett jókedvűen Nemes és elővette a pénztárcáját. – Tehát mennyibe kerül egy szép öltöny?

– Van az vagy ötezer – ravaszkodott az öreg –, de lehet, hogy több is.

– Szó sem lehet róla, Zsiga bácsi, annyiért csak használtat kapna. Tessék ötvenezer forint, ebből biztosan kitelik és még cipőre, ingre is futja. Nyakkendőt se felejtсен el venni! Ezt a pénzt nem számítjuk bele a járandóságába, ez az áldomás. Viszontlátásra, jó egészséget! Aztán majd szeretném látni, amint végigvonul a főutcán az új ruhájában, szívem szerint még egy sétapálcát is nyomnék a kezébe.

– Nagyon szépen köszönöm, de arról lemondanék! Áldja meg az Isten a jóságáért, Nemes úr! Viszontlátásra! – dörögte Zsellér Zsiga és fürgén, katonás léptekkel kivonult az irodából.

– Na, ezzel is megvolnánk – sóhajtotta megkönnyebbülve a polgármester. – Hogy álltok a palacküzemmel?

– Nagyszerűen. Sándorral reggel beszéltem. Mondta, hogy még ezen a héten beindul a próbaüzem. Az első öt mintaüveget ma délelőttre várja. Nem ártana összerántani az igazgató tanácsot, hogy kiválasszuk a végleges formát.

– Semmi akadály. Egy körtelefon és kész. Majd Zsuzsika elintézi. Mi újság a bankkölcsön ügyében?

– Miféle kölcsönre gondolsz? Neked kell a pénz?

Éliás nagyot nézett.

– Nekem? Dehogy! Tréfálsz? Nem találkoztál azzal a két úriemberrel, akik tegnapelőtt jártak itt? Állítólag veled megbeszélték, hogy a Vállalkozói Bankház ad százötvenmilliós hosszú lejáratú kölcsönt. Nálam ültek, rád vártak, közben azt magyarázták, milyen remek ötletnek tartják a részvénytársaságot, szívesen beszálnának kedvező hitelkamattal, vagy akár részvényeket is vásárolnának olyan feltételekkel, amiket mi határoznánk meg. Őszintén megvallom, én egészen meghatódtam a segítőkészségüktől. Ezek után állítsa valaki, hogy a magyar tőkepiac nem támogatja az értelmes kezdeményezéseket.

– Vállalkozási Bankházat mondtál? – tűnődött elkomorodva László. – Furcsa. Sose hallottam róluk, pedig ismerek minden valamirevaló pénzintézetet Magyarországon. Te Gábor, itt valami nekem erősen nem tetszik. Én nem kértem semmiféle kölcsönt, szóba sem került, de nincs is rá szükségünk. Nem hogy túlköltekeztünk volna, de még meg is takarítottunk, bőven vannak tartalékaink. A huszonöt millió frankból a mai napig mindössze kilenc és félmilliót használtunk fel, de ebben már benne van a gyártószalag teljes felszerelése. Nem, nem, itt valami másról lehet szó. Gyanítom, hogy ez a te titokzatos bankházad abban a pillanatban jött volna létre, amint aláírjuk velük a szerződést, de abból nem esznek, ide nem fognak befurakodni, azt garantálom. Mint mondtam, nem vagyunk rászorulva hitelre, de ha mégis arra kerülne a sor, amit kizártnak tartok, akkor sem ilyen kétes eredetű társasághoz fordulnék, hanem a százszor megbízhatóbb svájci kollégákhoz, a barátaimhoz, akikkel évtizedek óta állok üzleti kapcsolatban. Az bizonyos, hogy én nem tárgyaltam senkivel, és mérget vehetsz rá, hogy Sándor sem, az embereim meg pláne nem. Az én bankom száz százalékgig képes állni a költségeket. Ne vedd nagyképűségnek, de ez a huszonöt millió frank csak magyar szemszögből nézve jelentős összeg, a bankom forgalmában nem komoly tétel, elenyésző, mi milliárdokban számolunk. Inkább attól tartok, valahol, valakik megszimatoltak valamit. Nem lehet, hogy beépített embereik vannak? Mindenkit lehetetlenség lenyomozni.

– Hm. Beépített emberek? Most jól beültetted a bogarat a fülembé. Egyáltalán nem zárható ki. Nem mi volnánk az elsők, akiket megpróbálnának szándékosan tönkretenni, hogy utána bagóért megszerezzék a vagyonunkat és minket kipenderítsenek, de még a városból is ám. Mindenesetre, beszélék Sándorral is, nézessen utána. Ha ismét megjelennek, mit mondjak nekik? Vagy jobb lenne, ha te beszélnél velük?

– Igen. Bízd rám őket. Te mutass minél nagyobb készséget, légy bizonytalan, ne mondj semmi konkrétumot, de engedd sejteni, mennyire rájuk vagyunk utalva és megváltás volna számunkra, ha idehoznák a pénzüket. Az sem baj, ha bolondnak néznek bennünket. Túlságosan ostobán mohók, már az első lépésüknél elárulták magukat a hamis névvel, a hazugságukkal. Az efféle kalandoroknál hamar kibújik a szög a zsákból. Csak egy a fontos: ne írv le egy betűt sem! Nem akarlak kioktatni, bocsáss meg, de a pénzvilágban nagyon észnél kell lenni, itt nem ismernek kíméletet és a tisztesség sem a legfőbb erény.

– Megnyugtattál – nevetett Éliás. – Most kiballagok Kelemennel és Szabó Gézával a terepre, kíváncsi vagyok, hogy állnak a munkálatokkal.

7. fejezet

– Azért az mégis képtelenség, hogy ellentétben jó néhány környékbeli kisközséggel, a mi városi kábeltévénk nem közvetíti a fontosabb megbeszéléseinket – jegyezte meg dörögve Szabó Géza jegyző a legközelebbi kibővített testületi ülésen. Felkért előadóként részt vett a tanácskozáson dr. Krámer, Nemes Sándor és László is.

– Ez most hogy jut az eszedbe? – húzta fel a szemöldökét csodálkozva Kelemen. – Inkább örülnünk kéne, hogy idáig sikerült megőrizni az ülések nyugalmit. Én, ha neked lennék, nem forszíroznám.

– Forszírozza a fene, de mostanában sokan megállítanak az utcán és kérdezik, miért nem láthatják, hallhatják a vitáinkat, elvégre mégiscsak az ő sorsukról van szó, joguk van tudni, miről folyik a szó, kinek van igaza, vagy ki az, aki gátolja a haladást. Annyi mindent beszélnek manapság összevissza, most, hogy itt van ez a nagy felfordulás, az építkezések, kíváncsiak az igazságra, meg is értem őket. Ha már egyszer annyi pénzt beleöltünk a kábeltévé-hálózatba, nem csak a műholdas adásokat, meg a sportcsatornát akarják nézni, hanem azt is, ami a legközelebbre érinti a népet. Nem tudtam mit válaszolni, de megígértem, hogy felvetem a kérdést a testület előtt. Neked mi a véleményed erről, Gábor?

– Egyéb se hiányozna – válaszolta rosszkedvűen Éliás. – Semmi kifogásom az ellen, hogy a lakosság teljes körű tájékoztatást kapjon a folyó ügyekről, alapjában véve eddig sem volt másként, a tárkosi újság mindent megírt. A nyilvánosság bizonyos esetekben rendkívül fontos, csak attól félek, a jelenlegi átmeneti helyzetben túlságosan korai volna a tévéközvetítés, annyira még nem szilárdult meg a helyzet. A régi reflexek nagyon is elevenen működnek, ott motoszkálnak legbelül az agyakban. Nem biztos, hogy mindenki képes követni a változásokat, vagy éppen ellenkezőleg, félreértik, ami még rosszabb, többet árt, mint használ. Nem elég a parlamenti veszekedéseket hallgatni? Attól is viszolyog minden jóézésű ember, minek kéne nálunk is engedni, hogy elszabaduljon a pokol, nem beszélve arról, hogy vannak kérdések, amiket nem célszerű időnap előtt kitergetni.

– Ha bizalmas természetű ügyekről van szó, úgyis zártkörű ülést tartunk és hírzárlatot rendelhetünk el – akadékoskodott Karika. Neki nagyon tetszett az ötlet. – Megítélésem szerint Gézának igaza van.

– Rám ne hivatkozz – visszakozott riadtan a jegyző –, én nem javasoltam, csak közvetítettem egy véletlenül felcsípett észrevételt. Nem biztos, hogy minden városi polgár így gondolkodik. Nekem édes mindegy, hogy jelen van-e a televízió vagy nincs. Ne felejtse el, én egyszerű közalkalmazott vagyok, nem képviselő, csak végrehajtom a határozatokat, a döntésekben nem veszek részt, ez a ti dolgotok.

– Szabad? – nyújtózkodott Bodor Miska. – Szeretném megemlíteni, hogy ez a probléma már a könyvtár olvasói között is több ízben felmerült. Éppen ezért a magam részéről, mint a kulturális bizottság elnöke, támogatom a tévéközvetítést.

– Oké, benne vagyok! – csatlakozott Csirkés Márton is. Titokban arra gondolt, hogy sokan szívesebben néznék az étteremben felállított készüléket, mint az otthonit, mert rögtön meg lehetne vitatni, amit hallanak, és ez megdobná a forgalmat. Így sem volt oka panaszra, de a jóból sose elég.

Most Nemes László tanár kért szót.

– A leghatározottabban ellenzem – jelentette ki tömören.

- Miért? – ugrottak neki a közvetítés hívei. – Magyarázza meg, tanár úr!
- Mert ártalmasnak tartom. Majd magatoktól is megértitek – felelte borongósan Nemes László.
- Érdekelne a vendégeink véleménye – mondta Éliás. – Például Krámer doktor, te mit szólnál hozzá? Helyeselnéd?
- Én? – jött zavarba a geológus. – Nem hiszem, hogy az én véleményem perdöntő volna a kérdésben. A képviselőket kérdezd, ne engem. Én nem ezért vagyok itt.
- De mégis... Ha rajtad múlna, engedélyeznéd?
- Biztos, hogy nem! – rázta a fejét Krámer. – Az értekezleteken, és most nem elsősorban az önkormányzatra gondolok, szívesen elengedi magát az ember, lazábban viselkedik, kikiszalad a száján egy meggondolatlan szó, egy könnyelműen feldobott ötlet. Nem vetne jó fényt rátok, ha a nézők látnák, hogyan kapnak hajba a város nagytekintélyű vezetői. De ismétlem, én ebben nem akarok állást foglalni.
- Na és ti, Sándor és László, nektek mi a meglátásotok? – fordult a Nemes fivérekhez Éliás.

A két testvér összenézett. László válaszolt:

- Nem is tudom... Mindenesetre meggondolandó, mi az, amit ki szabad vinni az utcára és mi az, amit nem. Csak a saját gyakorlatomból tudok visszakövetkeztetni. Például a bankom szűkebb vezérkarának megbeszéléseit még az osztályvezetőknek sem engedném végighallgatni, vagy másként szólva, az üzleti titkainkat nem a részvényesek füle hallatára tárgyalnám meg, mert fél óra múlva az ellenfeleink tudnák, milyen válaszlépéseket tegyenek ellenünk. Márpedig egy várost úgy is fel lehet fogni, mint egy részvénytársaságot, ahol létezhetnek kívülállókra nem tartozó ügyek. Egy város olyan, akár egy nagy család és a családi titkokat nem szokás idegenek előtt kitárgyalni. Talán Sándor jobban ért hozzá...

Nemes Sándor kényszeredett fintorral vakargatta a tarkóját.

- Más egy település vezetése és megint más egy vállalat igazgatótanácsi ülése. Az utóbbi benső ügy, nem nyilvános, míg egy képviselő-testület mindenkié, a választóknak joga van tudni, miről döntenek a feje fölött, mire költik a befizetett adóikat. Ez a demokrácia lényege. Mégse javasolnám. Most mindenki úgy viselkedik az üléseken, ahogy a természete diktálja, vagyis őszintén, felszabadultan, de ha tudja, hogy az egész város őt figyeli, az már szereplés, pózolás, mert jó színben akar feltűnni az ismerősök és a választói előtt.
- Márpedig én amondó vagyok – erősködött Karika –, ha ez a nép kívánsága, nincs jogunk megtagadni tőlük. Legalább próbáljuk ki, milyen hatással van a közhangulatra. Senki ne mondhasa, hogy sumákolunk, hogy a magunk hasznára politizálunk. Ha meg olyan témáról van szó, ami titkos, akkor az titkos is marad, hírzárlatot rendelünk el és kitiltjuk a kamerát. Egyszerű, mint a pofon.

A hangulat felforrósodott. Egyszeriben mindenkinek rengeteg sürgős mondanivalója akadt. A rend pillanatok alatt felborult, már nem az ülést vezető polgármester intése alapján szólaltak meg a résztvevők, hanem egymás szavába vágva, felugrálva, szilajul gesztikuláltak és kiabáltak, mindenki fújta a magáét, míglen Éliás megsokallta és az asztalra vágott az öklével.

- Csönd legyen! Mi van itt, piaci kofák gyülekezete? Futballmeccs, ahol nekivadult szurkolók szidják az ellenfél csapatát? Senkinek nem adtam szót! Felnőtt, intelligens emberek vagyunk, legalábbis szeretném remélni, hát viselkedjünk ennek megfelelően. A jegyző úrnak volt egy mellékes megjegyzése, és tessék, mi lett az eredmény. Még nincs is itt a televízió és máris

olyanok vagytok, mint az iskolás gyerekek, amikor a tanár kimegy a tanteremből. Ha annyira ragaszkodtok a témához, jogunk van elnapolni a tervezett napirendet és erről a kérdésről szavazni. Legfőleg a vendégeinktől kell elnézést kérnünk, amiért hiába raboltuk a drága idejüket.

– Ellenkezőleg, nagyon tanulságos – mondta László és komolyan is gondolta. – Szívesen maradnánk, ha megengeditek.

– Semmi akadálya, így van, emberek? Köszönöm! Látjátok, kulturáltan is el lehet ezt intézni. Tehát felteszem szavazásra a kérdést: hozzájárul-e a közgyűlés, hogy az eredetileg kiírt napirenden változtassunk? Kérem, kézfelemeléssel szavazzunk. Látható többség... Akkor most azt kérdezem: akarja-e a tisztelt képviselő-testület, hogy a kábeltvé a jövőben élő egyenesben közvetítse a plenáris üléseinket? Szavazzunk! Aki egyetért, emelje fel a kezét. Mivel a szavazatok száma megoszlik, felkérem a jegyzőkönyvvezetőt, számolja össze a szavazatokat, a jegyző úr pedig ellenőrizze, jól számolt-e.

Simonné Katika felállt a helyéről és hangosan mormolta:

– Egy, kettő, három... – ne tessék még leereszteni! –... négy, öt, hat... – A végén bejelentette: tizenhat „igen”!

– Jó – bólintott Éliás. Szabó Géza felírta egy papírra a számot. – Akkor most azok szavaznak, akik ellenzik a közvetítést.

Újabb számolás következett. A végeredmény: tíz „nem”, négyen tartózkodtak.

Éliás kihirdette az összesítést:

– Megállapítom, hogy a testület tíz ellenszavazat és négy tartózkodás ellenében úgy határozott, hogy a helyi kábeltelevízió közvetítse az üléseinket. Reméljük, jó döntést hoztunk. Emlékezzetek rá, hogy én kezdettől fogva ellene voltam.

A győztesek megtapsolták önmagukat és nagyon elégedettek voltak.

Amikor kifelé mentek a teremből, Nemes László tanár rosszallóan végigmérte Éliás Gábort. Látszott rajta, hogy szívesen mondana valamit, de a polgármester vagy nem volt beszédes kedvében, vagy egyszerűen nem vette észre a tanár szándékát, zsebre vágott kézzel, dudorászva ballagott a többiek után.

Még soha nem hallották dúdolni.

Vajon mi váltotta ki a jókedvét éppen most, amikor a közgyűlés leszavazta?

8. fejezet

Éliás elismerésre méltó gyorsasággal intézkedett: a közvetítésre mindjárt másnap este sor került.

Kivételesen minden képviselő pontosan érkezett, sőt néhányan már az ülés megkezdése előtt negyed- vagy félórával a helyén ültek, mindegyikük előtt tekintélyes papírhalmazok, dossziék heverték, jegyzeteiket rendezgették látható izgalommal, verítékezve. Karika a Magyar Közlöny több évnyi sorozatát magával cipelte, ott díszelgett a könyöke mellett takaros halomba rakva. Egy-egy kamerát állítottak fel a tanácskozó mindkét oldalán, mellettük hatalmas reflektorok ontották a tikkasztó meleget. A szokatlan fényárban úszó termet ellepték a kábelkötegek, alig lehetett lépni tőlük. Egy rövidnadrágos, ápolatlan, szakállas fiatalember hosszú rúdra szerelt mikrofonnal rohangászott, hangpróbától zengett a helyiség.

A képviselők szorongva figyelték az előkészületeket, még egyikük sem látott ilyesmit.

Most bezzeg senki sem ült ingujjban, vagy megszokott, kényelmes utcai ruhájában. Valamennyien frissen borotváltak, Csirkés Márton életében először csokornyakkendőt kötött. Karika József előszedte az egyetlen fekete öltönyét, amit az esküvőjén hordott utoljára. Kuruc Dénes világoskék zakót vett fel, hozzá fekete-fehér pepitakockás nadrágot és látszott, hogy fodrásznál is volt. Püskin bordó selyemmellény feszült, és se látott, se hallott a lámpaláztól. Kelemen is tisztességgel kicsípte magát: sötétkék ruhát viselt, cifra mintás, divatos nyakkendővel, alig lehetett ráismerni. Szabó Géza jegyző úgy nézett ki, mint egy férfinak: képes volt beautóznai a megyeszékhelyre, hogy vadonatúj öltönyt vásároljon magának, pedig helyben is volt három ruhaüzlet. A többiek is ünneplőbe vágták magukat, a fehér ing, nyakkendő senkiről sem hiányzott.

Mindössze két kivétel volt, akik ugyanúgy öltöztek, mint máskor: Nemes László tanár úr és Éliás Gábor. A polgármester agyonhasznált szürke zakójában, kopott farmerében volt, lábán agyonhordott edzőcipő és nyakkendőt sem kötött. A többiek nehezményezték is, hogy közönyösen, unott arccal dobol ujjjaival az asztallapon és ügyet sem vet a tévésekre.

– Egyes kamera! – süvített át a fejek fölött a rendező hangja.

A teremben tetőfokára hágott a pánik, a testület tagjai hipnotizált nyusziaként, megbűvölve lapultak a helyükön, mintha egy-egy óriáskígyó pásztázta volna őket. A képviselők rémülten vigyázzba kapták magukat és igyekeztek gondterhelt, felelősségteljes arckifejezést felvenni. A kamera soronként megállt, idegtépő kényelmességgel elidőzött egy-egy arcon, az áldozat ilyenkor még jobban megmerevedett és pislogni sem mert, csak bámult kiguvadt szemekkel az optikába.

– Kettes kamera! – jött az újabb parancs, mire a másik operatőr is forgatni kezdte a masináját, és lassan ráközelített a falon lévő címerre, majd onnan a polgármester kopott edzőcipőjére.

– Vágóképeket veszünk fel – közölte ellentmondást nem tűrően a rendező. – Kérem szépen, mindenki viselkedjék természetesen, s még véletlenül se nézzenek vagy integessenek a kamerába!

Egyéb se kellett: a felszólítás nyomán többé képtelenek voltak más irányba tekinteni, mint egyenesen a kamera kellős közepébe. A fejeket akárha dróton rángatták volna, úgy követték a felvevőgépek mozgását. Néhányan suttyomban megfésülték a hajukat.

– Figyelem, élő adás lesz! Szignál indul! Visszaszámolok: tíz, kilenc, nyolc... mi a francot csináltok, miért nincs még mindig hang?... négy, három, kettő, egy... Tessék! Adásban vagyunk!

Éliás felállt és torkát köszörülve rákezdett:

– Üdvözlöm a képviselő-testületet tagjait és köszöntöm mindazokat, akik figyelemmel kísérik munkánkat! – A képviselők elismerően tapsoltak. A polgármester pontosan úgy beszélt, mint a parlamenti házelnök szokott és ez fenemód imponált nekik. Éliás nem zavartatta magát, nyugodtan folytatta: – Bejelentem, hogy mától minden plenáris ülésünket közvetíteni fogja a helyi kábel-televízió. Munkatársaink várják a lakosság hívásait, észrevételeit a képernyőn megjelenő telefonszámokon, így módjuk van közvetlenül is bekapcsolódni a közgyűlés menetébe. Tehát... – sóhajtott mélyet és letörölte sötéten pelyhedző fejéről az izzadságot. – Mielőtt rátérnénk mai ügyrendünk elfogadására, megadom a szót Karika József frakcióvezető úrnak, aki napirend előtt kíván szólni. Karika képviselőtársunkat illeti a szó – mutatott rá széles, színpadi mozdulattal az idegesen fészkelődő frakcióvezetőre és visszaült a helyére.

– Érdekes – turbékolta egy ármánykodó hang –, amíg a televízió nem volt itt, senki nem akart napirend előtt felszólalni.

Karika nagy dérral-dúrral felállt, felrakta a szemüvegét – eddig még sosem látták rajta –, belső zsebéből vaskos kéziratköteget vett elő és kissé mutáló, elcsukló hangon olvasni kezdte:

– Tisztelt képviselő-testület, tisztelt választópolgárok, tisztelt polgármester úr, tisztelt jegyző úr, tisztelt alpolgármester úr, tisztelt frakcióvezető urak, tisztelt tévérendező úr, tisztelt operatőr urak, tisztelt mindannyian, tisztelt...

– Hagyd a felsorolást, Jocó, mert így holnap reggelig se érsz a végére – türelmetlenkedett valaki, a mikrofon felerősítette és rögtön rá kaján röhögés következett.

Karikának fátyolossá vált a tekintete a dühtől, de hősiesen folytatta a felolvasást:

– ... ööö... tisztelt magyar honfitársaim, kedves tárkosiak! Engedjék meg, hogy e történelmi jelentőségű napon, amikor hön szeretett városunk derék polgárai végre betekintést nyerhetnek áldozatos munkánkba, fáradságot nem kímélő... ööö... izé... – itt lapozni volt kénytelen – ... hát szóval a munkánkba, legyen szabad emlékeztetnem azon nem elhanyagolandó tényre, hogy mindenek előtt én és persze frakcióm tagjai harcoltunk a nyilvánosság megteremtésének lehetőségéért, mert azt akarjuk, hogy a nagyra becsült választópolgárok saját szemükkel és fülükkel győződhessenek meg arról, hogy voksukat nem érdemtelenekre pazarolták. Közismert szerénységem és szükszavúságom tiltja, hogy részletezzem a kemény küzdelmet, azt az ádáz harcot, amit a televíziós közvetítés érdekében személyesen fejtettem ki azokkal szemben, akik maradi nézeteikkel a múlt század sötétségébe kívánták taszítani demokráciánk legfontosabb alapkövét, a nyilvánosságot, lábbal tiporva népünk vigyázó tekintetét...

– Tiltakozom! – pattant fel Csirkés Márton, a másik, nem kevésbé érdemdús frakcióvezér. – Kérem, polgármester úr, vonja meg a szót Karika frakcióvezető úrtól, mert úgy akarja beállítani a közvetítés tényét, mintha az kizárólag az ő személye és pártja érdeme volna.

– Hadd beszéljen! – legyintett vállvonogatva Éliás és tovább piszkálta a körmét.

– Köszönöm, polgármester úr, gratulálok! – Karika diadalmasan meghajolt. – Láthatják, hallhatják a kedves televíziónézők, Tárkos választópolgárai, miként kívánják egyesek elfojtani az őszinte szót, miként kérdőjelezi meg a cselekvő, a nép érdekében egymagában sikra szálló frakció hadakozását...

– Azért ez már pimaszság! – fakadt ki Püski asztalos, független képviselő, pedig ő ritkán szokott megszólalni – Ez képes valamennyiünket úgy beállítani, mint afféle hazaárulókat. Fogd be a szád, Jóska, ne beszélj hülyeségeket.

– Ezt visszautasítom! – ordította kivörösödve Karika – Én itt nem egyszerűen Jóska vagyok, hanem frakcióvezető úr! Ilyen hangnemben nem kívánom folytatni a napirend előtti felszólalásomat.

– Azt nagyon helyesen teszed. Máskor válogasd meg, miket hordasz össze. Nem ismerek rád, azért ennyire lökött nem szoktál lenni...

– Csöndet kérek! – szólt közbe szigorúan Éliás Gábor. – Karika képviselőtársunk nem kíván tovább élni a szólás jogával, amit tudomásul veszek. Most Csirkés Márton frakcióvezető úr következik szólásra, ugyancsak napirend előtt, rendkívüli és halaszthatatlan ügyben.

– Köszönöm a szót, polgármester úr, igen tisztelt képviselőtársaim, igyekszem nagyon rövid lenni, okulván az előttem szóló már-már krónikus beszédképyszeréből, aki, mint tudjuk, szívesen cseréli fel a háza előtti pletykapadot a Polgármesteri Hivatal tanácstermével és indulatos, kötekedő természetével konkolyt hintve közénk, rendre megzavarja gyűléseinket, ellentétben velem, aki szeretem, ha tárgyilagos vita folyik, mert csak az használ a város ügyes-bajos dolgainak előbbre vitelének tekintetében...

– Csáléra áll a propeller a nyakadon, Marci – szakította félbe jóindulatúan a szónokot a mellette ülő Varga Endre frakciótag. – Igazítsd meg, mert nagyon lükén nézel ki.

– Hagyjál békén – förmedt rá Csirkés lángoló szemekkel. – Megörültél, hogy ilyen marhaságokkal zavarasz? Na, hol is tartottam?... ööö... a város ügyes-bajos dolgainak előbbre vitelének tekintetében...

– Ezt már mondtad – bökte oldalba az előadót egy másik képviselő.

– Tudom... Illetve... Polgármester úr, kérem, intse rendre az urakat, így nem lehet beszélni.

– Saját emberei, frakcióvezető úr, nem várhatja el tőlem, hogy én tartsak fegyelmet a frakciójában. Intse meg maga őket – válaszolta háborítatlan nyugalommal Éliás.

– Igaza van a polgármester úrnak – tapsoltak a függetlenek.

– Kérem, kérem, egyenes adás folyik, a lakosság mindent hall – sápítozott Szabó Géza jegyző.

– Engem nem érdekel, akkor sem tűrhető, hogy némelyek összevissza halandzsázzanak csak azért, hogy növeljék a népszerűségüket – kiabálta torkaszakadtából Karika.

– Én? Én növelem? – emelte fel az arcát egy mártír fájdalmával Csirkés, tanúnak híva az égieket. Olyan ártatlan volt, mint a ma született bárány. – Hát nem te voltál, aki magadnak és a pártodnak akartad tulajdonítani ezt az egész rohadt kábeltévés ökörséget, holott én szorgalmaztam minden erőmmel, hogy igenis hozzuk be a nyilvánosságot? Jobban teszed, ha befogod a szád, mert ha én fogom be...

– Mit akarsz te befogni – lökte félre a székét Karika, s mint egy dúvad törtetett Csirkés felé. – Ha még egy szót szólsz, beléd fojtom a szuszt, aztán mehetsz panaszra a gügye választóidhoz, akik semmivel sem épeszűbbek, mint te, ha rád szavaztak.

Rémült sikoltás hasított át a termen: dr. Makra Irénke jajdult fel, mert nagyon megijedt, hogy kirobban a verekedés. Szerencsére a frakciótagoknak az utolsó pillanatban sikerült lefogniuk a felhevült Karikát, különben könnyen lehet, hogy tényleg összepofozkodnak Csirkéssel.

Most Nemes László tanár úr kért szót.

– Tessék, tanár úr, magáé a mikrofon – harsogta túl a zajt Éliás.

Abban a pillanatban csönd lett, még a két hetvenkedő ellenfél is elhallgatott.

– Javaslom... – mondta halkán Nemes László és kivárt egy keveset. – Javaslom, szakíttassuk félbe az élő közvetítést, vagy elhagyom az üléstermet és lemondok képviselői mandátumomról. Semmi kedvem egy alantasan perlekedő kompánia tagjaként mutatkozni.

– Elhangzott egy ügyrendi javaslat Nemes László képviselő társunktól. Emlékeztetem a tisztelt képviselő-testületet, hogy a szabályok értelmében ügyrendi kérdésben vita nélkül határoz a testület, egyszerű többséggel – állt fel Éliás. – Határozathozatal következik! Kérem tehát, szavazzunk arról, elfogadjuk-e a tanár úr indítványát, miszerint függesszük fel az egyenes adást a kábeltelevízióban. Kérem, kézfelemeléssel szavazni. Igen... Ahogy elnézem, a szavazás egyhangú. Sajnálom, uraim – fordult a tévések felé –, a közvetítésnek vége, szedjék össze a felszereléseiket és távozzanak. Addig szünetet rendelék el.

A képviselő-testület tátott szájjal figyelte, milyen villámgyorsan, egyetlen szó ellenvetés nélkül rámolják a dobozokba, zsákokba a kamerákat, vezetékeket, reflektorokat. Bezzeg az ülés elején másfél órába telt, amíg kicsomagoltak. Most öt perc se kellett és hírük-hamvuk se volt.

– Elégedett, tanár úr? – kérdezte Éliás mosolyogva.

– Micsoda szégyen! – dohogott elkeseredetten Nemes László. – Nem, nem vagyok elégedett! A szemem sül ki, ha arra gondolok hogy mindez a lakosság szeme láttára, füle hallatára történt. Holnap nem merek kimenni az utcára.

– Nyugodtan kimehet, tanár úr, senki sem fogja megszólalni – mondta a polgármester, aztán megemelte a hangját – Nos, még mindig ragaszkodik a testület, hogy a helyi televízió a jövőben közvetítse az üléseinket? Tessék, lehet szavazni. Aki igent mond, emelje fel a kezét.

Senki nem moccant. Minden arc lefelé meredt, nem mertek Éliás szemébe nézni.

– Jó. Most azokat kérem, akik nemmel voksolnak.

A kezek úgy röppentek a mennyezet felé, mint a parancsolat.

– Rendben van! – nevetett fel Éliás. – Akkor ezt egy időre elrendeztük.

Ismét Nemes tanár úr emelkedett szólásra, meg se várva, hogy szót kapjon.

– Kérem, ezzel nincs elintézve a dolog... – remegett a hangja, arca szederjesen piroslott. – Ez a cinizmus... ez... ez mélységesen felháborító!... Egy polgármester, a város első számú embere nem veheti ennyire félvállról a képviselő-testület, az önkormányzat ilyen mérvű megaláztatását. Éliás Gábor, felszólítom, kérjen bocsánatot tőlünk épp úgy, mint a lakosságtól. És ezt az öntelt vigyort lesz szíves más alkalomra tartogatni.

Mindenki meglepetésére Éliás kijött az asztal mögül, odasétált Nemes Lászlóhoz, megfogta mind a két kezét, úgy mondta:

– Ejnye, tanár úr, hát még mindig nem ismer? Feltételezi rólam, hogy valóban hagyom nevetségessé tenni Tárkos képviselő-testületét? El tud rólam képzelni ekkora butaságot? Vagy már nem emlékszik, mire intett nem is olyan régen, egy bizonyos gyűlés után?

– Nem értem... – dadogta Nemes tanár úr levegő után kapkodva.

– Akkor azt mondta, hogy a becsvágy és a hiúság kiirthatatlan, s hogy lesz még itt politikai harc, ha nem vigyázunk. Nos, igaza volt, de én nem felejtettem el a tanácsát és vigyáztam. Meg akartam mutatni ezeknek a fafejűeknek, mivel járna, ha előkészítetlenül nekieresztenénk

a televízió nyilvánosságát az üléseinknek. Láthattatok... – ezt már visszafelé sétálva, a képviselőknek mondta –, láthattatok, hogyan bolygatta fel ez a két kamera a testület megszokott rendjét. Egyszeriben mindenki szerepelni akart, felvette a legszebb ruháját és arcát, hogy tetszelegjen a választóinak. Kell ez nekünk? Most, amikor végre sikerült elérnünk, hogy megszűntek a pártviszályok, a frakciók közötti ellenségeskedések? Azt mondom nektek, legyen tanulság ez a mai este és többé senki se akarjon a másik fölé emelkedni. Inkább legyünk egyenlő képviselők, mint egyesek egyenlőbbek, mert az csak kárára válik a lakosságnak.

– Ezt a szégyenfoltot már sose fogjuk tudni lemosni magunkról – nyöszörögte félig sírva Karika.

– Nyugi, pajtás – legyintett Éliás. – Nem is voltak bekapcsolva a kamerák.

A képviselők elfehéredve összenéztek és egy pillanatig a légy zümmögését is hallani lehetett. Aztán valaki bizonytalanul összeütötte a tenyerét, majd még egy csatlakozott hozzá... és hirtelen kitört a tapsvihár. Mindenki felállt és megkönnyebbülten lélegeztek fel – Nemes László kezét nyújtott Éliásnak.

Amikor nagy nehezen lecsillapodtak, Csirkés annyit mondott duzzogva:

– Jól megetettél bennünket, Gábor, de megérdemeltük. Tanár úr, ezért nem jár ki a polgármesterünknek egy intő?

– De bizony, kijárna. Én azért inkább csillagos jelest adnék! Feltéve, Gábor fiam, hogy még egyszer nem csinálod ezt velünk, mert a szívbajt hozod ránk.

– Mindannyian megígérjük, tanár úr! Így van, emberek? Vagy erről is szavaznunk kell?

9. fejezet

A Törökhegy környékére rá sem lehetett ismerni.

Három óriási beton-fém-műanyag hangárszerű épület állt egymás mellett, a Rókaszikla közelében fűrotornyok árbocai meredtek az ég felé. A hangárokat és a tornyokat beton-oszlopokra szerelt, csillogó alumíniumlemezzel szigetelt csövek tömkelege kötötte össze. A laikus számára áttekinthetetlen kuszaságban kígyóztak ide-oda, a kereszt-csatlakozásoknál hatalmas motoros tolózárak, nyomáskiegyenlítő szelepek, áteresztő csapok törték meg az íveket.

Vadonatúj négysávos műút mellett kettős oszlopsor vágott át nyílegyenesen a szikes réten, kikerülve a szélső házakat és az új lakótelepet. Az oszlopokon egymás mellé fektetett csővezeték-rendszer kígyózott a város nyugati oldalán épülő üveggyár és palackozó üzem felé. Amerre a szem ellátott, mindenfelé sietős, szorgos embereket tettek a dolgukat, teherautók, dömperek, lánctalpas munkagépek dohogtak, sehol egy cigarettázó, lustán diskuráló csoport – a polgármesternek meggyorsult a szívverése a gyönyörűségtől, amikor körbenézett az építkezésen.

A kisváros élete még az eddiginél is jobban felbolydult és alapvető változáson ment át. Mosolygós, elégedett arcú emberek jártak az utcákon, az áruházak sosem látott forgalmat bonyolítottak, ismét kelendők lettek a tartós fogyasztási cikkek, a kerékpárok; az élelmiszerboltok pultjai roskadoztak a kínálattól, melyekre mindig volt vevő. A külföldiek vagy az ország minden részéből toborzott munkások is jócskán hozzájárultak a kereslethez. Az autók száma megsokszorozódott. Csirkés Márton belevágott egy új, 250 ágyas szálloda építésébe. Tehette: Nemes Lászlótól első kérő szavára igen kedvező kamatozású kölcsönt kapott, a bankárnak csupán annyi kikötése volt, hogy ha vesz is maga mellé társakat, kizárólag helyi lakos lehet az illető, az elkészült szálloda tulajdonjogát tíz éven belül senkire át nem ruházhatja, bérbe nem adhatja és legalább három csillagos legyen.

Hamarosan majdnem több volt a bevándorló, mint a bennszülött. A város egyre nagyobb nehézségek árán volt képes ellátni az ugrásszerűen növekvő számú lakosságot. Az önkormányzat alig győzte kiadni a különféle vállalkozói engedélyeket. Egymás után nyíltak az éjjelnappali étkezdék, vendéglők, kisebb panziók, autójavítók és ki tudja, mi még. Az öslakosság csak kapkodta a fejét, és igyekezett lépést tartani ezzel az elképesztő iramú fejlődéssel.

Ígéretükhöz híven a képviselő-testület frakciói és a helyi pártok vezetői nem verték nagy-dobra, hogy gyakorlatilag megszűnt a politikai küzdelem a városban. Kifelé minden ugyanúgy folyt, mint idáig, azzal a különbséggel, hogy a szónokok az országos nagypolitikára szórták hangzatos bírálataikat, egymással szemben még véletlenül sem hangzottak el – a korábbiakkal ellentétben – megalapozatlan vádaskodások, gyanúsítgatások, lapos célzások. Okultak a kevés híján balul sikeredett televíziós „közvetítésből”. Minden pártvezér kötelességének tartotta kiemelni beszédében a város előljárói ésszerű intézkedéseinek tagadhatatlan előnyeit, dicsérni a tettekre kész lendületet, amivel új távlatokat nyitottak a jövő felé.

Különösen sok elismerést kaptak a Nemes fivérek, hiszen mindenki tudta, hogy ők a mozgatórugói a nagy pezsgésnek, ők azok, akik pénzt, fáradságot nem kímélve a város egyetlen hívó szavára hazasiettek, jóllehet, akkor még nem is voltak magyar állampolgárok – „de már folyamatban van”, adta közre a helyi újság. Édesapjuk magántörténelme sem maradhatott titok többé. Eddig is rendkívüli közmegebecsülésnek örvendett a tanár úr, ezután még azok is köszöntek neki, akik személyesen sosem váltottak vele egy szót sem. Sokan attól féltek, most aztán majd kimutatja a foga fehérjét és bosszút áll azokon, akik egykor annyi keserűséget

okoztak neki – de belátták, hogy erről szó sincs. Az idős tanár változatlanul szerény kis garzonjában lakott, ruházata sem lett hivalkodóbb, s ha megállították az utcán egy kis tereferére, semmivel sem volt kevésbé barátságos és udvarias, mint régen.

Az egyetlen ember, aki messze ívben elkerülte, Csontos Pál cipész, az egykori ávós volt. Nemes László tanár negyven év óta minden áldott nap, iskolába jövet-menet, ott haladt el Csontos Pál műhelyének ablaka előtt, de soha, még véletlenül sem történt meg, hogy szót váltottak volna egymással. Ismerték Csontos múltját – azt viszont senki sem sejtette, hogy a két embert milyen emlékek kötik össze.

Csontos valamikor, úgy a hatvanas évek vége felé megkockáztatott egy félszeg kísérletet, hogy feloldja a kettőjük közötti feszült viszonyt: köszönt a tanárnak, de az néma, fagyos bólintással viszonzta és ment tovább. Ha összefutottak valami társadalmi eseményen – iskolai évnyitón vagy zárón –, elkerülhetetlen volt, hogy ne találkozzanak, lévén, hogy Csontos Pál mindkét gyermekét – sőt a férjénél tizenöt évvel fiatalabb Csontosnét is – Nemes tanár úr tanította négy esztendőn át. A szülői értekezletekre Csontos felesége járt el, az asszony és a tanár között kitűnő, szívélyes volt a kapcsolat. Sokan meg is ütköztek: mi ez a kivételezés? Csak nem...? De az iskola falain kívül soha, senki nem látta Csontos Pálnét és Nemes tanár urat beszélgetni, így a pletyka is elhalt.

A cipész nem mert kezet nyújtani, nem akarta kitenni magát a megszégyenítésnek, hogy a másik nem fogadja el a békejobbot. A nép valamiféle személyes sértésnek, netán a tanár úr bogarasságának tudta be a kitartó haragszomrádot és napirendre tértek felette, ami már csak azért sem volt nehéz, mert Csontos mindenkivel szemben – különösen, ha jól leitta magát, ami nem ment ritka esemény számba – elviselhetetlenül goromba, kötekedő volt, az Akácosban kevesen ültek vele egy asztalhoz.

Különben is, kit érdekelt két öregember gyerekes berzenkedése most, amikor százszorta fontosabb dolgok tartották izgalomban a lakosságot.

Tárkos neve egyre sűrűbben bukkant fel az újságok hasábjain.

Kezdetben pár soros, huszadrangú hírként közölték valahol a hetedik oldalon, hogy a nem túl fényes ipari múlttal rendelkező kisvárosban magyar-svájci vegyes vállalat alakult, ami remélhetően csökkent a munkanélküliséget. Ezt néhányszor megismételték, hol az egyik, hol a másik lapban.

Ahogy haladtak előre a munkálatokkal, úgy terebélyesedtek a cikkek, a tudósítások, sőt már a tévéhíradó is méltóztatott tizenöt másodpercet szentelni az új cég bemutatására. A televízió Éliás Gábor polgármestert mutatta, amint mérsékelt lelkesedéssel beszélt a svájci kapcsolatról. Az operatőr néhány semmitmondó vágóképet vett fel a kisváros főutcájáról, nagyított a Törökhegynél nyüzsgő munkásokról, gépekről, aztán a bemondó áttért a legújabb jeruzsálemi palesztin öngyilkos-merényletre.

A lakosság sokáig nem tudta, hogy voltaképpen mi történik Tárkoson, mi ennek a nagy felbuzdulásnak a valódi magyarázata. Az önkormányzat, amíg csak lehetett, próbálta megőrizni a titkot.

A ravasz Éliás a kezdet legelején gondoskodott arról, hogy minél több, egymásnak szögesen ellentmondó variáció szálljon a pletykára erősen hajlamos nép között. A legvadabb elképzelések kaptak szárnyra: voltak, akik titkos katonai támaszpontot sejtettek a törökhegyi munkálatok mögött és a NATO-ba való belépés holtbiztos előjelének tekintették. A fűrőtornyokban jól-rosszul álcázott rakéta-kilövőállásokat véltek felfedezni; mások konzervgyárról beszéltek, míg megint mások megbízható értesülésekre hivatkozva, eskü alatt állították,

hogy a Törökhegy alatt vasércre bukkantak, azt fogják kibányászni és már jó előre el is adták annak az ércdúsító műnek, amely a város másik szélén épül. A Nemes fiúk igazából nem is svájciak, hanem vagy amerikai, vagy ukrán megbízásból tevékenykednek, de az sem lehetetlen, hogy valójában egy különleges szórakoztatóparkot csinálnak, afféle magyar Disneylandet, csak egyelőre azt nem lehet tudni, honnan vesznek ehhez elegendő számú szürkemarhát és csikósokat, de nem kell őket féltetni: ahol pénz van, ott minden van!

A legtitokzatosabb azonban mindenenk felett az öreg Zsellér Zsiga személye volt.

Maga az a tény, hogy vénségére leszokott az itálról, még nem okozott volna közfelháborodást – bár önmagában véve ez is kisebb fajta csodának számított –, no de hogy már a haját meg a bajuszát is festi, azért az túlment minden határon.

S nem elég, hogy ő, de az egész képviselő-testületet megfertőzte a nagyzási mánia, azok is olyan peckesen járnak, hogy rossz nézni őket, Bodor még a botját is eldobta és nem biceg többé.

Az sem növelte irántuk a bizalmat, hogy kivétel nélkül mindegyikük feltűnően kedves és segítőkész volt – pedig hol vannak még a választások! Ha valamilyen ügyes-bajos dologgal megállították őket az utcán, nem tiltakoztak, nem próbálták lerázni, elhárítani mindenféle átlátszó ürüggyel a panaszosokat, türelemmel végighallgatták, s ami a legfurcsább, valóban intézkedtek, méghozzá gyorsan, és többnyire a polgár javára.

– Itt valami sántít! – csóválták a fejüket a tárkosiak, csak azt nem tudták, mi „sántít”. – Ezek a zsványok készülnek valamire! – mondogatták egymás közt az Akácosban, meg a frissen megnyitott kis kocsmákban, talponállókban. Az okosabbjai próbálták a józan eszükre hatni, de csak legyintettek rájuk. Mind huncuttá válik az – szajkózták az emberek –, ha egyszer sikerül megválasztatni magát.

Amúgy igencsak meg voltak elégedve a változásokkal. Hiába morgolódtak, ha volt rá okuk, ha nem, azt senki sem tagadhatta, hogy a részvénytársaság igyekszik minden téren a lakosság javát szolgálni.

– Nagy ára lesz még ennek a nagy szívjóságnak! – károgták a hitetlenkedők. – Csak várjuk ki a végét! Így szokták azt kezdeni: megereszti a gyeplőt, aztán rántanak rajta egyet. Emlékeztetek... – és sorolták a régi világ bűneit, amikor záporoztak rájuk az ígérek és a csalódások.

Nem könnyű a nép bizalmát visszanyerni, ha egyszer megingott.

Az önkormányzat és a részvénytársaság vezérkara tisztában volt azzal, hogy a lakosságot megzavarta a hirtelen jött jólét, s nem tudnak mit kezdeni önmagukkal. Éliás szerint a legjobb módszer ilyenkor rájuk hagyni, hadd füstölögjenek, előbb-utóbb úgyis belátják, hogy minden az ő érdekükben történik. Azt semmiképpen nem akarta, hogy afféle városi nyílt napot hívjon össze és ott teregesse ki az összes kártyáját, mert ezzel óhatatlanul kiszolgáltatnák a részvénytársaság legféltettebb titkát.

– Kik-ki végezze a dolgát, az idő majd mindent megold – mondta, amikor az egyik ülésükön valamelyik városatya előhozakodott a problémával. – A mi lelkiismeretünk tiszta. Látják a tévében, hallják a rádióban, olvassák az újságokban, mennyi gond, baj, szegénység van az országban és nem értik, hogyhogy nálunk pontosan az ellenkezője történik. Féltik a jelenüket, ennyi az egész. Majd megnyugszanak.

Ifjabb Nemes László különösen a kultúrára fektetett nagy hangsúlyt.

A már-már összedüléssel fenyegető Művelődési Központot – ahol a Városi Könyvtár is helyet kapott – bevonta a részvénytársaság hatáskörébe és kívül-belül rendbe hozatta. Megtiltotta a

használtruha kereskedők, ingatlanközvetítők és más hasonló, a kulturális tevékenységtől távol álló vállalkozások működését a Házban, új széksorokat vásároltatott és a színpadtechnikát olyan korszerűvé fejlesztették, hogy egy közepes színvonalú fővárosi színház is bátran megirigyelhette volna. Kócsor Editke igazgató – a fiatal, gusztusosan molett, lelkes népművelő, eredeti szakmáját tekintve könyvtár-magyar szakos tanár – egyik programot szervezte a másik után, neves írókat, költőket hívott meg, akikkel országosan ismert színművészek, muzsikások érkeztek közreműködőként, de előfordult, hogy valamelyik vidéki vagy budapesti színház előadását vette meg – a közönség törte magát az olcsó jegyekért! A felújítás után, alig egy-két hónap alatt sikerült elérni, hogy város leglátogatottabb épülete a Művelődési Központ lett, már csak azért is, mert az épülő gyár és a törökhegyi telep is itt tartotta a dolgozók díjmentes átképzését, ahol szakmunkás bizonyítványt lehetett szerezni.

A legszorgalmasabb látogató alighanem az ifjabbik Nemes László volt, aki szívesen sündörgött a mutatós igazgatónő körül, már a szóbeszéd is szájára vette őket.

Még a legjámborabb tárkosiaknak is feltűnt, hogy politikusokat, szociológusokat, újságírókat véletlenül sem kértek fel előadásra és politikai vitaesteket sem rendeztek, annál több volt a kabaré, a nótaest.

Egy hétfői napon a televízió egyes csatornáján, fő-műsoridőben különös reklám jelent meg: egy ? és alatta egy **Zsv** betűsor.

Semmi más. Egyetlen szó magyarázat sem!

Ugyanez ismétlődött hét napon át, minden este, majd a következő héten kiegészült alul egy felkiáltójellel. Újabb egy hét elteltével a kép jobb felső sarkában megjelent egy hamiskásan mosolygó, hatvanöt-hetven körüli, napszíttá arcú parasztember, aki sárgás bajuszát kedélyesen pödörgetve, ízes tájszólással azt kérdezte a kíváncsi nézőktől:

– Aztán tudják-e, mit jelentenek ezek a jelek? Hát persze, hogy nem tudják, honnan is tudnák. Ez bizony öreg hiba! No, majd legközelebb elmagyarázom! Addig próbálják kitalálni, én mondom, nem bánják meg! – és a barázdált arc mellett feltűnt egy telefonszám és egy csodálatos autó, mint a megfejtésért járó fődíjak egyike.

A közönség megőrült a kíváncsiságtól: mi az ördög lehet az a rejtélyes jel? S mert a megadott szám hívása ingyenes volt, telefonált boldog-boldogtalan, és mindenki odavolt a büszkeségtől, ha sikerült bediktálnia a tippjét. A vonal éjjel-nappal szakadatlanul foglalt volt.

Szerencsére levelezőlapon is lehetett tippelni, még bélyeget sem kellett a lapra tenni, a címzett fizette – így szólt a hirdetés –, a levélcím pedig: **TÁRKOS-Zsv**. A posta zsákszámmra hordta a levelezőlapokat, egy külön öt fős brigádnak nem volt más munkája, mint hogy osztályozza, elolvassa a tippeket, hátha akad véletlenül, amelyiken a helyes megoldás szerepelt. Ha valaki eddig nem tudta volna, hogy létezik egy Tárkos nevű városka, most volt módja megtanulni.

A helybélieket módfelett bosszantotta, hogy ők sem nyertek semmit, pedig bajosan akadt ember a városban, aki ne ismerte volna fel Zsellér Zsigát a képernyőn, csakhogy a **Zsv** betűkkel nem tudtak mit kezdeni. Egyáltalán hogy kerül Zsiga bácsi a tévébe? Jó, jó, tagadhatatlan, hogy az öreg mostanában tényleg nem lehet dülöngélve látni, ami azért akárhogy is vesszük, becsületére válik – no de akkor is!

– Nagyon felvitte az Isten a dolgot, Zsiga! – mondták neki irigykedve a hajdani ivócimborák. – Nekünk, földijeidnek igazán elárulhatnád, mi a jó francot reklámozol, hadd nyerjen egyszer a szegény ember is – de Zsiga bácsi csak somolygott és lehetetlenség volt kihúzni belőle a titkot, inkább a nyelvét harapta volna el.

A televíziós adásokkal egy időben valamennyi országos és megyei lapban is beindult a reklámhadjárat, hasonló feltételekkel. Mindenki a titokzatos Zsv-ről beszélt, áradtak a levelezőlapok, a telefonhívások, csupán a politikusok dühöngtek, hogy a Zsv-láz eltereli róluk a figyelmet – amiben, őszintén szólva, volt is sok igazság. Az új reklámról tárgyaltak a villamoson, autóbuszokban, a metróban, társaságokban és a vonatokon, kabarékban, de ide lyukadtak ki baráti és hivatalos találkozók, megbeszéléseken is, a napi politika és az infláció kérdése háttérbe szorult.

Aztán egy szombati napon, közvetlenül a nagyfilm előtt lehullt a lepel a nagy titokról. Most is ugyanaz az arc jelent meg, de nem a szokásos szöveggel, hanem azt mondta:

– Látják ezt a pohár vizet a kezemben? Most megiszom. Hű, de jól esett! És tudják, miért esett olyan jól? Mert finom, meg hogy rólam van elnevezve, ugyanis az én nevem Zsellér Zsiga bácsi és ezt Zsellérvíznek hívják. Na, egészségükre! Ha azt akarják, hogy ne fájjon a gyomruk, a fejük, vagy a reumájuk, igyák maguk is! Emlékezzenek mit mondtam: nem bánják meg!

Mintegy jelszóra, elárasztották az üzleteket a Zsellér Zsiga fényképével díszített kúpalakú, formatervezett fehér üvegek, fél-, egy- és ötliteres kiszerelésben. Az üveg hátoldalán a Zsellérvízben található elemek voltak felsorolva, és egy világhírű svájci biokémiai kutatóintézet hivatalos ajánlása, miszerint a víznek rendkívül jótékony hatása van mindenféle keringési, emésztési és mozgásszervi panaszokra, ízületi bántalmakra, káros mellékhatást a leggondosabb klinikai tesztek sem mutattak ki, egyformán javallott csecsemőnek, serdülő gyermeknek és felnőttnek, akár közvetlen fogyasztásra, akár közvetett módon, főzés, tisztálkodás céljára. Külön aláhúzták, hogy az eddigi tapasztalatok szerint meddőség, veseelégtelenség és hajhullás ellen is kiválóan alkalmazható, fokozza az étvágyat, ugyanakkor csökkenti a koleszterinszintet.

Már az első napokban elfogyott a piacra dobott készlet. Kedvező áron kínálták, és a vásárlók – felismerve a víz hamar mutatózó kedvező hatását – egykettőre megszerették.

Hogy az igényeket kielégítsék, kénytelenek voltak az üvegyár és a palackozó ü

Ezért járt az öreg Zsiga olyan szálfagyenesen, büszkén, mert ő már korábban is ivott a vízből, amiként a képviselő-testület tagjai sem véletlenül lettek annyira fickósak, nem is szólva a palackozóüzem dolgozóiról, akik minden műszakot azzal kezdték, hogy kortyoltak egy kiadósat és egész nap fáradhatatlanul végezték a munkájukat.

Csak egyetlen bennszülött szomorkodott, Csirkés Márton: az Akácosban – és a többi italmérő helyeken – alig fogyott a sör, bor, konyak, mindenki Zsellérvizet kért, azt követelték, itták üvegszámra. Na persze, olcsó volt, még a legszegényebb kisnyugdíjasok is megvehették a napi adagjukat; a Nemes fivérek különben is gondoskodtak arról, hogy a rászoruló nagycsaládok és a kisnyugdíjasok ingyen hozzájuthassanak. A palackozóüzem portáján rendszeresen lehetett látni sorban állókat. Az önkormányzat által megadott címjegyzék vagy saját kérés alapján a mozgásképtelen, magatehetetlen öregeknek házhoz is szállították. Néhány üveg Zsellérvíz elfogyasztása után már ők is szívesen elsétáltak a palackozóig: kívánták a mozgást!

Aztán lassan kezdett helyre állni a rend.

Amennyivel kevesebb alkoholt ittak, annál többet és jobb étvággyal ettek az emberek, így a vendéglátóipar megbékélt. Ugyanígy az orvostársadalom is: azzal vigasztalták magukat, hogy mostanság alig találkozni betegekkel és ezt saját érdemüknek tekintették.

A konkurenciát leszámítva tehát mindenki elégedett volt.

Az állam is, mert a tárkosi önkormányzat elképesztő jövedelem után adózott, s ami a fő, a külföldi fél sem vitte ki a maga hasznát Svájcba, hanem további bővítésbe forgatta vissza. Az üveggyártó és a palackozó üzemük kapacitását a már korábban megnövelthez képest meg-négyszerezették, munkalehetőséget teremtve ezáltal nem csak a helybélieknek, de a környező falvak lakosainak is.

Hasonló intenzív fejlesztés folyt a kitermelésnél: a kerítés már rég nem ott állt, ahol eredetileg volt, hanem kijebbe tolták, amennyire az önkormányzat tulajdonrésze megengedte. A lakosság értéktelen földjét a részvénytársaság magas áron b

Valamit tenni kellett.

Ha senkit nem akarnak a húsos fazék mellé engedni, majd elveszük előlük a fazekat – mondták illetékes helyeken. – Akkor aztán megnézhetik magukat!

Megvolt hozzá a jól bevált módszerük és a személyek sem hiányoztak.

Már csak a megfelelő stratégiát kellett kidolgozni. Azt sejtették, hogy nem lesz könnyű dolguk, mert a tárkosi népnek volt egy kellemetlen hibája:

Összetartottak! S ez bizonyos körök szemében halálos véteknek számított.

A legsürgősebb teendő: rájjeszteni a részvénytársaságra, mindenekelőtt az önkormányzat vezetőire, aztán majd meglátjuk, hogyan tovább.

10. fejezet

Az első támadás a legmagasabb helyről, magától a földművelésügyi minisztertől, Döröghi Elektől érkezett – mégpedig saját személyében.

Senki nem tudta, hogy Tárkosra jön, a protokoll-szokásokkal ellentétben nem közölték előre az érkezését, hogy a rangjának kijáró tisztelettel és vendéglátással fogadhassák. Zsuzsika fel sem ocsúdhatott a meglepetésből, amikor a szigorú tekintetű, papos megjelenésű Döröghi miniszter beállított és Faluházi Róbert, a pocakos személyi titkár, ellentmondást nem tűrő hangon ráparancsolt:

– Jelentse be a polgármester úrnál Döröghi Elek földművelésügyi miniszter urat és kíséretét.

Zsuzsika betámolygott Éliás irodájába, s csak annyit tudott kinyögni:

– Gábor, a minisz... a miniszter van itt.

Éliást szerencsére nem olyan fából faragták, hogy egykönnyen begyulladjon. Kényelmesen felállt és azt mondta a falfehéren remegő titkárnőnek:

– Hát ha a miniszter, akkor természetesen eressze be őket. De utána rögtön utána hívja ide a jegyző és az alpolgármester urakat és mind a két Nemest. Megértette? Azonnal! Kerítse elő őket a föld alól is! Na, nyugodjon már meg, Zsuzsika, nem szakadt ránk az ég. Ne féljen, nem lesz semmi baj.

Mosolyogva sietett a vendégek elé. Csöppet sem volt ideges, sokkal inkább azon csodálkozott, hogy csak most jöttek – nem korábban.

A miniszter lépkedett legelől, mögötte még hárman nyomultak a polgármesteri irodába, Faluházi és a két állandó testőr. Az utóbbiak nélkül Döröghi egy tapodtat sem volt hajlandó megtenni az irodája falain kívül, még a barátnőjéhez is elkísérték, s ha kellett, egész éjszaka ott szobroztak a kapu előtt.

– Jó napot, polgármester úr! – köszönt harsányan a miniszter. – Remélem, nem zavarjuk a munkájában. Ismerkedjen meg a személyi titkárommal, Faluházi Róbert úrral. Meggyőződésem, hogy nagyon jó barátok tudnának lenni, ha úgy hozná az élet.

Faluházi leereszkedően fogadta Éliás Gábor bemutatkozását. Párnás kezének csak ujjait nyújtotta oda, de gyorsan meg is bánta: Éliás úgy szorította meg

– Szerintem kár volt a kollégáit ideráncigálni, megvagyunk mi nélkülük is, nem igaz? – kedélyeskedett Döröghi. – Nem hivatalos minőségben jöttünk, de azt bevallom, egy kávé jót fog tenni. Egyetértenek, uraim? – fordult a testőreihez. Azok, mint a fabábuk, ültükben kétrét hajolva helyeseltek, de az arcuk rezzenéstelen maradt. – Véletlenül erre vitt az utunk, gondoltam, megnézem már ezt a híres Tárkost, mostanában másról sem hallani, csak magukról, meg a csodavizükről. Hát nem mondom, takaros kis városka, sok új házat láttam mindenfelé, egyik szebb, mint a másik, csupa emeletes villácskák. S az a lakótelep sem akármilyen! Ilyen jól megy a tárkosiaknak? Irigylésre méltó!

– Nem panaszkodhatunk, miniszter úr. Dolgos emberek élnek errefelé, még ezt a rossz, mostoha földet is megpróbáljuk termésre kényszeríteni.

– Még hozzá jól fizető víztermelésre – heherészett Döröghi, az emberei egyszerre nyerítettek fel a főnökükkel. – Ügyes! Agyafűrt ember lehetett, akinek eszébe jutott. A nép elegáns, még a mellékutcák is hemzsegek a drága nyugati kocsiktól, sehol egy kunyeráló koldus. Mondom, ügyes, nagyon ügyes! Maga kiváló polgármester, barátom. Árulja el, hogy csinálja?

Éliást ilyen könnyen nem lehetett lépre csalni, annál sokkal dörzsöltebb volt. A miniszter elárulta magát, vagyis hogy alaposan körülnéztek, keresztül-kasul járták a várost, mielőtt idejöttek volna és minden bizonnyal már előtte bekérte az összes fellelhető információt a Tárkos-Nemes részvénytársaságról. Ha jó szándék vezérelné, a látogatása nem ilyen alattomosan történne. Éliás elhatározta, hogy résen lesz.

– Nem az én érdemem, miniszter úr, hanem valamennyiünké, akik itt élünk. Hála az égnek, szerencsés összetételű a képviselő-testület, ez idáig elkerültek bennünket az ellenérdekek viharai, ismeretlen fogalom a torzsalkodás és ez a mai világban többet ér minden pénznel, talán még az állami támogatásnál is. Külön szerencse, hogy nagyon jól kijövünk a részvénytársaság vezetőivel, igen rendes emberek.

– Csak ne szer

Zsuzsika lépett be és ezzel feloldotta a kínos szócsatát. Kávét, poharakba kitöltött narancslét hozott, és egy-egy felbontott üvegben Zsellérvizet, hozzá külön poharakat. Villámgyorsan szétrakta az asztalon és némán kilibegett. Látszott szegénykén, hogy még mindig nem tért magához a megrázkódtatásból.

– Csinos kis bögyöske – csettintett Döröghi. – Rokona?

– Ha a rokonom volna, nyilvánvalóan nem dolgozhatna mellettem – mondta hűvösen a polgármester. – Kisváros vagyunk, itt mindenki ismer mindenkit, vigyázni kell a törvények betartására, nem úgy mint Pesten. Nálunk az összeférhetetlenség nagyobb bűn, mint a lopás.

– Ezzel mit akar mondani? – támadott újból Faluházi.

– Semmit – vont a vállát Éliás. – Kérdeztek, válaszoltam. Ne legyen ilyen érzékeny, titkár úr.

Ismét Zsuzsika nyitott be az ajtón:

– Elnézést kérek, megérkezett a jegyző úr és az alpolgármester úr, valamint Nemes László és Nemes Sándor urak. Szeretnék ők is tiszteletüket kifejezni a miniszter úr felé. Bejöhetnek?

– Csak rajta, hadd jöjjenek, ha már itt vannak! – élénkült fel Döröghi Elek. – Nagyon örvendek! Úgyis kíváncsi voltam ezekre az *állítólagos* svájci jóemberekre – nyomta meg a szót.

Belépett a négy férfi és udvariasan fejet hajtottak, elől a két hivatalnok, hátul a Nemes fivérek. Éliást még mindig megdöbbentette a hasonlóságuk és sokszor összekeverte őket.

A miniszter azonban láthatóan erre is fel volt készülve.

Döröghi súlyos baklövést követett el, amikor a jegyzőt

mozdulatukat. László úgy tett, mintha nem törődne velük, tovább beszélt: – Egyébként nagyon tetszik a „víztulajdonos” kifejezés, elragadóan szellemes, a legjobb tréfa, amit valaha hallottam. Hiába, a magyar humor egyedülálló a világon. Engedje meg, miniszter úr, hogy idézhessük társaságban, különösen a svájci barátaink és üzlettársaink körében, nagyszerűen fognak szórakozni, ha elmesélem. Kár, hogy nem igaz.

– Hogy-hogy nem igaz? – esett ki fensőbbes szerepéből a miniszter. – Miféle beszéd ez? És a Tárkos & Nemes Magyar-Svájci Rt? Az sem létezik? Vagy a Cégbíróság félrevezetett?

– Tehát mégis előtanulmányokat folytatott a miniszter úr, mielőtt véletlenül meglátogatott volna bennünket puszta kíváncsiságból – jegyezte meg Éliás Gábor olyan hangsúllyal, hogy nem lehetett tudni, gúnyolódik-e, vagy leszögezi a tényállást. – Azon önt rosszul tájékoztatták az emberei. A két Nemes úr („A két *Nemes úr*”!... Nagyon jó! – röhögött fel Faluházi), igen, titkár úr, ez a becsületes családi nevük, mint bizonyára hallotta, tehát a jelenlévő két Nemes úr nem rendelkezik egyetlen négyzetcentiméternyi ingatlannal sem a részvénytársaságban. Meg lehet nézni a városi telekkönyvet. Édesapjuk nevén is mindössze egy szerény garzonlakást fognak találni, Nemes László és Sándor urak az Akácok szállodában laknak.

– Ezt... ezt nem értem – dadogta Döröghi. – Legfrissebb információim szerint... na jó, hadd halljam, mi az igazság.

– Ugyan üzleti titkokról, amíg azok a magyar törvényekbe nem ütköznek, nem volnánk kötelesek beszámolni – mondta László elnéző mosollyal –, de miért ne tennénk kivételt, amennyiben a polgármester ú

– Hogy önöknek, politikusoknak, micsoda humorérzékük van! – kacagott Sándor, miközben figyelmeztetően oldalba bökte a kivörösödő Éliást. – Ahhoz képest, hogy, mint hallottam, kénytelenek voltak a gyalogjáróktól összegyűjteni ezt-amazt a városban folyó dolgokról, hihetetlen, mennyi értesülést szereztek be ilyen rövid idő alatt. Hiába, ez is egy szakma, ezt is tanulni kell. Nos, titkár úr, a lehető legtalálóbban fejezte ki magát. Dr. Krámer József, a kiváló geológus, egyetemi adjunktus, valóban, a szó legigazabb értelmében *szerелеmből* dolgozik Tárkosért, ugyanis egy hónappal ezelőtt vette feleségül városunk egyik köztisztviselőjében álló orvosnőjét és immáron ő is tárkosi polgár. Azért persze az egyetemi katedrát sem szeretné ott hagyni, ha engedik, hogy folytassa pedagógiai munkásságát. Ő mellesleg egyszerű alkalmazottja és nem tagja a részvénytársaságnak, igen magas fizetéssel, amit nincs jogom számmal pontosítani, mert a miniszter úr, mint a törvényesség alkotója és őre, megróna személyiségi jogok megsértése címén és igaza volna. Mit sikerült még kinyomoztatniuk dr. Krámerről, Faluházi úr?

– Maga hallgasson! – förmedt a személyi titkára Döröghi. – Nem érdekel a geológusuk. Inkább arról beszéljenek, mennyi ideig biztosított a Zsellérvíz hozama? Apropos, töltene egy pohárral, polgármester úr? Bevallom, megviselt a hosszú autózás és a meleg, fáradt vagyok. Meg aztán, minek tagadjam, kíváncsi is vagyok erre híres vízre. Annyi mindent fecsegnek róla összevissza...

– Óh, elnézést kérek, milyen figyelmetlen házigazda vagyok – ugrott fel Éliás olyan vehemenciával, hogy a testőrök összerezzenek. Roppantul élvezte, ahogyan Sándor helyére rakta a nagyképűsködő Faluházit. Még szerencse, hogy nem neki kellett beszélnie, ő nem tudott volna ilyen diplomatikus lenni, és holtbiztosan kitör botrány. Gyorsan felnyitotta az üvegeket és mindenkinek öntött a poharába.

Döröghi lehunyta

– Hát igen... – A miniszter elbizonytalanodott, ennek ellenére nem is igyekezett titkolni, hogy bár pillanatnyilag vereséget szenvedett, azért nem adja fel. – Csak azt akarom mondani, hogy... ööö... Mindegy, hagyjuk. Azt hiszem, uraim, nem utoljára láttuk egymást. Figyelemmel fogom kísérni a munkájukat. Ez a különös víz nemzeti érték, nem mindegy, kiknek a kezén van.

– Óhajt még valamit tudni, miniszter úr? – kérdezte Éliás jámbor képpel. Nem bírta megállni, hogy még utoljára, búcsúzásként bele ne csípjén a nagy vendégbe. – Inkább most tessék kérdezni, nem biztos, hogy a járókelők is ugyanolyan jól ismerik a legbensőbb dolgokat, mint mi.

– Ezt kár volt mondania – mordult vissza sértődötten Döröghi. – Kissé messzire megy, polgármester úr, nem gondolja? Na, indulás! Eleget láttunk. Köszönöm a vendéglátást és a villámkúrát. Uraim, a viszontlátásra! Még találkozunk!

Olyan gyorsan száguldott ki az irodából, hogy a testőrök, a titkár és a helyiek alig tudták követni.

A láda Zsellérvizet azért elvitték magukkal.

11. fejezet

Csontos Pál dühösen vágta sarokba a pénztárkönyvet és elátkozta azt a pihent agyú bürokratát, aki kitalálta, hogy egy csóró maszek suszternek külön kelljen vezetnie a kiadásokat és bevételeket.

A gondatlanul széthányt számlák, bizonylatok összevisszaságában képtelen volt rendet tartani – az ilyesmit nem neki találták fel. Cipésznek tanult ő, nem irodakukacnak. Ma végre kínkeservesen nekilátott, hogy átrágja magát a több hónapos lemaradáson, külön csoportosítva az anyagköltséget, a műhely és a lakás rezsijét, meg az egyéb leírható kiadásokat, de mindig oda lyukadt ki, hogy vagy hiánya volt, vagy nyeresége, márpedig valamelyik nyilvánvalóan nem igaz.

Nyereség? Ugyan miből? Kész röhej ez a cirkusz, ami itt van!

Mostanában az emberek nem hordják suszterhoz a cipőiket, vesznek helyette újat, az sem baj, ha egy év alatt tönkrevágják. Futja nekik drágára, divatosra, van pénz dögivel, nem úgy, mint régen, amikor a foltozott bakancs is értéknek számított. Amióta beindult ez a nagy, flancos rendszerváltás, a piacgazdaság, jó, ha annyi munkája van, hogy kenyérre jut, a felesége állandóan rágja a fülét, hogy adja be az ipart és menjen el dolgozni a vizesekhez, vagy az üveggyárba, semmi értelme gyötörni magát ezzel az átkozott műhellyel, ami nemhogy hozná, inkább viszi a pénzt.

Csontos ment is volna szívesen, már rég eldöntötte magában, csak volt egy bökkenő: nem biztos, hogy alkalmaznák azok, akikkel évek óta rossz viszonyban van.

S ha elutasítják? Könnyen meglehet! Hiszen kívül nincs ő rossz viszonyban?

Egyáltalán van olyan örült, aki hajlandó baráti kapcsolatot tartani egy Csontos féle alakkal? Senki. A múltja nyílt titok, ha akarná, sem feledtethetné, nem csoda, ha mindenki elhúzódik tőle, még a saját családja is.

Ugyanakkor Csontos tisztában volt azzal, hogy a tárkosiak csak töredékét ismerik a valóságnak, de ez a kevés is több a soknál. Az ávónál szolgált, úgy van, sosem tagadta. Sorkatonaként hívták be, és – mint annyian mások – aláírt öt évet. Na és, kinek mi köze hozzá? Ezen nincs mit letagadni. Láthatták eleget annak idején kávébarna egyenruhájában, kék parolival, majd a forradalom után a karhatalmisták pufajkájában, géppisztollyal a nyakában. Nemes Lászlóra – miként a többi szabaduló rabra is – kellően ráijesztettek annak idején, semhogy jártatni merné a száját.

Igen, ez igaz volt, egészen a rendszerváltásig. De vajon igaz-e még most is?

Az, hogy a tanár nem hajlandó szóba állni vele, eleinte nem izgatta, még örült is, legalább nem kell magyarázkodnia, hogy mennyire sajnálja, csak parancsot teljesített, meg hasonló ökörségeket. Később azonban, amikor látta, hogy a gyerekei és azok osztálytársai valósággal istenítik imádott tanárukat, s a szülők is csak a legnagyobb tisztelet hangján emlegetik a nevét, ő maga is fokozatosan behódolt.

Akárhogy szerette volna, nem tudott semmi kivetnivalót találni a hajdani fogoly magatartásában, és akarva-akaratlanul kezdte más szemmel nézni Nemes Lászlót. Egy időben – ez még a hatvanas évek derekán-végén volt – megpróbált közeledni feléje, mert dühítette az a szelíd, néma megvetés, ahogyan a tanár levegőnek nézi. Nem sokra ment a próbálkozással, kénytelen volt tudomásul venni, hogy a másik soha nem bocsátja meg a kikötéseket, a pofonokat. Pedig

csak önnön magát okolhatja: miért nem vigyázott jobban? Például, amikor egy alkalommal, gyermekkori barátságukra hivatkozva, gyógyszerért könyörgött... A marhája!... Hogy tehetett ilyet mások jelenlétében?

Akkor, félelmében, hogy felettesei netán rossz néven veszik bratyizását az elítéltekkel, saját védelmére – no meg nem árt, ha látják, milyen kemény tud lenni –, a mínusz tíz fokos hidegben, földbe vájt kóterba záratta a beteg tanárt. Ott rohadt a szerencsétlen a saját ürülékében teljes héten át, napi tíz deka kenyéren és egy bögre vízen a pusztán, jeges földön, gúzsba kötve, csoda, hogy életben maradt.

Mielőtt ez az eset történt, néha, nagy titokban, váltottak egy-egy megértő, kényszeredett pillantást, Csontos olykor-olykor lökött neki kekszet, szelet kenyeret, félig lerágott húsos csontot, almát, kockacukrot, mikor mi volt.

A kóter után a tanár nem fogadott el tőle semmit.

Ha találkoztak, tekintete kiürült, hiába igyekezett kétszeresen is a kedvében járni, hiába osztotta be könnyű belső munkára, a rab éreztette, hogy többé nem veszi emberszámba, és ez mélyen sértette az önérzetét. Inkább megköszönné – háborgott –, elvégre agyon is verhetné, lelőhetné, mint egy veszett állatot, senki nem kérné számon, hiszen ki volt adva a parancs: aki idekerül, az többé nincs, nem létezik, ha elpusztul, annál jobb, egy fasisztával kevesebb.

– Nemes László... és fasizmus? Az is hülye, aki kitalálta! – hümmögött magában. Sarokba rúgta a pénztárkönyvet, száját telepakolta faszöggel és egy agyonhasznált bakancsra kezdett új talpbőrt felerősíteni. Közben tovább morfondírozott.

Soha életében nem látott Nemesnél tisztességesebb, békeszeretőbb embert, nem csoda, ha a saját gyerekei is példaképüknek tekintik. Bezzeg vele, az apjukkal, úgy beszélnek, mint a legutolsó bunkóval, a felesége úgy löki eléje az ételt, mintha a kutyának adná.

– Ne, egyél! – hallotta az asszony megvető hangját olyan tisztán, élesen, hogy beleborzongott.

Igen, Joli mindent tud, azért ilyen hozzá. Nagy hiba volt elmondani neki, végzetes hiba! De muszáj volt kiadni magából, tovább nem élhetett egyedül a bezárt titkával.

Hogy is történt?

Egy borongós délutánon, leküzdve a gyávaságát, eléje állt Nemes Lászlónak és ráköszönt.

A tanár arca meg se rezdült, mintha számított volna rá, kimérten bólintott és ugyanazzal a méltóságos nyugalommal ment tovább – ő meg ott maradt lelerítve, megsebezve, porig alázottan.

Mindeddig kerülte a kocsját, de ezen a napon az eszméletlenségig leitta magát, úgy kellett hazacipelni. Joli kétségbeesett és a haverokat hibáztatta – pedig hol voltak neki haverjai?

Bár lettek volna!

Akkor éjjel, a józanodás határán, félig magánál, félig még az alkohol hatása alatt kibukott belőle a vallomás. Lelkiismeret-furdalástól gyötörtén az asszony elé öntötte a sok szörnyűséges mocskot, amit magában cipelt és hiába próbálta mélynél is mélyebbre temetni; kínzóan felsajgott az emlék, valahányszor a tanárral elhaladtak egymás mellett az utcán.

Joli iszonyodva, lehunyva szemekkel, szája elé szorított tenyérrel hallgatta, aztán kirohant a fürdőszobába, elokádta magát és többé nem volt hajlandó egy ágyban aludni vele. A gyerekek kedvéért megjárta a jó házaspárt, de amint eljött az este, az asszony erre, ő amarra – még jó éjszakát sem kívánhatott a feleségének, akit pedig teljes szívéből szeretett és szeret még ma is.

A fiúk – nem voltak már kicsik –, hamar megértették, hogy valami rendkívüli történik a családban. Igazolva látták a többi srác gúnyolódását és ők is a mama mellé álltak.

Vajon az anyjuk elmondta-e nekik, amit tőle hallott?

Nem, biztos, hogy nem, annál jobban ismerte az asszonyát, sose lenne rá képes, sosem próbálná szándékosan ellene hangolni a gyerekeit. Minden bizonnyal úgy gondolkozott: ha majd felnőnek, eldöntik, milyen viszonyt alakítanak ki az apjukkal.

Az immár szakmával rendelkező, érettségizett fiatalemberek, ha egy mód volt rá, elkerülték a vele való beszélgetést. Csontoséknál ismeretlen volt a vasárnapi ebéd meghitt társalgása. A Csontos családnál hiányzott a nevetés, a kedvesen érdes férfiheccelődés,

Csontoséknál mindig csönd volt, kivéve, ha hárman – anya és fiai – külön vonultak.

Ha ő is együtt evett a többiekkel, szótlanul falták be az ételt és mindenki ment a dolgára.

A fiúk az üvegyárban dolgoztak, Joli a palackozóüzem címkéző részlegét vezette. Csontos semmit sem tudott a fiai, vagy az asszony munkájáról, fogalma sem volt, miféle vállalat, ahová járnak, a részvénytársaságnak meg a Zsellérvíznek is csak kósza hírért hallotta, kóstolni soha nem kóstolta, pedig látott sokszor a konyhában olyan üveget, amit az öreg Zsellér képe díszített, de mert nem kínálták, nem nyomták a markába, dacból sem kérdezte, miféle ital az.

A vendéglőben már ismerték, tartottak is tuskés modorától. Elébe lökték a deci rumot, ő kifizette és üldögélt egymagában. Ha még egyet akart, csak az ujjával kellett intenie, ennyiből is értettek. A kocsmai szóbeszédre nem figyelt, elengedte a füle mellett a híreket, nem érdekelte, mi történik a világban. Nem barátkozott senkivel, igaz, más sem kereste az ő társaságát. Megitta az adagját és hazatámolygott, magára zárta az ajtót, lefeküdt a maga fabrikálta keskeny dikóra – ott aludt, ott szálltak el feje fölött száműzetésben az évek, a műhely, a dikó lett az otthona. Rádiója, televíziója nem volt, újságot nem járatott.

Mindeközben a család élte a maga külön életét, csak ő maradt meg a háromlábú széknél, megvetett magányos farkasként. Túl nagy árat fizetett azért a nyomorult pár esztendőért – lázadozott néha részegen –, amikor erősnek, *valakinek* érezhette magát, s amitől ő undorodott meg legjobban, de akkor már nem lehetett semmit sem visszacsinálni.

Utolsó bátor cselekedete a párttagsági könyvének visszaküldése volt, 1968 tavaszán, amit sosem bocsátottak meg neki. Erről viszont Joli nem tudott és a fiúk sem sejtették. Csontos hallgatott róla, a helyi pártbizottság pedig bolond lett volna eldicsekedni, hogy egy elvtársuk meghasonlott...

Az ajtóra függesztett csöngő megszólalt.

Csontos felnézett... és megállt kezében a kalapács. Szívét rettenetes erejű vasmarok szorította össze, éles, tépő fájdalom suhant végig a testén, és úgy érezte, ájultan fordul le a székéről.

Az ajtóban Nemes László állt – de nem az az öreg tanár, akit nap mint nap látott elmenni a műhely előtt, hanem a régi, a *fiatal* Nemes. Egészségesen, karcsún, dús, sötét hajjal, barátságosan mosolyogva.

Csontos a lepusztult, városszéli kocsmában nem találkozhatott egyik Nemes fivérrel sem, bezárkózottságában csak az építkezésekről hallott rebesgetni, meg hogy állítólag külföldiek császkálnak a városban, részletek nem jutottak el hozzá, a helyi újságot pedig még véletlenül sem vette a kezébe. Fogalma sem volt a testvérek létezéséről. Ő azt az embert látta belépni, akit *akkor* ismert, amikor még ő is fiatal és erős volt.

És most előbukkant a múltból az egykori rab, de nem a beteg, vánszorgó, szerencsétlen élőhalt, hanem megifjodva, derűsen, s az arca pontosan olyan, amilyen a letartóztatása előtt volt.

Csontos halálosan megrémült. Úristen, hogyan lehetséges ez?! Megbolondult?

Úgy állt fel, remegő térdekkel, mintha kísértet jelent volna meg előtte. Szólni nem tudott, csak az arca váltott színt fehérből vörösbe – vörösből szürkére. Hajsza válaszította el attól, hogy megőrüljön.

A vendég várt egy keveset, hogy az erős kinti napfény után szeme hozzászokjon a félhomályhoz, aztán hangosan megszólalt:

– Jó napot kívánok! Azt hiszem, jó helyen járok. Ugye, maga Csontos Pál?

– I... i... igen... Hogy kerülsz te... hogy kerül maga ide... – nyöszörögte libabőrösen Csontos. – Mit akar tőlem?

– Beszélni szeretnék Csontos úrral. A nevem Nemes Sándor. Az édesapámat bizonyára ismeri.

– Maga... maga... nem tudtam, hogy fia van... – Csontos még mindig nem volt eszénél. Reszketett minden porcikája és azt várta, hogy a föld megnyílik alatta, a feje majd szétpattant, dübörögve lüktetett halántékán egy ér, hátáról patakokban folyt a jéghideg veríték.

– Méghozzá kettő! – mondta nevetve Sándor. Nem vette észre, milyen hatást váltott ki megjelenése a másiktól. – Nem hallott rólunk? Csodálkozom. Pedig már második éve, hogy itt élünk Tárkoson, mindenki ismer bennünket, a legkisebb utcagyerek is. Mi vagyunk azok a bizonyos svájciak.

– Én nem sétáfkálok az utcán – morogta elutasítóan Csontos. Lassan kezdett magához térni.

– Igen, tudom, mondták, hogy nagyon emberkerülő természete van, mégse gondoltam volna, hogy ennyire. A világért sem akarom faggatni, de feltételezem, alapos oka van rá. Kérem, ne nézzon rám ilyen haragosan, nem áll szándékomban boncolgatni a magánügyeit, egészen más okból vagyok itt. Megengedi, hogy leüljek?

Csontos úgy tett, mintha meg sem hallotta volna a kérdést. Ridegen kérdezte:

– Halljam, mi járatban van?

– Jaj, ne legyen már olyan harapós! Na, hadd üljek le, utálok ácsorogva beszélgetni. Nem veszekedni jöttem, hanem munkát, állást ajánlok.

– Munkát? – lepődött meg Csontos. – Nekem? Megőrült? Miféle munkát ajánlhat maga nekem? Új cipőt nem csinálok, nincs hozzá anyagom, meg ki is jöttem már a gyakorlatból.

– Mi van azon csodálkozni való, hogy állást kínálok? Nem akarom megsérteni, de ahogy elnézem ezt a műhelyt, aligha veti föl a pénz. Nekünk viszont szükségünk van egy olyan szakemberre, aki a rengeteg bőrből készült védőkesztyűt karbantartja. Használat közben szétnyílik a varrás, meg tudom is én, mi minden baj adódik velük. Tipikus hazai gyártmány, silány minőség. Gondolom, jobban jövedelmezne, mint itt görnyedni egymagában a sötét kuckóban és mégiscsak emberek között volna. Hátha kibékül a világgal, vagy a világ magával.

– Na, ide figyeljen, uram!... – kezdte komoran Csontos és megmarkolta a borotvaéles dikicsét, de aztán, ha nehezen is, sikerült fékeznie magát. – Az, hogy én jóban vagyok-e a világgal, kizárólag rám tartozik, senki másra, jó lesz, ha ezt megjegyzi magának.

– Megjegyzem – mosolyogott Sándor. Tényleg fura alak ez a cipész, gondolta.

– Válaszoljon, de őszintén ám, az apja tudja, hogy idejött hozzám?

Most viszont Sándoron volt a sor, hogy elcsodálkozzon:

– Miért kellene tudnia? Mi köze neki ehhez? Megvan neki a maga élete, nem avatkozik a mi dolgunkba, és mi se az övébe.

– Hogy érti azt, hogy „mi”? Talán többen vannak? Persze, mondta, hogy ketten...

– Igen... – Sándor nem akarta elhinni, hogy létezik ember Tárkoson, aki ennyire tájékozatlan. Az ő nevükkel van tele a helyi sajtó és előbb-utóbb minden beszélgetésbe beleszövődik a Nemes testvérek története. – Tudja, azért ez mégiscsak túlzás, nem gondolja? Igaz lenne, hogy nem hallott rólunk? A fivérem a részvénytársaság gazdasági igazgatója, jómagam a termelésért vagyok felelős.

– És az apjuk? Ő a nagyfőnök, mi? Azért jár olyan büszkén...

– Ismerik egymást? Nagyszerű! Egyébként semmi nagyfőnökség, apánk a Tárkosi Ifjúság Alapítvány elnöke, amit nem pénzért csinál, hanem társadalmi munkában. Azt hiszem, így mondják erre felé...

– Nézze... – enyhült meg Csontos. A fiatal Nemes olyan természetes nyugalommal beszélt, hogy lehetetlenség volt haragudni rá. – Maga valószínűleg nem rossz ember, s én nem akarok ártani se magának, se másoknak, és főként önmagamnak nem. Ezért azt ajánlom, előbb beszéljen a drágalátos papájával, aztán ha ő is azt mondja, hogy oké, semmi kifogása ellenem, jöjjön vissza. De nagyon furcsállanám, ha beleegyezne, hogy a maguk vállalatánál dolgozzak.

– Haragban vannak? Az én jámbor lelkű apám haragban lenne valakivel? Ez elképzelhetetlen! Szerintem a légynek sem tudna ártani. Még soha nem hallottam, hogy rosszat mondott volna valakiről.

– Higgyen, amit akar, bánom is én. Menjen a dolgára, nem érek rá itt fecserészni magával. Jó utat, uram! Na, mozduljon, mire vár még, meddig kell, hogy könyörögjek!

Nemes Sándor egy pillanatig értetlenül állt, aztán lassan megfordult és fejcsóválva megindult az ajtó felé. Ott megtorpant és válla fölött visszanézve halkán megkérdezte:

– Ha nem akar, ne válaszoljon. Véletlenül nem maga az az ember, aki Recsken...

– Elég! – ugrott fel üvöltve Csontos. – De igenis, én vagyok az az ember! Na és? Akkor most mi van? Megverekszünk? Bosszút akar rajtam állni? Le akar löni? Tessék, tegye, maga a fiatalabb, erősebb, gazdagabb, most maguk vannak hatalmon, akkor meg mi voltunk. Ne remélje, hogy össze csinálom magamat! Parancsoltak és én engedelmeskedtem. Vagy azt hiszi, egyedül a maga jóságos apukájának volt nehéz, nekem nem? Nagyon téved, uram! Megmondaná, mit tehettem volna? Egy elejtett szó, egy gyanús félmosoly és helyben agyonlőnek, vagy ott találom magam a rabok között. Könnyű most hősködni, próbálta volna meg ott és akkor! Én igenis bocsánatot akartam kérni nemcsak az apjától, hanem az egész országtól, de nem álltak szóba velem, sem a jámbor, finom lelkű tanár úr, sem ez a rohadt, megbékélésről papoló világ. Nahát, akkor maga se prédikáljon itt nekem, van nekem épp elég bajom.

– Befejezte? Kérem, nyugodjon meg, csillapodjék – szólt komoly, megrendült arccal Nemes Sándor. – Becsületszavamra mondom, amikor ide beléptem, sejtelmem sem volt, hogy maga az, aki... ért engem. De ha már így adódott, nos, elárulhatom, hogy az apám tudott arról, hogy magához készülődöm. Ugyanis a lakásáról jövünk, együtt indultunk és kint vár rám. S nem próbált lebeszélni vagy megakadályozni. Igazságtalanul tételez fel aljasságot az apámról és ez nekem nagyon rosszul esik, de magára sem vet jó fényt. Ki, hogy él, úgy ítél, tartja a közmondás, és úgy látom, ez magára különösképpen áll.

– Az apja tudta... tudta és nem ellenezte? – zihálta döbbsen Csonfos. – Ő hol van most?

– Itt vagyok – hallatszott az ajtó felől egy nyugodt, csöndes hang.

A nyitott ajtóban Nemes László tanár állt.

Életében először lépte át ezt az ezerszer elátkozott küszöböt. Látszott rajta, hogy nagy erőfeszítésbe kerül egyenesen állni. Csonfos kikerekedett szemekkel bámult rá, lélegzetet is alig mert venni.

– Laci...! – suttogta. – Nemes László! Te, nálam...? Ez... ez igaz volna?

– Eljöttem hozzád, Csonfos Pál, hogy békét ajánljak – mondta a tanár és szavai súlyosan koppantak a koszos műhely szürke falain. – Nem az én lelkemben született ez a döntés, sokáig vívódtam, amíg elhatároztam magam, mert gyöngé voltam. A fiaim tanítottak meg rá, hogy nincs olyan bűn, amit ne lehetne megbocsátani, és én azért jöttem, hogy megbocsássak, ha te is úgy akarod. Borítsunk fátlat a mültra – és kezét nyújtva közeledett a minden ízében remegő cipész felé. Az moccanni sem tudott, a tanárnak úgy kellett megragadnia a kezét. Így álltak, egymásra bámulva, némán nézték egymást sokáig.

– Megöregedtünk – mosolygott Nemes László. – Itt az ideje, hogy újra kezdjünk mindent.

Csonfos ekkor tért magához. Lerogyott, hogy megcsókolja a kezét, mely az övét fogta, de a tanár nem engedte. Magához ölelte a hajdani ellenséget, a másik zokogva hajtotta fejét a vézna vállakra.

– Hát megbocsátasz? – fuldokolt a könnyektől Csonfos Pál. – Meg tudsz nekem bocsátani? Mindig különb ember voltál nálam!

– Ne mond ezt, nem az én érdmem. A fiaim hozták el a városunknak a békességet. Amióta ők itt vannak, megszűnt a nyomorúság, a kétségbeesés, a kilátástalanság, az emberek ismét megtanultak szeretni és örülni, reménykednek, bíznak a jövőben. Már csak mi voltunk ketten, két bolond öskövület, akik pátyolgattuk magunkban a gyűlölködést. Ne engem dicsérj, semmivel sem vagyok jobb vagy rosszabb, mint bárki más, mint te. Ölelj meg, Pali, és mátol legyünk barátok.

– Ó, anyám – imádkozott magában, könnyes szemmel Sándor –, ha látod odafenn, mi történik itt e szent pillanatban, tudnod kell, hogy az a férfi, akit szerettél, hős, és mi, a ti fiaitok, hozzá akarunk méltóak lenni. Ámen!

Hangosan azonban csak ennyit mondott:

– Nos, kedves Pali bátyám, akkor, ha meggondolja magát, várom az irodámban egy óra múlva. Apám lesz olyan szíves és odakíséri. További jó beszélgetést. Isten velük! – ezzel gyorsan eltávozott, magára hagyva a két öregembert.

Nem sokáig maradtak kettesben. Váratlanul kinyílt a lakás felőli ajtó, valaki beadott egy borítékot.

– Nesze! – Rideg női hang mondta. – Leveled jött. Vedd el!

A borítékért Nemes László nyúlt, de a kezét fogta meg és szelíden behúzta a műhelybe. Csonfosné arcáról sütött a harag, de amint meglátta a tanárt, olyan zavarba jött, hogy egy pillanatra megsédült.

– A tanár úr? Mit keres maga itt?

– Mondjuk, magát vártam, Jolika. Meg aztán olyan régen beszélgettünk a barátommal...

– A barátjával...? Ezt a szót használta... a barátjával? Kiről beszél? – hebegett az asszony.

– Hát kiről másról, mint Csontos Paliról. – Nemes László odalépett az asszonyhoz és gyöngéden átkarolta a vállait. – Valamikor, mint kezdő tanár, tanítottalak, kislányom. Kedves gyerek voltál, szorgalmas és engedelmes. Ha akkor, gyerekésszel, tudtál rám hallgatni, kérlek, most is, mint felnőtt ember, mint jó anya, figyelj rám, amikor azt mondom: vége a haragnak! Bocsásd meg nekem, hogy a kevélységem miatt a te családod is megszenvedte a múltat. Megfizettünk mindenért, Pali épp úgy, mint én, vagy te, a fiaiddal együtt. Talán még nem késő, hogy ismét emberek módjára éljünk.

Mit lehetett volna itt még mondani?

Összeborultak, sírtak – és kimondhatatlanul boldogok voltak! Szólni egyikük sem tudott, de nem is kellett. Mindennél többet elmondtak az öröm könnyei.

Percek teltek el így. Hármójuk közül elsőként Jolika emberelte meg magát. Megcsókolta a tanár arcát, aztán a férje kezéért nyúlt.

Csak néhány szó... de ez a kevés egy egész világgal ért fel Csontos Pál számára:

– Ezt az ócska priccset még ma dobd ki, szívem. Többé nem lesz rá szükség.

Amerre Nemes László tanár és Csontos Pál cipésmester elhaladt, az utcán leállt a gyalogos forgalom. A tárkosiak a szemüket dörzsölték, nem akartak hinni a szemüknek.

A két ősellenség, együtt, karonfogva?

Mi történik itt? Csoda? Vagy eljött a világvége?

Egyik se. Két megfáradt öregember ment, mendegélt és annyi mondanivalójuk volt, hogy képtelenek voltak megszólalni, csak nézték egymást és nevettek, nevettek, nevettek...

Így is többet megértettek, mint amikor a parlamentben órákig gyözködik egymást a politikusok.

12. fejezet

A képviselő-testület ülésén Éliás Gábor polgármester beszámolója végéhez közeledett.

– Nem maradt más hátra, minthogy összefoglaljam az elhangzottakat. Mindaz, ami Tárkoson az elmúlt bő másfél esztendő során létrejött, nyugodtan kijelenthetjük, egyedülálló a jelenlegi magyar gazdasági életben, de szívesebben fogalmazok úgy, hogy a magyar közállapotok és a közkeresets viszonylatában is, vagy ha keményebben akarok fogalmazni, annak ellenére. Távol álljon tőlem, hogy felnagyítsam az eredményeinket, értelmetlenség volna olcsó sikerpropagandát folytatni magunk között, hiszen senki sincs e teremben, aki ne ismerné pontról pontra a történeteket, az első kapavágástól a palackozóüzem kapacitásának megtöbbszörözéséig, beleértve a törökhegyi forrás felfedezésének napját is. Tárkos országos hírnévre tett szert, és nem csupán a Zsellérvíz miatt, hanem azért is – és én ezt fontosabbnak tartom minden gazdasági mutatónál –, mert tőlünk nem hallottak veszekedést, egymás ellen való acsarkodást, s még a legrafináltabb sajtóhiénák is hiába szimatoltak, hiába próbáltak összeugrasztani bennünket, hála a jó Istennek, mindeztidáig nem jártak sikerrel, reméljük, ezután sem, de jó, ha nem bízunk el magunkat. A lakosság jövedelme, következésképpen az életszínvonala is megduplázódott. Nem csak a mi városunkban, de a környéken is megszűnt a munkanélküliség, mi több, állandósult munkaerőhiánnyal küzdünk. Tárkos és a vonzáskörzetébe tartozó falvak idegenforgalma felvirágzott. Kérdezem: minek köszönhetjük ezt az aranykort? Vajon csakis és kizárólag a Zsellérvíznek, a Nemes fivérek nagylelkűségének és hozzáértésének? Persze ennek is, annak is, ez tagadhatatlan. Én azonban mégse ezt tenném fő helyre, hanem hogy több mint másfél évig kibírtuk viszálykodás nélkül. Nem egészen huszonnégy hónap, nincs kétszer háromszázhatvanöt nap sem – egy szemvillanásnyi idő a történelem óráján és láthatjuk, mekkora éltető ereje van a békességnek. Elég, ha csak Nemes tanár úr és Csontos Pál összebékülésére gondolunk. Elképzelhető lett volna ez mondjuk két évvel ezelőtt? Biztos, hogy nem, erre mérget vehetünk. Ezért – végezetül – egy javaslatot szeretnék a tisztelt képviselő-testület elé terjeszteni...

– Halljuk, halljuk!

– Nos, barátaim, igen tisztelt és nagyra becsült képviselőtársaim, ha kibírtuk ennyi ideig, azt mondom, bírjuk ki még újabb egy esztendeig pártharcok nélkül. Magyarán: maradjon továbbra is érvényben a pártok működésének felfüggesztéséről szóló határozatunk, addig, amíg ebben az összetételben működik az önkormányzati képviselő-testület. Hogy aztán majd az utánunk következők miként folytatják, megtartják-e ezt a kegyelmi állapotot, vagy visszaállítják a régi rendet, az már legyen az ő gondjuk. Kérem, szóljatok hozzá a javaslatomhoz.

Ezzel nagyot fújt, zsebkendőjével letörölte homlokáról az izzadtságcseppeket és leült.

A képviselő-testületet megdöbbenette az előterjesztés, azt hitték, a tiszteletdíjak emeléséről lesz szó. Karika nem is bírta megállni, hogy szóvá ne tegye:

– Ne haragudj, Gábor, de a napirend szerint most a képviselői fizetésünk mértékének újratárgyalása következett volna. Talán jobb volna azon túlesni, azután foglalkozhatunk a politikával. Mit szóltok hozzá? – nézett körbe, segítséget várva a többiektől.

– Igazad van, Jóska – ismerte el Éliás –, a napirend értelmében valóban a tiszteletdíj kérdése következne. De úgy véltem, ha a legalapvetőbb dologban, a békében egyetértésre jutunk, a többi már gyerekjáték. Mondjad, Miska! Tiéd a szó!

Bodor Miska könyvtáros felemelkedett.

– Én a polgármester úrral értek egyet. A javaslatát egy perc alatt megszavazhatjuk, ha mindenki akarja, ezzel nem veszítünk semmi időt, de ha megint azon kezdünk vitatkozni, kinek van igaza, mit ír elő a napirend, ugyanott leszünk, ahol voltunk két esztendővel ezelőtt. Én nem vagyok gazdasági szakember, nem vagyok hivatott megítélni, mekkorát fejlődött összességében pénzügyileg a város, de azt a saját munkámon mérem le, hogy a könyvtár és a könyvesbolt forgalma megötszöröződött, a művelődési központ minden nap zsúfolásig megtelik, és ez nagyon jó. Nem az újonnan vásárolt autók, televíziók meg a hűtőládák számán kell lemérni a városi polgárság felemelkedését, hanem kulturálódási hajlamán, az olvasottságán keresztül, márpedig ennek kétségbe vonhatatlan pozitív jelei vannak Tárkoson. Örülünk, hogy az emberek könyvet vesznek a kezükbe, és nem azon törik a fejüket, mit fognak holnap enni. Ne feledjük az örök igazságot: örülni, tervezni és művelődni csak békében lehet. A háborúskodás keveseknek szokott jót hozni és én nem szeretnék az ilyen kevesek közé tartozni. Csak ezt akartam mondani.

Kitört a taps, Bodor zavartan elpirult. Karika átnyúlt az asztalon, megszorította a könyvtáros kezét és azt mondta: – Oké, pajtás, meggyőztél!

– Van még valakinek valami mondanivalója? – kérdezte Éliás ülve maradva.

– Igen! – emelte fel a karját Csirkés Márton. Tavaly óta kissé meghízott, arca kigömbölyödött és elegáns ruhát viselt, a csokornyakkendőt is megtartotta, ahogy az egy komoly szállodáshoz illik. – Sajnos, nekem van egy kellemetlen megjegyzésem.

– Mondjad, Marci! Hallgatunk! – biztatták a mellette ülők. Éliás is odabólintott.

– Valamiről megfeledeztem, Gábor, már ne is haragudj, de muszáj beszélni róla, nehogy késő legyen. Nincs szándékomban kötekedni, én teljes szívemből egyetértek azzal, amit mondtál, boldogan meg is szavaznám. Azonban ősszel önkormányzati választások lesznek, ami alól nem bújhatunk ki. Törvény írja elő, hogy mikortól meddig tart egy ciklus, mikor kezdődik a kampányidőszak, a pártok országos vezetősége elvárja, hogy tagjaik az ő színükben vállaljanak kortesi szerepet. Nagyon jól tudod, mennyit morogtak idáig is, hogy ritkán tartunk taggyűléseket, a pártélet elsikkadt és a politikai rendezvényeken sem képviseltettük magunkat sehol. Ebből még nagy balhé lehet. Mivel nem jelentettük be nyilvánosan, hogy a pártok működését felfüggesztettük, s csak magunk között határoztuk el, hivatalosan nézve Tárkoson jelenleg hét különböző, önálló pártszervezet létezik. A tagdíjakat – igaz, a közös kasszából – arányosan és pontosan befizettük a központokba, vagyis számon tartanak bennünket. Mit mondunk, ha megkérdezik, melyik pártnak, ki lesz a jelöltje? Mindenki nem indulhat függetlenként. Eddig szerencsénk volt, nem kötözködtek odafenn, a lakosság elégedett az önkormányzattal, nem is változott az összetételünk, de mi a biztosíték, hogy legközelebb is így marad? Muszáj jelölteket állítani, kötelező, ha tetszik nekünk, ha nem, ha akarjuk, ha nem. Ez elkerülhetetlen. Hiába szavazunk mi pártatlanságot, meg világbékét, a választási kampány mindent felborogathat, a legjobb szándékot is, különösen, ha a felsőbb pártvezetés beleszól. Joguk van hozzá, nem gördíthetünk eléjük akadályokat.

A képviselő-testület tagjai lelombozódva néztek össze, még a polgármester is elveszítette híres nyugodtságát. Idegesen rágt a szája szélét és tanácstalanul vakargatta a feje búbját. Dr. Szabó Géza jegyző maga elé meredt, Kelemen alpolgármestert elfogta a köhögési roham. A tárgyalóban megállt a levegő, még az örökké kotnyeleskedő Karika is csak hápogott.

– Mi lenne... – dünnyögte tétován Kratancsik Sándor szerszámlakatos, de rögtön elhallgatott. Ritkán hallották hozzászólni, kevés beszédű lévén jobbra csak csendesen ült a helyén, pedig ő is a harmadik periódusát töltötte képviselőként, mint a területfejlesztési bizottság alelnöke. Annál erélyesebben hadakozott a háttérben a választókerületéért.

– Mondjad, Sanyi, ha már elkezdted – biztatta dr. Szabó jegyző.

– Jó, de nem biztos, hogy... na mindegy. Szóval arra gondoltam, mi lenne, ha hoznánk egy helyi határozatot, miszerint Tárkoson nem lesznek választások? Marad minden a régiben. Legföljebb...

– Ne is folytasd, ez törvényellenes – szakította félbe szigorúan Éliás. – Értem én, hogy mit akarsz, nem is volna bolondság, de ilyen határozatot nincs joga hozni a képviselő-testületnek. Országos botrány kerekedne az ügyből, mint a demokrácia megcsúfolásának iskolapéldájából, az Alkotmánybíróság pillanatok alatt megsemmisítené és kötelezne bennünket a választás megtartására és ez még a jobbik eset. Valami mást kell kitalálni. Olyasmit, ami nem tőlünk származik, hanem a választóktól, a lakosságtól.

Kratancsik füle hegyéig elpirult, és behúzta a nyakát. Lám, hébe-hóba szólal meg, akkor is butaságot beszél. Nagyon szégyellte magát, pedig a jószándék mondatta vele.

Kivágódott az ajtó, és dr. Krámerné dr. Makra Irénke tolatott be rajta. Kismama ruhája jócskán kidomborodott, héthónapos terhessége sokat szépített amúgy is bájos arcán. Lihegve mondta:

– Elnézést kérek a késésért, meghozták az új röntgengépet, nem hagyhattam ott a kórházat, a régi ócskát meg elvitték, mert már hasznavehetetlen volt. Közben jöttek a betegek, természetesen az utolsó pillanatban. Siettem, ahogy tudtam, de néhányan megállítottak az utcán is, mert látták, amint a gépet pakolják le a teherautóról és kérdezték, mi az. Muszáj volt elmagyaráznom, hogy többé nem kell beutazni a szomszéd nagyvárosba szűrésre, átvilágításra – közben nagy sebbel-lobbal elfoglalta a helyét. – Most olyan korszerű gépünk van, hogy a megyei kórház is megirigyelhetné. Látni kellett volna az emberek örömét és büszkeségét. Mondta is az egyik bácsi, hogy Isten ellen való véték volna leváltani ezt a mostani vezetőgárdát, sose volt ilyen jó dolga a tárkosiaknak. Arról kéne szavaznia a népnek, hogy maradjanak, nem arról, hogy kik jöjjenek a helyükbe. Na, mit szól ehhez a tisztelt képviselő-testület? Meg vagyunk dicsérve, uraim! Ja, de elfáradtam! – sóhajtott fel boldogan, és elégedetten kulcsolta gömbölyű hasára a kezét.

Szavait az előbbinél is nagyobb csönd fogadta. Irénke értetlenül nézett körbe.

– Valami rosszat mondtam? Ha igen, sajnálom...

– Megismételné részletesebben a bácsi a szavait, kedves doktornő – szólott Nemes László tanár úr, aki eddig csöndben figyelte a hátsó sorban a vita menetét, és időnként felírt egy-egy mondatot az előtte fekvő füzetbe. Vele együtt egyszerre öten is követelték, hogy mondja el még egyszer.

Irénke csodálkozva bámult és elnevette magát.

– Istenkém, hát mi van abban szégyellni való, ha kedvelnek bennünket? Inkább örüljünk neki. Tehát nagyjából szó szerint azt mondta Ágoston bácsi, hogy Isten ellen való véték volna, ha a mostani képviselő-testületet új összetételű gárda váltaná fel, erről kéne szavazást tartani. De nem csak ő mondta, mások is. Akik ott álltak, mind ugyanígy fogalmaztak. Fogarasi néni, tudják, az a jópofa, nagyszájú kofaasszony, tőle szoktam vásárolni a zöldséget, meg a tejet, megymást a piacon, az kerekperec kijelentette, bár csak rajta állna, megtiltáná, hogy ha a hivatalban lévő képviselőkkel elégedett a nép, kockáztassák a jövőt a napi politika kedvéért egy másik társasággal, akik az ég tudja, mit fognak összekutyulni, csak hogy megmutassák, mától ők az urak és ha kell, ha nem, ha van értelme, ha nincs, mindenáron változtatni akarnak. Aranyos volt, ahogy magából kikelve szidta a politikusokat, mint a bokrot, de nevetni nem mertem, mert kikaparta volna a két szememet. Még azt is mondta, mostanában úgymint divat a

népszavazás, nosza, itt a nagy alkalom, rendezzenek Tárkoson is népszavazást, hogy a mostani képviselő-testület legyen köteles újabb négy évig a helyén maradni. Olyan hangosan szónokolt, hogy egész kis röpgyűlés kerekedett körülöttünk, még tapsoltak is neki. Egyebek között ezért is késtem el. Mégsem hagyhattam faképnél ennyi fellelkessedett embert...

Talán még csacsogott volna tovább, ám ekkor olyan hihetetlen dolog történt, amit a tárkosi képviselők elképzelni sem tudtak volna.

Az egész testület legnagyobb döbbenetére Nemes tanár úr felállt a helyéről, odament Irénkéhez, kezébe fogta az arcát és mindkét oldalon egy-egy cuppanós pusztit nyomott rá, aztán kezét csókolt a meghökkent orvosnőnek.

– Áldja meg a jó Isten, doktornő! Nem is sejti, mekkora csoda történt most. Mi itt egy nagyon bölcs, de kivihetetlennek tűnő előterjesztésen rágódunk, de mióta már, erre megérkezik maga, és elhozza nekünk a megvilágosodást, a nép üzenetét, az egyedül lehetséges, legjobb megoldást. Polgármester úr – fordult a tanár ünnepélyes ábrázattal Éliás felé –, tisztelettel, határozati javaslatot terjeszték elő. Javaslom, írjunk ki kötelező érvényű, ügydöntő népszavazást, kíván-e a tárkosi lakosság önkormányzati választást tartani, vagy kötelezi a jelenlegi képviselő-testületet, hogy továbbra is lássa el a képviselői és városvezetői teendőket.

– Ez... ez képtelenség! Ez szabálytalan! – pattant fel a jegyző. – Ilyen nincs, ilyen még nem is volt a magyar történelemben. Ezt nem fogják eltűrni. Az Alkotmánybíróság percek alatt megsemmisíti a határozatunkat, mert alkotmányellenes.

– Ha nem volt ilyen, hát majd most lesz! – rikoltotta Csirkés és Karika egyszerre.

– Igenis, a népnek joga van saját sorsáról dönteni! Ettől demokrácia a demokrácia! – pattogott Bodor. Még sose látták ilyen harciasnak. – Mi történhet? Bezárnak bennünket? Népszavazást!

– Egy pillanat! – emelte fel hangját Nemes László. – Máris megváltoztatom a javaslatomat. Igaza van a jegyző úrnak, ez valóban szabálytalan. De kérdezem: tulajdonképpen miért kéne erről nekünk határozni? Nem szabad és szükségünk sincs rá. Vannak kiválóan működő civil szervezeteink, értelmes fiataljaink. Hívjuk össze őket, magyarázzuk el nekik a helyzetet őszintén, nyíltan, és beszélgessenek el ők az emberekkel, kérjék ki a véleményüket, s ha valóban egyöntetűen ezt akarják, gyűjtsenek aláírásokat. Fölösleges kampányszerűen erőltetni, ellenkezőleg, úgy tisztességes, ha mi, képviselők, szigorúan távol tartjuk magunkat ezektől a szervezkedésektől, rendezvényektől, még a látszatát is kerülni kell, hogy közünk van hozzá. S ha a lakosságtól elegendő számú aláírás érkezik, kötelességünk kiírni a népszavazást.

– Most már értem a pusztit, tanár úr, és nagyon köszönöm! – kiáltotta oda vidáman Irénke.

Dr. Szabó Géza felállt és csöndre intette a zajongó képviselőket.

– Kérem... – mondta bátortalanul –, azt hiszem... úgy gondolom... abban a formában, ahogy Nemes tanár úr az imént felvázolta, talán megoldható a dolog, feltéve, hogy valóban a néptől származik a kezdeményezés, de a nagy esküt nem merném rá letenni, utána kell nézni, miként rendelkezik az alkotmány. Mi tudjuk, mi van a háttérben, de számítsunk rá, hogy nagyon sok vád fog érni bennünket, ha valóban bekövetkezne egy javunkra szóló ügydöntő népszavazás. Ezt is vállalni kell. Ezzel együtt én *igennel* válaszolok Nemes László képviselőtársunk javaslatára, jöllehet, nekem nincs szavazati jogom. Ugyanakkor indítványozom a testületnek, hogy mindenki egyenként, külön-külön, név szerint foglaljon állást a kérdésben. A polgármester úrnak legutoljára kell szavaznia, úgy írja elő az illem. Tessék, menjünk sorjában. Elsőként dr. Krámerné dr. Makra Irén képviselő asszony szavazatát kérem...

– Igen! – mondta Irénke csengő hangon. Utána sorban következtek a többiek, legvégén Kelemen, majd Éliás dörögte el bátor igenjét. A jegyzőkönyvet vezető Simonné Katika a szemét törölgette a megindultságtól.

Egyetlen ellenszavazat vagy tartózkodás sem volt. A polgármester nehezen tudott megszólalni, amikor az utolsó *igen* is elhangzott. Sokáig köszörülte a torkát, aztán szigort erőltetett az arcára és Karikához fordult:

– Na, frakcióvezető úr, most már beszélgethetünk a tiszteletdíjunktól.

Ám Karika József tehetetlenül széttárta a karját és csak annyit mondott:

– Ezek után?! Hát minek nézel te engem? Nem vagyok megőrülve! Azért egy megjegyzésem volna...

– Ki vele, barátom, nehogy benned maradjon!

– Már rég akarom mondani, hogy nő a hajad, Gábor. Fogadni mernék, esténként Zsellérvíz kivonattal kenegeted a fejedet.

– Menj a... – simított végig a kobakján zavartan Éliás, de ő se bírta megállni, hogy el ne mosolyodjon, mire az egész teremben kitört a kacagás. – Jó, jó, csak nevésetek, bánom is én, csak a munka menjen. Egyébként a feleségem már centivel méri. Még a végén megérem, hogy ismét borbélyhoz kell járnom. Eggyel több gondom lesz. Majd befonom, copfos polgármestere még úgyse volt Tárkosnak.

13. fejezet

A jelenség a műszaki áruház tulajdonosának, Tószegi Ferencnek tűnt fel és az igazgatótanács soros ülésének kezdete előtt csak úgy, mellékesen megemlítette, hogy néha milyen furcsák, nevetségesek tudnak lenni az emberek.

– Az egyik kitalál valamit, aminek első látásra, azt hihetnénk, semmi értelme, a többi felkapja, s utána végigsöpör megállíthatatlanul az egész városon. Mostanában például nem győzők fürdőkádakat és műanyag szabadtéri fürdőmedencéket rendelni, ez lett a divatcikk, viszik mint a cukrot, muszáj vagyok hetekkel előre sorszámot osztani, mert a nagykereskedelem képtelen kielégíteni a rendeléseket. Naponta tíz-tizenöt darabot eladnunk ebből is, abból is, pedig nem olcsó mulatság, s még így is kevés. Több, sokkal, de sokkal több kellene. Mi a csudát csinálhatnak annyi káddal és medencével? A városi strand is állandóan zsúfolt, mintha egyszeriben minden tárkosi lakost megszállt volna a tisztálkodási mánia. S tudjátok, mi a legérthetlenebb? Az, hogy olyanok is vesznek, akik tanyán laknak, ahol nincs vezetékes víz, hacsak a kútból nem töltik fel a medencét, hogy megfürödjenek a...

– ... Zsellérvízben – tárta szét karját Pászka Imre, a palackozóüzem nem rég kinevezett kereskedelmi igazgatója. – Szó sincs itt semmiféle kútvízről, ne nézd bolondnak a tanyasiakat, öregem. Ti nemigen tudhatjátok ott a boltban, de mi napról napra látjuk, hogy egy külön kis önálló vállalkozói kör szakosodott arra, hogy lajtos kocsikban hordják a vizünket a házakhoz, sőt a jelek szerint már a tanyákra is. Megveszik tőlünk *ennyiért*, eladják a megrendelőnek *annyiért*. Hogy aztán mit kezdenek azzal a rengeteg vízzel, az már az ő dolguk. Lehet, hogy azzal locsolják a veteményeseiket? A fene tudja. A lényeg, hogy mindenki jól jár, mi is, és azok is, akik felvásárolják nagy tételben és továbbadják, a vevőknek pedig nyilván megéri, ha pénz adnak érte. Nem tehetünk semmit, de miért is tennénk. Elvégre mindenki annyi vizet vásárol, amennyit akar, vagy amennyi pénze van rá. Nincs korlátozás.

– Nekem az a sejtésem – vette át a szót Kelemen alpolgármester, aki az önkormányzat részéről negyedmagával, mint a többségi tulajdonos képviselője vett részt az ülésen –, hogy házi gyógykúrának használják a Zsellérvizet, ugyanúgy, ahogy a napokban én is azzal töltöttem fel a kádamat, mert kezdett kiújulni a derekamban a szokásos, visszatérő nyavalyám. Ki is pucolta negyedóra alatt, azelőtt meg két hétig áztathattam magam egy vagon pénzért valamelyik felkapott fürdőben, és egyáltalán nem mondhatnám, hogy jobban lettem. Igazuk van az embereknek, és bosszantó, hogy erre a pofonegyszerű lehetőségre nem mi jöttünk rá, hanem a fogyasztók. Itattuk a vizet a turistákkal, eladtuk a kereskedelemnek palackokban, kannákban, vitték hordószámra, ahelyett, hogy hagynánk az embereket nálunk lubickolni. Biztos találunk rá megoldást. Ki kell ásni egy jókora gödröt, körbebetonozni, aztán nosza, üljenek bele, úszkáljanak, vagy mit tudom én, a lényeg, hogy szokjanak hozzánk. A népnek és az idelátogatóknak több esze van, mint nekünk együttvéve, gyorsan rájöttek, hogy jobban járnak, ha nem csak isszák a vizet, de meg is mártóznak benne, hadd mossa ki a csontokból a kösvényt meg a reumát, merthogy a Zsellérvíz arra is kiváló hatással van, ezt egyértelműen bizonyítják a hatásvizsgálatok, meg az én rossz derekam. Most ne gyertek nekem azzal, hogy alig két éve, hogy elindultunk, s még nem jutott időnk mindenre gondolni. Ez nem igaz, ilyen nincs, ezt az érvelést nem fogadhatom el, igenis gondolnunk kellett volna rá, úgy lehet, ezzel kellett volna kezdeni. A falusi turizmus nem új találmány!

– Őszintén szólva, én se értem, hogy az üzem vezetői miért nem készültek fel erre hosszú távon. Főleg te, Sándor, akinek, akárhogy is vesszük, ez a szakmája – csatlakozott Kelemenhez Pászka.

– Ne heveskedj, Imre, és te se, Lajos, először hallgassatok meg – nyugtatta őket mosolyogva Nemes Sándor. – Meg se várjátok, hogy elmondjuk, miért kértük az igazgatói tanácsot a mai találkozóra.

– Laci! Légy szíves! – intett a testvérének.

László hatalmas paksamétát vett elő a táskájából. Kiemelt belőle egy borítékot és felmutatta.

– Ezt a levelet ma kaptam az illetékes minisztériumtól. Értesítenek benne, hogy a megyei Cégbírószákhoz két hónappal ezelőtt benyújtott kérelmünk és annak jóváhagyó visszaigazolása alapján engedélyezik egy gyógyfürdő és a hozzá kapcsolódó szanatórium megépítését és üzemeltetését. Örömmel közölhetem tehát, hogy a tisztelt igazgatótanács nyitott kapukat dönget. Kérlek, István – mondta egy sápadt arcú, vékonydongájú fiatalembernek, aki afféle lótifuti szerepet töltött be a bankár mellett –, szíveskedjél kiosztani a dossziékat. Megtaláljátok benne a teljes tervdokumentáció fénymásolatát, a vonatkozó költségvetést és a végleges engedélyeket. Óriási tévedés, hogy mi nem gondoltunk előre, éppen ellenkezőleg, de eddig két okból hallgattunk róla. Az egyik: meg kellett várni, hogy a társaságnak elegendő mozgatható tőkeállománya halmozódjék fel egy ekkora méretű beruházáshoz – figyelembe véve az én saját bankom lehetőségeit is – és vigyázni kellett, hogy ne csapjunk idejekorán túl nagy lármát az elképzeléseink körül, nehogy bizonyos körök keresztbe tegyenek. Voltak és vannak olyan tapasztalataink, hogy időnként kiszivárognak bizalmas információk, mint például a havi összeforgalom és hasonlók. Nagyon kérem, nehogy valaki a jelenlévők közül magára vegye a szavaimat, mert erről szó sincs. Pontosan tudjuk, hogy az üzemben, a termelésnél működnek a kakukkfőcák, csak nagyon ügyesek, eddig még nem sikerült a nyomukra bukkanni, de ami késik, nem múlik, előbb-utóbb elárulják magukat. A másik ok ennél sokkal egyszerűbb: az a tény, hogy az úgynevezett „népi gyógyfürdők”, vagyis a házi medencék és kádak híre elterjedt, azzal az eredménnyel is járt, hogy idecsalogatta a turistákat, és vitték szerteszét a víz gyógyhatásának hírét, ezáltal tetemes reklámköltséget takarítottunk meg. A turista kapni akar valamit a pénzéért, és neki van igaza. Ha a saját bőrén meggyőződik arról, hogy egy tanyán, egy egyszerű parasztház által nyújtható körülmények között is jó hatással van a betegségére a Zsellérvíz, elgondolkozik. S ha majd azt hallja, hogy ugyanezt sokkal magasabb színvonalon, kulturáltabb formában, orvosi ellenőrzés mellett, szervezeten, szakemberektől, képzett gyógytornászok segítségével, szanatóriumi ellátással is megkaphatja, nyilvánvalóvá lesz számára, hogy a gyógyulása sokkal látványosabb és maradandóbb lesz. Ne becsüljük le a szájról-szájra terjedő népszerűsítés erejét. Természetesen gondoskodnunk kell arról, hogy azt a mellékjövedelmet, amit a leendő szanatórium kivesz az emberek zsebéből, valamiképpen pótoljuk, mert nem szeretném, ha a lakosok meggyűlölnének bennünket és ellenünk fordulnának. Ezt később megbeszéljük. Ha erre vonatkozóan bárkinek lenne egy jó ötlete, szívesen meghallgatnám.

– Van arra valamilyen megbízható kimutatásunk, hogy ezek a gyógyfürdők mennyire hatékonyak? – kérdezte Pászka.

– Igen, nem is kevés – válaszolta Sándor. – Anélkül, hogy feltűnést keltettünk volna, mintegy száz idelátogatót kérdeztünk meg, s vettük jegyzőkönyvbe a véleményüket. Számunkra is a meglepetés erejével hatott, mi mindenre próbálták eredménnyel használni a Zsellérvíz gyógyerejét. Csak kiemelek néhányat: mozgásszervi bajok, előrehaladott ízületi panaszok, meddőség, gyomortáji rendellenességek, isiász, nőgyógyászati problémák, ficamok, rándulások utókezelése s még hosszan sorolhatnám, de gondolom, ennyi is elegendő.

Lelkes taps fogadta László és Sándor bejelentését, majd rövid időre csönd lett, mindenki a kiosztott dokumentációba merült, igyekeztek kiigazodni a műszaki rajzokon, a számokon és hivatalok bikkfanyelvén. Volt, aki papírt és zsebszámológépet vett elő, azzal próbálta követni a leírtakat.

– Iszonyú sokba fog kerülni – morogta kishitően Kelemen. – Egyáltalán mi szükség van ekkora csodapalotára, négy medencére, szaunákra, háromszázhetven szobára, tenispályákra? Ha jól látom, még külön konferenciatermet is beterveztetek. Nem túlzás ez egy kicsit, László? Mire való a Művelődési Központ? Nem hiszem, hogy Tárkoston fognak tolongani a francia Riviérához szokott elkényeztetett nyugatiak, a magyar belföldi kereslet viszont nem bírja eltartani ezt a drága, fényűző kiszolgálást. Kártyaszoba, drinkbár, játékkaszinó! Ugyan kérem! Van nekünk ennyi pénzünk? Nem volna célszerűbb először szerényebb megoldást keresni, aztán majd meglátjuk, hogyan alakul. Bővíteni sosem késő. Persze, nem a betonozott gödörről beszélek, azt csak úgy mondtam.

– Lehet, hogy igazad van – vette át a szót Sándor. – Legalábbis első ránézésre feltétlenül és tudom, hogy a jó szándék ébresztette benned az ellenérveidet. Én mégis amondó vagyok, hogy a szanatórium- és fürdőkomplexum az előzetes piackutatás szerint nemhogy túlméretezett lenne, hanem nagyon is kicsi. Hirdetéseink hamarosan olvashatók lesznek a nagy európai utazási irodák reklámfüzeteiben. Fel tudjátok mérni, mit jelent ez, mekkora forgalmat eredményezhet? Nem érhet bennünket váratlanul. Nem adok másfél-két évet, és újabb szállodákat, medencéket kell építeni. S ha már itt tartunk: ne a megszokott hazai ráérős csigatempóban gondolkozzatok, jövőnek kell megfelelni! Ha minden igaz, hamarosan csatlakozunk az Európai Unióhoz. Ez sem egy lebecsülendő szempont. Arra kell tehát felkészülnünk, hogy mihelyt nemzetközileg elterjed a Zsellérvíz hatásának a híre, Tárkost megrohanják a szenzációra éhes külföldiek, az utazási irodák kapkodni fognak a beutalókért, és rövidesen hónapokkal előre le lesz kötve minden ágy, minden szoba, minden szabad négyzetcentiméter. Igenis versenyképesnek kell lennünk a Riviérával, ha már azt hoztad fel példának. Akkor már hiába kapkodunk, inkább most szorítsuk ki a pénzt, amíg nem késő. Egy elutasított vendég tíz másikat visz el tőlünk. Egyébiránt, igenis, a részvénytársaság képes saját erőből megépíteni a Zsellér-gyógyszanatóriumot – elnézést kérek, magamban így kereszteltem el, de erről úgyis közösen döntünk majd, ha itt lesz az ideje –, nincs szükség idegen tőkét bevonni, mindenestre, én nagyon nem szeretném.

– Vihetnénk a tőzsdére is... – hallatszott egy bátortalan hang.

– Isten őrizz! – vágott közbe László. – Külföldiek kezére akarjátok juttatni ezt a nemzeti értéket? Amint jobban megismerik a vizünket és rájönnek, hogy nem a szokásos reklámhumbegről van szó, azonnal rácsapnának, igyekeznének megkaparintani a részvényeinket, akármennyit megadnának érte, mert számolni ők is tudnak. A menetrend a szokásos, egyszerű, mint a pofon: először összevásárolnak egy halomnyi részvényt papírt, aztán egy csapásra piacra dobják, azt a látszatot keltve, mintha bajok lennének a cég körül, a sajtó pedig kórusban sajnálkozna felettünk. Természetesen az olcsó részvényeket is az ellen-érdekcsoport emberei gyűjtik be, s mire észbe kapunk, fillérekért zsebre vágják a Zsellérvize Tárkossal együtt Nem, tőzsdéről szó sem lehet, ellenkező esetben én azonnal kiszállok az üzletből. Emlékezzetek a tavalyelőtti földspekulációs lázra, amikor minden jöttment tárkosi ingatlant akart venni, alig tudta megfékezni az önkormányzat. Hol lennénk ma már, ha akkor nem lépünk idejében! Igen, így megy ez a világ pénzpiacán. Irgalmatlan, kemény harc, ahol a tisztesség ismeretlen tényező.

– Muszáj most dönteni? – fakadt ki Kelemen. – Köteles vagyok tájékoztatni a képviselő-testületet. Éliás a lelkemre kötötte, hogy nélkülük érdemben semmilyen határozati javaslatról ne tárgyaljunk.

– Erről szó sincs! – nyugtatta László az alpolgármestert. – Nem is szabad. Ez csak tájékoztató jellegű megbeszélés, a határozati javaslattól még messze vagyunk. Az, hogy kissé előbbre léptünk az engedélyek beszerzésével, senkit ne tévesszen meg, nem kötelez bennünket semmire. A végső szót az igazgatótanács és az önkormányzati képviselő-testület együttes ülésén mondjuk ki. Kérem, hogy addig is mindenki gondosan tanulmányozza a terveket. Mi senkit sem akarunk befolyásolni. Eddig se tettük, ezután sem tesszük soha, erre szavamat adom.

14. fejezet

Zsellér Zsigának ma különösen jó napja volt, annak ellenére, hogy reggeltől szakadt az eső, a kellemetlen, hideg szél átfújta a ballonkabátján, de nem fázott. Bezzeg régen már tüsszögött, köhögött volna, de amióta megitta a napi – róla elnevezett – egy liter vizet, olyan egészséges volt, mint a makk.

Az 2-es számú új Általános Iskola hagyományörző szakköre hívta meg egy meghitt délutáni beszélgetésre. A felkérő levélben az állt, meséljen gyermek- és ifjúkoráról, hogyan éltek akkor, milyen volt a község helyzete, miként vészelték át a világháborút, a kommunizmust, mi történt Tárkoson 56-ban és utána, s ami a leginkább izgatta a gyerekeket, miként találta meg a törökhegyi forrást, mi történt vele azóta, milyen érzés volt, amikor felfedezte önmagán a víz hatását és hogyan sikerült leszoknia az ivásról.

Ezek mind olyan témák voltak, amikről Zsiga bácsi nemhogy órákig, de napokon, heteken át is szívesen mesélt volna. A gyerekek kedvesek, aranyosak voltak, élénken, odaadó figyelemmel hallgatták, özönlöttek a kérdések, de azért állta becsülettel a sarat.

Amikor a tanulók előálltak a kérésükkel, hogy Zsellér Zsigával szeretnének találkozni, a szakörvezető tanárnő, Lippai Mária, nem örült az ötlenek, hiszen ő még nagyon is jól emlékezett a részeges, elhanyagolt külsejű, mosdatlan, vén mihasznára, akit még az is nagy ívben elkerült, akivel együtt koccintgatott a kocsmákban. Tagadhatatlan, hogy sokat változott, de azért mégsem mindegy, kivel beszélgetnek a gyerekek. S ha botrányba fullad a találkozó? Végül aztán számára volt a legkellemesebb meglepetés az öreg takaros megjelenése, élvezetes, ízes humorral átszótt, nagyszerű előadókészsége, és nem győzte dicsérni a kétórás együttlét után. Biztatta, kérte, jöjjön máskor is, mindig szívesen látják.

Kikísérte, és még egyszer gratulálva bocsátotta útjára a vendéget, aki önmagával elégedetten, jókedvűen indult haza.

Néhány, vele egy irányban lakó gyerek még ekkor sem tágitott mellőle, ott sertepertéltek körülötte, viháncolva, nagyokat kacagva, és Zsiga bácsi úgy érezte, ha másért nem hát ezért a neki szóló boldog gyermekkacajért is érdemes volt új életet kezdeni.

A gyerekek a harmadik saroknál elbúcsúztak, ő ballagott tovább, magában füttyörészve, amikor dr. Makra Irénkével futott össze. Az orvosnő egyik idős betegétől igyekezett haza, nehezen döcögve, mivel már terhessége utolsó napjaiban volt. Örült, hogy van miért megállnia és pihenni egy keveset.

– Hogy van, Zsiga bácsi? – kérdezte már messziről, vidáman.

– Köszönöm, Irénke doktor néni, hála az égnek, kutya bajom, soha életemben nem voltam ilyen jól. Már szinte szégyellem magam a velem egykorúak előtt, amikor panaszkodnak. De úgy látom, már nem kell sokáig várni, hamarosan megérkezik a trónörökös, hárman lesznek a Krámer családban. Jólesik magára nézni, ilyen szép kismamát még nem is láttam. Bizonyosan fiú lesz!

– Az lesz, Zsiga bácsi, fiú, kimutatta az ultrahangos vizsgálat. Bizony, nem bánnám, ha már túllennék rajta, nehéz már ekkora pocakkal sétafikálni. El is határoztam, hogy a szülés után, ha törik, ha szakad, megtanulok autót vezetni, a férjem is rágja érte a fületem. No, Isten vele, Zsiga bácsi, megyek, ma még két helyre kell eljutnom, nem szeretnék senkit megvárakoztatni, s még vacsorát is kell főznöm.

– Isten megáldja, doktornő! – viszonzta a köszönést Zsiga bácsi. – Vigyázzon az úton!

Ez volt az utolsó találkozásuk.

A következő saroknál Zsellér Zsiga lába megcsúszott a vizes járdára hullott faleveleken és teljes hosszában hanyatt esett. Koponyája hátsó részét beverte a járdaszegély kiálló, éles kővébe. Senki nem volt a közelben, így nem hallhatták a szörnyű reccsenést, amint a koponyacsont apró szilánkokra törött.

Nem szenvedett. Egyetlen pillanat alatt érte a halál.

Vagy jó tíz percbe telt, amíg az első járókelő megtalálta a holttestet és jelentette a rendőrségnek.

15. fejezet

Zsellér Zsiga váratlan, tragikus halála megrázta a kisváros minden lakóját, még azokat is, akik csak látásból, vagy a reklámokból és a nevét viselő gyógyvíz palackjairól lemosolygó fényképről ismerték. Neve és arca szimbólummá vált – és immáron örökké az is marad.

Az önkormányzat és a Tárkos & Nemes Rt. Zsellér Zsigmondot saját halottjának nyilvánította, ők gondoskodtak a temetésről. A fél város kísérte végső útjára, a város által adományozott díszsír helyét elborították a koszorúk, a virágok, a hagyományörző szakkör tagjai ünneplő ruhában, zokogva állták körül a koporsóját. A szertartáson a pedagógusok vegyes kara énekelt, a gyászmisét Kardos Aladár plébános úr celebrálta meghatóan, és beszédet mondott Éliás Gábor polgármester is.

A rendőrség kihallgatta az önként jelentkező dr. Krámerné dr. Makra Irént, aki beszámolt utolsó találkozásukról, ugyanígy Lippai Mária tanárnő és azok a tanulók is, akik vele tartottak az iskolából hazamenet. Valamennyien egybehangzóan állították, hogy az elhunyt tökéletesen egészségesnek látszott, színjózan volt, és – ezt mások is tanúsították – különben sem italozott az utóbbi két esztendőben. Ugyanezt megerősítették az összes talponállóban, kocsmában, sőt Csirkés Márton eskü alatt vallotta, hogy még erővel sem tudtak volna belekényszeríteni Zsellérbe egy korty szeszt, de még unikumot sem, amit pedig annyira imádott régebben, legszívesebben még kenyér helyett is azt fogyasztotta volna.

A boncolást végző orvos egyértelműen megállapította, hogy a halál oka koponyaalapi törés, amely egy szempillantás alatt végzett vele. A törés minden valószínűség szerint a járdaszegélyhez való csapódáskor történt. Alkoholt a vizsgálat nem mutatott ki a szervezetében.

Mindebben nem is kételkedett a rendőrség, a kérdés az volt: *miért esett el Zsellér Zsiga, ha egyszer színjózan volt és amit a boncolás is igazolt?*

Netán ellökték? Megtámadták? Kik?

Lehet, hogy olyasmibe ütötte az orrát, amibe nem lett volna szabad? Megindult a suttogás.

Ennek ugyan ellentmondott az a tény, hogy egyéb külsérelmi vagy dulakodásra utaló jeleket nem találtak sem a testén, sem a ruházatán. De valaminek akkor is történnie kellett! Magától nem esik el az ember. Igaz, hogy nedves volt a járda, de azért annyira nem lehetett csúszós.

Időközben az eső elmosta a lehullott leveleket, csak a vérmaradványok vöröslöttek a járdaszélen. A nyomozást vezető Vámosi százados tanácstalan volt és jelentését azzal zárta, hogy bár a halál oka ismert, bekövetkezésének körülményeiről a leggondosabb helyszíni vizsgálat sem tudott megállapítani semmit, szemtanúk nincsenek, így további nyomozásnak nem látja értelmét. Kétséget kizáróan baleset történt. A helyi rendőrség a sajnálatos ügyet lezártnak tekinti.

A teljes média – amely nem volt hajlandó ilyen könnyen belenyugodni a nyomozás gyors megszüntetésébe –, most megmutatta, mekkora hatalommá képes válni, ha akar. Változatlan, sőt napról napra fokozódó hevességgel foglalkoztak a hírneves öregember halálának rejtélyével, a lapok bűnügyi rovata ettől volt hangos. A különféle televíziós-csatornák egyre-másra vonultatták fel szakértőiket, akik a legképtelenebb találgatásokba bocsátkoztak, megfellebbezhetetlen magabiztossággal. A hírműsorokban Zsellér Zsiga halála háttérbe szorította a Közelkeleti viszályokat, a nemzetközi tűzsebhíreket és a kormány, s a parlament összes határozatát. A várost ellepték a kíváncsi újságírók, szimatoltak, kérdezősködtek, körbejárták a szomszédokat, de semmilyen szenzációra nem sikerült bukkanniuk.

Halottról jót vagy semmit – mondták a helybeliek –, mert bár ugyan nagy hóhányó volt a jó öreg hajdanán, szent igaz, senki sem tagadja, de amióta felfedezte a forrást, bizony, le nem ment annak a torkán más, mint a Zsellérvíz. Pénze volt, mint a pelyva, gondja egy szál sem, adósságait az utolsó fillérig visszafizette, sőt még ő adott boldog-boldogtalannak, ha látta, hogy valamelyik szegény család megszorult. Hogy ellensége?... Annak? Ugyan már, bolond beszéd, kinek ártott volna, áldott jó szíve volt, szerette mindenki, még azok is, akik valamikor kikerülték, ha berúgott.

– „Feltehető, hogy Zsellérnél mindig volt nagyobb összeg. Ezt nem is titkolta, különben is köztudott volt, hogy jól áll anyagilag, a részvénytársaságtól jelentős havi járandóságot kapott, mint állandó reklámfigura – írta az egyik legnagyobb példányszámú újság. – Nem ő lett volna az első, akit a pénzéért rabolnak ki és vernek halálra. Tárkos közbiztonsága kétségtelenül jobb a magyarországi átlagnál, ez tény, a városra nem jellemző a megélhetési bűnözés, de azért nem zárható ki a bűntény lehetősége sem. A pénz nagy csábítóerő! Mindenesetre elgondolkoztató, hogy a rendőrség olyan kurtán-furcsán lezárta a nyomozást. Akinek ilyen sokat köszönhet a város, megérdemelt volna alaposabb és lelkiismeretesebb utánajárást...”

Szakolczai alezredes, a tárkosi rendőrkapitány kiadott egy nyilatkozatot, melyben a leghatározottabban visszautasította a gyanúsítgatásokat, de ezzel csak rontott a helyzeten.

A vita még a korábbinál is élesebben lángolt fel – mintha szándékosan gerjesztették volna.

A tekintélyes országos napilap cikkét felnagyítva, kibővítve légből kapott részletekkel, átvették más sajtóorgánumok is, a televízió, rádió pedig már egyenesen úgy tálalta, mint valóságos alapot tükröző véleményt, sőt még ki is egészítették egy alattomos kérdéssel:

– Vajon érdekében állhat-e a hatóságoknak, vagy az önkormányzatnak, netán a részvénytársaságnak eltusolni az igazságot? Talán igen, talán nem. Ki, vagy kik azok, akik megakadályozzák, hogy a törvényesség, a jogállamiság szelleme szabadon érvényesülhessen?

A csúsztatások, a sunyi célozgatások áradata nem maradt hatás nélkül a helyi lakosság körében sem. Elindult és megállíthatatlanul terjedt a suttogás: ha nem lenne a háttérben valami disznóság, a lapok nyilván nem mernék így támadni a város vezetését, a rendőrséget, tiltja az újságírói erkölcs – mondogatták a jóhiszemű vidékiek. Az ő számukra a nyomtatott betű maga volt a színtiszta igazság, olyan, akár a szentírás.

Hogy is lehetne valami nem igaz, ha egyszer ki van mondva, le van írva, fehéren feketével: az öreg Zsellér Zsigát, ezt a derék, jóra való embert meggyilkolták! Ez a hála, hogy gazdaggá tette a várost!

Kinek a szemében lett szálla a megjavult, rendes, becsületes öregember, aki megérdemelné, hogy szobrot állíttassanak neki, utcát nevezzenek el róla? – fűtötték a közvéleményt az újságok. – Miért kellett eltüntetni az élők sorából? Mit tudhatott, amit nem kellett volna tudnia? Ha valóban megszimatolt valamit, csakis a részvénytársaság titkai jöhetnek szóba, akármi volt is az. Ott is csak emberek vannak, gyarló emberek, követhetnek el hibákat, huncutságokat, és az öreg Zsiga, amilyen szószátyár volt az istenadta, bizonyára zsémbelt, fenyegetőzött, követelőzött, aztán ráuntak és... – a folytatást az olvasók képzeletére bízta. Mostanság a pénzvilágban nemigen kukoricáznak az egyszerű halandókkal, de még a nagy halakkal sem, hanem rövid úton befogják a szájukat – írták. Olcsó árucikk lett az élet. Hát még, ha külföldiek is vannak a buliban! Vannak erre megfelelő személyek, keresni se kell. Hallani, olvasni eleget a maffiákról, titokzatos összeköttetésekről, bandaháborúkról, fegyverraktárakról. Az sem lehetett véletlen, hogy az egyik minisztert és kíséretét éppen csak, hogy ki nem dobták a polgármester irodájából...

A tárkosiak fantáziája meglódult, s már nem voltak olyan hallgatók, ha az újságírók nekik szegezték a kérdéseiket.

Hogy a Nemes fiúk?... Nem, azokról kutya se hallott azelőtt, egyszerre csak hipp-hopp, megjelentek, mint a város önzetlen jótevői és az ő markukban összpontosul minden, ami a városban történik. Mutatják, hogy ilyen kedvesek, meg olyan kedvesek, de akkor is idegenek, jöttek maradtak. Az állítólagos apjuk, a Nemes László, csendes, magába húzódó természetű, jó tanár, senki el nem vitatja, szeretik is – de azért, már bocsánat, ő is ember, nem igaz? Azt beszélik, rovott múltú, a börtönt is megjárta. Hogy miért ült? Rablásért vagy sikkasztásért? Ki emlékszik már arra, ki lenne a megmondhatója, mi volt ötven évvel ezelőtt, hol kacsintgatott a menyecskékre a tisztelt tanár úr, hogyan halászgatott a zavarosban, itt meg adja a nagy ártatlant... Majd bolond lett volna akárkinek is az orrára kötni, miért gyűlt meg a baja a törvénnyel. Aki egyszer rács mögé kerül, tolvaj marad az örökre – duruzsolták, az újságírók pedig még ennél is jobban megnyomták a tollaikat.

„Mindenkit meg lehet venni, csak pénzkérdés, az meg van ezeknek annyi, mint fűszál a réten, vagy csillag az égen, senki se tudja, mennyi. Mit számít nekik rongyos pár százezer forint!... vagy millió!” – nyilatkozta egy magát megnevezni nem kívánó tárkosi polgár.

Csontos Pált is faggatták, mert elterjedt róla, hogy mint Nemes tanár úr régi ellensége, talán így vett elégtételt magának, közvetett módon: egyszerűen agyonverte a fiai legértékesebb reklámját, Zsellér Zsigát. Olyan alak ez a kikopott suszter, akinek a kezéhez sok disznóság tapad, tán még vér is, ávós volt meg pufajkás, kitelik attól minden, az emberélet annyit sem ér az ilyen ember előtt, mint egy záptojás.

Csontos zord méltósággal söpörte le a vádakat, és kijelentette, ha nem hagyják békén, könnyen előfordulhat, hogy a pletykából valóság lesz, és azt nyuvasztja ki, akitől még egyszer meghallja ezt a hülyeséget. Nemes tanár úr teljes mellszélességgel állt ki újdonsült barátja mellett, három szemtanúval bizonyítva, hogy a kérdéses időszakban Csontos Pál az ő lakásán tartózkodott, egy nyugdíjas kirándulás részleteit vitatták meg. Délután öttől este nyolc óráig tartott a megbeszélés, amelyen jelen volt Szakolczai alezredes, városi rendőrkapitány, valamint Csirkés Márton képviselő, ők is tanúsíthatják, hogy ez alatt az idő alatt egyikőjük sem hagyta el a lakást, magyarán, Csontos Pál nem lehet gyanúsított.

Hát akkor a részvénytársaság vezérkarából valaki!

Nem kell az ilyesmit személyesen intézni, elég ha megbíznak egy karatében jártas nehézfiút, az jó pénzért kicsinálja a saját apját-anyját is. Elég egy jól irányzott tarkóütés és kész. Azoknak, akik cserepeket meg téglákat vernek szét pusztá kézzel? Ugyan! Gyerekjáték!

Hogy ki szervezte meg a tüntetést, sosem derült ki.

Mint kiszáradt, nyári avarban a tűz, úgy lángolt fel a zavargás és a két-háromszáz fős ordító, üvöltöző tömeg termett ott a Városháza előtt, hatalmas táblákkal, transzparenszekkel felszerelve, és torkuk szakadtából követelték a bűnösök megnevezését és kiadását.

A csődületben ismeretlen arcok is feltűntek, sőt azok voltak többségben; ide-oda futkároztak és lapos üvegekből kínálták a jóféle potya itókat, méregerős szilvapálinkát, rumot, vodkát. Senki nem tudta, kik ezek az idegenek, honnan kerültek elő, ami nem csoda, hiszen annyi volt már a bevándorló, olyan sok innen-onnan összeverbuvált, mindenféle kétes elem vállalt munkát a kitermelésnél, a palackozónál, vagy a gyógyszálló és a lakótelep építkezésénél, hogy már számba sem lehetett venni őket.

Ám furcsa módon ezeket az itallal kínálkozó alakokat egyik munkahely dolgozói sem ismerték, sem látásból, sem név szerint, ők mégis keresztnéven szólították a tüntetőket:

– Igyál, Pista, fogadd el, Jóska, húzd meg, Pali! Ne legyél már olyan anyámasszony katonája, nincs itt a feleséged, hogy a gatyád alá nézzen! Nem mersz lenyelni egy kortyot, arany komám, Ferikém, mit vagy betojva, nem fog megártani! Férfiember vagy te, cimborá, nem apáca! Igyatok! Jut is, marad is!

A képviselő-testület – kiegészülve a részvénytársaság néhány ijedtében odaverődött igazgatótanácsai taggal, köztük a két, tökéletesen nyugodt Nemes fivérrel – reggel óta ülésezett a tanácssteremben.

– Valamit tennünk kell – mondta komoran Éliás Gábor polgármester. – Azzal, hogy itt tépjük a szánkat, nem megyünk semmire. Lassan dél lesz és mi még mindig csak tárgyalunk, tárgyalgatunk, a tömeg meg közben egyre nő, nemsokára ellepik a főteret.

– Semmit sem tehetünk – kesergett dr. Szabó jegyző. – Szakolczaival beszéltem az imént telefonon. Állítólag egy csoport, valamiféle hivatalosan bejegyzett társaság – nem jut eszembe a nevük – három nappal ezelőtt kérte a tüntetés engedélyezését. A rendőrség, miután minden törvényes feltételnek megfelelték, nem tehetett mást, kénytelen volt kiadni az engedélyt. Egyébként az alezredes biztos volt benne, hogy tudunk a készülődésről, csak nem akarunk beavatkozni. A szervezők ezt adták be neki.

– Tudott a fene! Én legalábbis nem sejtettem semmit. Hallott valaki közületek erről a társaságról? – kérdezett körbe Éliás.

– Én alighanem hallottam – emelte fel kezét Csapó Árpád, a fiatal, rendkívül művelt, tehetséges építészmérnök, a város főépítésze. Neki minden új volt, ami Tárkoson az utóbbi két év során történt. Közvetlenül a törökhegyi forrás felfedezése előtti hónapban sikeresen elnyert egy amerikai ösztöndíjat, kint tanult San Franciscóban, egy hete jött vissza, és most kapkodta a fejét, próbálta megérteni a fejleményeket. A Nemes fivérekkel az első kézfogás óta nagyszerűen megértették egymást. Folytatta: – Különös találkozásom volt tegnapelőtt egy régi ismerőssémmel, éppen itt, a Városháza előtt. Egyetemi évfolyamtársak voltunk, de már évek óta nem láttam. Az egyetemről a környezetvédelmi minisztériumhoz került, ördög tudja, milyen beosztásba, az apja is onnan ment nyugdíjba, mint főosztályvezető, nem csoda, ha a fiacskájának elő volt készítve a hely. Azóta nem hallottam róla. Érthető hát a meglepetésem, hogy éppen itt futottunk össze, Tárkoson. A palackozó üzemnél dolgozik, mint csoportvezető-helyettes, a neve Müller Iván. Nos, hogy a lényegre térjek, nagyon megörültünk egymásnak, ő nyilván azt hitte, én is betelepült vagyok, mert rögtön azzal kezdte, hogy köztük a helyem. Kérdeztem, kik azok a „köztünk”. Ekkor említette, hogy van egy spéci bandájuk, csupa válogatott jó fej, egytől-egyig fővárosiak és megalakították a „*Jöttmentek klubját*”, afféle baráti kör, az Akácos különtermében szoktak találkozni minden szerdán, délután ötkor, csuda klassz buli, mesélte, oltári, válogatott csajok járnak le hozzájuk Pestről, szóval minden van, ami kell, lépjen be hozzájuk, nem fogom megbánni. Erre én azt válaszoltam, hogy mennék, de nem jó az időpont, mert éppen szerdánként van képviselő-testületi ülés, amin részt kell vennem, ekkor beszéljük meg a város rám vonatkozó ügyeit. Nagyon meghökkent. „Szóval te itt laksz, Tárkoson?” – kérdezte. Közöltem vele, hogy igen, itt születtem, jelenleg az önkormányzatnál dolgozom, mint... de meg se várta, hogy befejezzem, csak annyit morgott az orra alatt, felejtsem el, hogy találkoztunk és valószínűleg a *Jöttmentek* között sem érezném jól magam – ezzel úgy otthagytam, mintha valami gorombaságot mondtam volna neki. Nos, ennyi történt. Akkor nem izgatott a dolog, nem tulajdonítottam neki jelentőséget, de most, hogy szóba került az a bizonyos társaság, gondoltam, elmesélem, hátha ők azok, akik szítják a hangulatot. Elnézést, hogy ilyen sokáig magamnál tartottam a szót – fejezte be.

Rövid ideig csönd volt, mindenki igyekezett meghányi-vetni magában a hallottakat. Csirkés Márton rossz lelkiismerettel dörmögte a mellette ülő Püski Imrének:

– Én nem tehetek róla. Nincs jogom ellenőrizni a vendégeket, nem sántikál-e valami rosszban, aki kibérli a különtermet.

– Senki sem hibáztat, hallgass már! Beszélsz itt marhaságokat! – morgott vissza Püski ingerülten.

– Ne veszekedjünk, arra most semmi szükség, van épp elég gondunk, bajunk – csöndesítette őket Éliás, majd Csapó Árpádhoz szólt. – Az viszont nagyon érdekes, hogy a kollégád, ez a hogy is hívják... Müller Iván, éppen a környezetvédelmiben dolgozott. Emlékeztek még a Dörögghi miniszter úr látogatására?

– Bocsánat – emelkedett fel ismét Csapó Árpád sápadtan a székéről –, mikor volt ez a Dörögghi látogatás? És hogy vág ide a témához?

Éliás néhány szóval összefoglalta az esetet, megindokolva, miért vált gyanússá a mostani helyzet és a kínosra sikeredett miniszteri látogatás közötti kapcsolat.

– Dörögghi akkor vérig sértődve rohant el, igaz, mi sem voltunk túlzottan kíméletesek hozzá. Emlékszem az utolsó szavaira. Nagyjából úgy hangzottak: eleget láttunk, még találkozunk!

– Uramisten! – mondta nehezen lélegezve Csapó Árpád. – Így már mindent értek! Hát persze!...

– Miért, mi van? – ugrottak neki egyszerre többen is.

– Müller Iván felesége Dörögghi lánya. Vagyis a miniszter úr az én előzőkeny Iván barátom apósa. Hogy ez nekem nem jutott hamarabb eszembe! Szolgáljon mentségemül, hogy én nem tudtam Dörögghi látogatásáról, honnan is tudhattam volna. Szóval innen fúj a szél!

– Szabad nekem is szólnom? – emelte fel kezét kissé lámpalázasan Pászka Imre, a palackozóüzem termelési igazgatója. Viszonylag új volt még ebben a beosztásban, előző munkahelyén, a fővárosban, raktárosként, majd készletfelelősként dolgozott, s még nem szokott hozzá, hogy egyenrangú félként tárgyaljon ilyen komoly értekezleten.

– Természetesen – biztatta Éliás. – Itt mindenkinek joga van megszólalnia.

– Nos... ööö... egy hónappal ezelőtt felvettünk egy másik Müllert is. Nem biztos, hogy rokonok, lehet véletlen névazonosság. De ha mégis igaz lenne, amin nem csodálkoznék... Szóval ez a mi második Müllerünk, úgy emlékszem, Gyula a keresztnéve, mint mondtam, mindössze egy hónapja dolgozik a kiszerelő-tartályoknál, és Faluházi főművezető máris előléptette csoportvezetőnek. Amúgy rendes fiú, csak szeret sokat diskurálni az emberekkel. Egyébként őt is ott láttam a tüntetők között. Köszöntem neki, de úgy tett, mintha nem vett volna észre, mindenáron el akarta takarni az arcát egy újsággal...

– Egy pillanat, Imre, milyen nevet mondtál? Hogy hívják a főművezetőt? – szakította félbe megdöbbenve a polgármester Pászkát.

– Ööö... Faluházi... Faluházi Ervin. Tavaly ősszel, október táján került hozzánk. Ő is Pestről jött, kevéssel előttem. Utána kéne nézni pontosan, mikor... Nem értem, vele mi a probléma? Kissé magának való ember, nemigen barátkozik senkivel, de meg vagyok elégedve a munkájával, és ez a lényeg.

Éliás, dr. Szabó, Kelemen Lajos és a két Nemes összenézett. Mind az ötük arcából kifutott a vér.

– Döröghi személyi titkárát hívták így, emlékeztek? Faluházi Róbert. Igen! Ez valamiféle retyerutyája lehet. A gazemberek! – verte a fejét ököllel Éliás. – Becsempészték a kémeiket, hogy belülről rohasszák a munkafegyelmet, hogy ellenségeskedést, lázadást szítsanak. Ők hát a kakukkfiókák, akikről Sándor beszélt. Ezért kellett nekik a *jöttmentek klubja*! No, de legalább tisztán látunk! Köszönöm, Imre, sokat segítettél és köszönöm neked is, Árpád. Esküszöm, legszívesebben azonnal kirúgnám, a fülöknél fogva vezetném ki őket Tárkos határából. De ezzel nem mennénk semmire, mást kell kitalálni. Az első cél, tisztázni, mire megy ki a játék, mit akarnak elérni.

– Azt igazán nem nehéz kitalálni – szólalt meg első ízben Nemes Sándor. – Nem fizetés-emelés miatt tüntetnek, arra mérget vehetünk. Nyilvánvaló, hogy a Zsellérvízre fáj a foguk, azt akarják megszerezni. Lezülleszteni a közhangulatot, csökkenteni a termelést, megtépázni az üzleti jó hírnevünket, hogy minél több áru a nyakunkon maradjon. Ha másként nem megy, sztrájkot robbantanak ki, hogy ne legyünk képesek teljesíteni a szerződésben rögzített kötelezettségeinket, és máris kész a per, jönnek a milliós nagyságú kötbérek, a ráfizetés. Innen már csupán egy lépés a létszámcsoökkentés. Csakhogy ez nem ilyen egyszerű, ennyire olcsón nem adjuk magunkat. Óriási szerencse, hogy idejében felismertük a veszélyt és az okozóit.

Nyílt az ajtó, és Ráday lépett a tanácsterembe. A megyeszékhelyről érkezett, valamiféle pénzügyi félreértést kellett tisztáznia a banknál, és nagyon izgatottnak látszott. Úgy zihált, mintha futva tette volna meg az utolsó száz métert – mint kiderült, valóban szaladt.

– Láttátok, mi van odakinn? Phű, az anyjukat! Legalább félezer ember nyüzsög a téren! – fűjtatott elcsigázottan. – Mi ütött ezekbe, miért tüntetnek? Akkora a hangzavar, hogy alig érteni valamit, de azt igen, hogy néhány részeg alak éppen az orrom előtt üvöltözte: „nézzétek, ez is a branchoz tartozik”, mire négy-öt nagy marha, kigyúrt, kopasz fickó, akkora durungokkal, mint a karom, elindult felém és szégyen ide, szégyen oda, bizony igencsak szedtem a lábam, hogy épségben beérjek a Városházára. Valóságos transzparenserdő lepi el a teret, ti meg ilyen nyugodtan beszélgettek? Egyébként rendőrök posztolnak a bejáratnál és a tér körül. Tisztára olyan, mintha ostrom alatt állnánk.

– Hát, valahogy úgy... – nevetett savanyúan dr. Szabó Géza és tömören összefoglalta az eddigi eseményeket, megemlítve a gyanús személyi összefonódásokat is. Ráday megdöbbenve, dermedten hallgatott, egyszer sem szólt közbe.

– Tehát mit tegyünk? Van valakinek valamilyen épkezláb javaslata? – tette fel a kérdést Éliás.

– Menjünk ki testületileg, és beszéljünk velük – mondta nem túl nagy meggyőződéssel Bodor Miska könyvtáros. – Hátha sikerül jobb belátásra téríteni őket. Az intelligencia és az értelem...

– Ugyan már! Értelem! – legyintett Csirkés. – Beszélhetsz te ezeknek reggeltől napestig, jöhetsz az íróddal meg a kultúr szövegeddel, meg se hallgatnak. Még jó, hogy nem akarsz nekik József Attilát szavalni, vagy az Anyám tyúkját. Én jobban ismerem őket. Ha én lennék a polgármester úr helyében, majd én megmutatnám...

– Mit mutatnál meg, Marci? – kérdezett közbe Éliás olyan farkas-szelídséggel, hogy félő volt, menten leharapja a vendéglős fejét. – Csak jártatod a szádat és nem gondolkozol. Azt hiszed, azzal jót tennél, ha rájuk küldenéd a karhatalmat? Pontosan ez az, amire várnak! Olaj volna a tüzre, egy órán belül az egész média ettől visszhangozna, az eget is ránk borítanák. Tényleg nem érted, te nagyokos, éppen az a céljuk, hogy felbőszítsenek bennünket, és olyasmire ragadtassuk magunkat, amibe beleköthetnek, újabb sajtóbotrányt robbanthatnak ki, s amivel végképp ellenünk hangolják a közvéleményt, a díszes Parlamentet, hadd legyen miről orrbaszájba interpellálniuk a tisztelt képviselő uraknak. Ezután következne az Állami Számvevőszék meg az APEH, le nem szállnának rólunk, és én garantálom, hogy találnának hibát.

Ha ők úgy döntenek, hogy *kell* hibának lennie, akkor ott lesz is. Ilyen világban élünk, öregem. Jó, ha ezt szem előtt tartod, mielőtt megszólalsz!

– Uraim, uraim! – csitította őket dr. Szabó Géza. – Ne most kapjunk hajba, mert könnyen úgy járunk, mint az a bokszoló, aki kesztyű helyett fejvel védte az ütést, aztán csodálkozott, hogy az első balegyenes után a padlón találta magát. Beszéljük meg nyugodtan a teendőket.

– Bocsánat... – emelte fel karját Nemes tanár úr az utolsó széksorban. – Ha szabadna... Csak azt szeretném kérdezni Sándor fiamtól, nem lehetséges-e, hogy valami ártalmas szert kevernek a palackozásra előkészített vízbe? Kitelik tőlük!

– Uramisten! Csak nem képesek ilyen aljasságra? – nyögte halálra váltan Sándor. Arcából kifutott a vér, és abban minutumban csurom víz lett rajta az ing. – Azonnal intézkedem! Ha megengedik, most rögtön odaszólok... – Előkapta a zsebtelefonját és gyorsan beütötte a számokat. – Itt Nemes Sándor. Maga az, Fatér bácsi? Hála Istennek, hogy ott találok! Jól figyeljen, mert nem lesz időm kétszer elmondani, inkább jegyezzen fel minden szót, nehogy valamit kifelejtсен. Nagy baj van, Feri bácsi, iszonyúan nagy baj! Felmerült a gyanú, hogy valakik idegen anyagot csempészhetnek a vízbe. Nem biztos, hogy megteszik, de lehetséges. Azonnal állítsák le az összes szalagot! Egyetlen deci Zsellérvíz sem hagyhatja el az üzemet, zárják be az összes kaput! Igen... jól értette! A kapukat zárják be! A kamionokat se engedjék elindulni, sőt, szóljon ki az úton lévő sofőröknek rádiótelefonon, hogy ott, ahol éppen vannak, álljanak be a legközelebbi parkolóba és várják meg a további utasítást, addig egy millimétert sem mehetnek tovább. Lepakolni, a rakteret felnyitni szigorúan tilos! A sofőrök a vállalat költségére étkezzenek, vegyenek ki szobát. Eddig tudott követni, Fatér bácsi?... nagyszerű! Várjon, még nincs vége! Az összes tartály tolozárait pecsételjük le, vizet a termeléstől nem fogadhatnak. Szóljon át nekik, hogy csökkentsék a szivattyúk teljesítményét, vagy állítsanak le valamennyit. Minden perc drága! S még egy: rendeljék be az összes szabadnapos laboránst és kezdjék meg az elemzést, de nem csak a szokásos mérőpontokon, hanem a befolyó csontól egészen a végtermékig, a raktárkészletnél minden tizedik...nem, nem, inkább minden ötödik!... üveget bontsanak fel, a laborvizsgálat az udvaron álló kamionokra különös gonddal vonatkozik. Köszönöm, Fatér bácsi! Rajta! Ha beindult a munka és észlelnek valamit, jelentést kérek! Csak úgy, mint otthon, emlékszik? Végeztem! Huh, de veszett meleg van itt! – szusszantott nagyot Sándor, és zsebkendővel törölgette a homlokát. – Nagy szerencsénk, hogy az öreg Fatér Feri bácsi a szolgálatos üzemvezető mérnök. Őérte tűzbe teszem a kezem. A svájci gyáramban huszonöt évet húzott le, de amint megtudta, hogy Magyarországra kéne jönnie, beindítani a tárkosi üzemet, egy szóval sem ellenkezett, csak annyit kérdezett, mikor, mert úgy készíti fel a családját. Egyetemista koromban mellette tanultam a szakmát. Amikor megvettem a gyárat, az első volt, akinek megújítottam a szerződését. Képzeljétek, a fizetési rubrikát üresen hagytam és azt mondtam neki: Feri bácsi, tölts ki, ahogy jónak látja. Tudjátok, mit írt be? *Invariable!* Magyarul: *változatlan!* Azért is megemeltem neki a bérét harminc százalékkal! Csak amiatt meséltem el, hogy lássátok: ilyen ember Fatér Ferenc. Benne megbízhatunk. Köszönöm, édesapám, a figyelmeztetést. Reméljük, időben szólál.

Kitört a taps és kissé felengedett a hangulat, a tekintetek megenyhültek. Sándor határozott fellépése megnyugtatóan hatott a teremben ülőkre, már nevetni is képesek voltak.

Ha történt is szabotázs, remélhetően még nem késtek el, sikerül időben megállítani a veszedelmet.

Zsuzsika – Simonné Katika segítségével – kávé, üdítőket hordott szét. Zsellérvizet is hoztak, de Sándor nem engedte felbontani az üvegeket.

Éliás előtt megcsördült a telefon: *máris?* – csodálkozott fennhangon. A hívás azonban nem az üzemből érkezett, hanem a megyei kórházból.

Dr. Krámer volt a vonal túlsó végén és az egész tárgyalóterem hallhatta, amint akkorát ordít, hogy Éliás ijedten rántotta el a fülétől a kagylót:

– Fiú! Gáborkám, fiú! Fiunk született, Gábor! Érted? Fiú, fiú! Ifjabb Krámer Zsigmond magyar állampolgár megérkezett erre a cudar világra! Irénke akarta, hogy Zsellér bácsi emlékére a Zsigmond keresztnvet kapja. Nekem is nagyon tetszik az ötlet. Micsoda gyerek, Jézusmária, micsoda gyerek! Három kiló és negyvenöt deka, ötvenkét centiméteres legény, és tisztára mint az anyja és én, gyönyörű, tündéri, aranyos! Ha még láttál csodálatos kis emberkét! Egy valóságos vasgyúró, és képzeld, megismert, az első dolga volt, hogy rám mosolygott, rám, az apjára. Gábor, drága barátom, apa lettem! Fel tudod ezt fogni?...

– Hé, hé, vegyél már levegőt! – kacagott Éliás és odaszólt a teremben ülőkhöz: – Krámer! Halljátok, hogy üvölt? Fiuk van! Jóska, hallasz engem? Hogy van Irénke? Minden rendben zajlott?

– Persze, persze, minden rendben van, üdvözlö benneteket, ő is nagyon boldog. Na, rohanok, mert vár. A rádióban hallottam, hogy tüntetés van. Igaz? Miféle tüntetés? Üzentek valamit a feleségemnek?

– Mondd meg Irénkének, hogy mindannyian gratulálunk az új tárkosi polgárhoz, és vigyázzon magára, te meg mindkettőjükre. Nálunk semmi újság, minden a legtökéletesebben működik, a tüntetésről pedig egy szót se merészelj neki beszélni, mert kitekerem a nyakad, megértettél?

– Meg, persze – szállt le a mennyországból Krámer. – Éppen akartam kérdezni...

– Hát ne kérdezz, most neked az az egyetlen feladatod, hogy ott örködjél a családod mellett. Majd, ha eljön az ideje, úgyis megtudtok mindent. Annyit azért elmondhatok, hogy kezdünk úrrá lenni a helyzeten, amennyiben ez megnyugtat. No, Isten veled, csókoltatjuk Irénkét és a kis Zsiga geológuspalántát!

– Átadom! Szervusztok! – köszönt el a boldog apa és letette a telefont.

– Istenem – tűnődött fennhangon Nemes tanár úr –, milyen kiszámíthatatlan az emberi sors. Egyik oldalon a születés, a másikon a rombolás és az erőszak. Gondoljatok bele, hol lennének most, ha nem függesztjük fel annak idején a pártok működését? Aprópó, hogy állunk a népszavazással?

– Egy hét múlva lesz – kedvetlenedett el Éliás és vele együtt az egész testület, az egyetlen Nemes tanár urat kivéve. – Nagy ég, nem lehetne elhalasztani egy hónappal, amíg túl leszünk ezen a ramazurin?

– Sajnos, lehetetlenség – mondta a jegyző. – Népszavazásnál a hivatalos meghirdetés után tilos dátumot és kérdést változtatni. Pedig most én is szívesen lemondanék róla. Ilyen hangulatban...

– Korai még aggódni – vigasztalta őket Nemes László tanár. – Voltunk már nehezebb helyzetben is.

Sándor kezében felcsilingelt a mobiltelefon.

– Tessék, Nemes. Maga az, Fatér bácsi? Na végre! Igen... Igen... Hát persze... Hogyan...?! Ez biztos? Magasságos Atyaúrsten!... – kiáltott fel, majd hosszan hallgatott, csak az arcán változtak a színek, a homloka lett redősebb és a szemei villámokat szórtak. Vagy két-három percig meg se mukkant, de a tárgyalóteremben is vágni lehetett volna a csöndet. Amikor nagy sokára megszólalt, hangja rekedt volt és egész testében remegett az izgalomtól – Velünk van a

jó Isten, Fatér bácsi! – mondta megkönnyebbülve. – Tehát biztos, hogy nem ment ki fertőzött víz? Értem... Nem baj, azért az úton lévő szállítmányokat is ellenőriztetni kell, inkább kifizetjük a késedelmi kötbért, nem szabad kockáztatni. A feljelentést majd én... Köszönöm, Feri bácsi, igaza van, így még jobb. De ezzel nincs elintézve a dolog, a maga gyorsaságának köszönhetünk mindent, ezért jutalom jár... Ne vitatkozzon örökké! – csattant fel váratlanul Sándor, a képviselők ijedten összerezzenek. – Igenis, jutalmat kap! És kötelezem, hogy elfogadja! Végeztem, punktum! – Ezzel kikapcsolta a készüléket. – Micsoda megátalkodott, csökönyös vénember – csóválta a fejét. – Úgy kell rátukmálni egy kis jutalmat...

– Uraim, csoda történt, megmenekültünk! – folytatta, miután felhajtotta a kávéját. – A raktárkészlet tiszta, amiként a fogadóállomáson is érintetlen a víz. Egyetlen készterméktartályban találtak idegen anyagot, már folyik a részletes elemzés. 24 órán belül megindulhat a szállítás. Fatér Feri bácsi első dolga volt értesíteni a KÖJÁL-t, a mérgezett vizekből már ők vettek mintát, a mi embereink segítségével ők végezték az ellenőrző vizsgálatokat, és hivatalból megtették a feljelentést, tömeges mérgezés szándékos előidézésének alapos gyanújával. A nyomozók már a helyszínen vannak, úgy illik, hogy magam is ott legyek. Így, ha megengeditek...

– Ez természetes, Sándor. Most már nyugodtan itt hagyhat sz bennünket. A többi problémával majd csak elboldogulunk.

– Viszontlátásra! Apám, köszönöm még egyszer! Ha te nem szólsz... jaj, rossz rágondolni! – mondta arcát égnek emelve Sándor és elrohant.

– A hátsó kapun menj ki! – kiáltotta utána dr. Szabó, a folyosóra ugorva.

– Oké! – érkezett messziről a válasz.

– Tanár úr – állt fel ünnepélyes arccal Éliás –, harmadszor adott olyan tanácsot, amivel megmentette a város becsületét. Harmadszor tett jót velünk, és mi, akik a tanítványai voltunk...

– Hagyd abba, Gábor fiam, elég... – állította meg a szónoklatot az idős tanár. – Tudom, tudom, a tanítványi szeretet... Elismerem, jólesik, de ennek nem most van itt a helye, a felelősség közös. Különb en sem harmadszor, volt még egy ugyanilyen fontos, egy negyedik.

– Negyedik...? – csodálkoztak az asztal körül ülők.

– Bizony, barátaim. Csakhogy azt a negyediket nem én csináltam, hanem Csontos Pál. Mert ne feledjétek, könnyebb megbocsátani, mint őszintén megbánni a bűneinket. Ő nagyobb dolgot mutatott fel, mint én. Nem véletlenül mondtam ezt éppen most, hanem a holnapunk és a holnaputánjaink miatt.

– Hogy érti ezt, tanár úr? – kérdezte halkán Éliás Gábor. – Magyarázza meg.

– Úgy, polgármester úr, tisztelt képviselő-testület, hogy a tüntetésben helybéliek is részt vesznek. Szegények, nem tudják mit cselekszenek. Emlékezzünk még a Biblia szövegére? „Atyám, bocsásd meg a vétküket...” Krisztusi szavak! Nos, ha elmúlnak ezek a vészterhes napok a fejünk fölül, jusson eszetekbe, mit mondtam. Ne bántsátok azokat, akiket megtévesztettek a gonosz erők. Bosszú bosszút szül. Tudjatok majd megbocsátani, nehogy visszatérjen városunkba a megtorlás szelleme, mert többé nem lehet megállítani és kiirtani. Megígéritek?

Mintha egy láthatatlan karmester intett volna be, olyan egyszerre mondták:

– Megígérjük!

16. fejezet

A polgármesteri irodában hatan beszélgettek: Éliás Gábor polgármester, dr. Szabó Géza jegyző, Kelemen Lajos alpolgármester, a két Nemes és a városi rendőrkapitány, Szokolczai Ottó alezredes.

A rendőrkapitány vitte a szót:

– Nem profi bűnözők ezek, hanem kisstílű, piti csalók, beképzelt mitugrárszok, és ez a mi szerencsénk. Ha viszont sikerült volna a tervük, a Tárkos-Nemes Rt-nek vége, legalábbis hosszú időre becsukhattátok volna a kaput, vagy eladójátok bagóért az egészet, úgy ahogy van, s ez még nem is a legrosszabb: nem a bűnösök, hanem a cég vezérkara ellen indult volna bűnvádi eljárás gondatlanságból elkövetett tömeges mérgezés gyanújával. Az életben be nem bizonyíthatóak volna az ártatlanságokat. Szerintem ez volt az elképzelésük – bár nem szívesen nyilatkozom a nyomozás és a bírósági végzés lezárásáig –, szóval lejártni tönkre tenni erkölcsileg a vállalatot, aztán fillérekért felvásárolni, s még ők tetszelegtek volna a nagy megmentő szerepében.

– Voltaképpen, hogyan jöttetek rá ilyen gyorsan? – kérdezte Kelemen.

– Nagyon egyszerűen. Töletek megkaptuk a neveket, így eleve forró nyomon indulhattunk el. Müller Gyula, az Iván öccse annyira bután csinálta, hogy még a takarítónőknek is szemet szúrt. A tüntetés reggelén valamilyen gyermeketegen átlátszó ürüggyel eltávolította a kezelő-személyzetet, és egy haverjával, bizonyos Lutz Rolanddal, akivel egyszerre lettek felvéve, megnyitották a kettes számú készlettartály tisztító ablakát és egy zsák vegyszert öntöttek bele. A szer nevét ne kérdezzétek, nekem ezek a szörnyűséges elnevezések kínaiul vannak, a kémia volt a rémálmom a középiskolában és a rendőrtisztai akadémián. Az ablakokat nyolc csavar köti a tartályok falához. A marhák kapkodtak, nem húzták meg rendesen a csavarokat, csak úgy sebtében, és ezen buktak meg. A víz pezsegni kezdett a peremnél, és a sárgás, habzó folyadék lecsurgott a tartály oldalán, hosszú, feltűnő csíkot húzva maga után. A vak is láthatta. A szerelők megcsinálták, de azonnal jelentették a főművezetőnek, vagyis Faluházinak, hogy valaki piszkálta a csavarokat. Faluházi – mekkora szerencse! –, óriási hibát követett el: jól lehordta a lakatosokat, mit okvetetlenkednek, minek keresik ott is a bajt, ahol nincs, és rájuk parancsolt, hogy pofa be, senkinek egy szót se, majd elboronálják. A szerelők csoportvezetője, Nagy Bálint, amikor megtudta, hogy kiszállt a KÖJÁL, elmondta Fatér Feri bácsinak, aki máris hívott minket telefonon. A többi már... Szóval nem biztos, hogy mi voltunk okosak, inkább a mi angyalkáink buták. Úgy vallottak egymásra, mint a parancsolat. Egyetlen délelőttön felgöngyölítettük az egész bandát. S még mondja valaki, hogy a rendőrség nem áll a helyzet magaslatán – ha a civilek segítenek!

– Biztos, hogy az egész bandát? – húzta el a száját dr. Szabó Géza. – Szerintem csak a felszínt kapartuk meg, ami alatta, jobban mondva *felette* van, arról sose fogunk képet kapni.

– Lehet – vont vállat kesernyésen az alezredes. – A mi kezünk rövid, nem ér fel bizonyos magasságokig. Ennyit tehattünk. Ne minket hibáztassatok.

– Dehogy hibáztatunk benneteket, ellenkezőleg, büszkék vagyunk rátok, gratulálunk! – Éliás szemrehányóan nézett a jegyzőre. – Géza nem úgy értette. Nagyszerű munkát végeztetek.

– Na és Döröghi miniszter úr? Vele mi fog történni? – kérdezte harapósan Nemes Sándor. – Svájcban ennél sokkal kisebb vétségért is repülne a bársonyszékből. Nemhogy egy kormánytagot, de még a falusi postáskisasszonyt is páros lábbal rúgnák ki, ha bebizonyosodna róla, hogy kapcsolatban áll bűnöző személyekkel. Felfoghatatlan számomra, hogy a saját lánya

férjét képes belerángatni ilyen aljasságba. Miféle ember az ilyen? Nincs igazság a világon, ha szárazon megússza, márpedig akárhogy csűrjék-csavarják, elképzelhetetlen, hogy Döröghi és Faluházi érintettsége ki ne derüljön.

– Ne féltsd te a miniszter urat – hűtötte le a jegyző –, majd kivágja magát, megvédi a haverjai. Egyik holló nem vágja ki a másik holló szemét, mondja a közmondás. A haja szála sem fog meggömbülni.

– Azért ebben nem lennék olyan biztos – jegyezte meg csöndesen Szakolczai. – A nyomozati anyagot bekérte a Központi Bűnüldözési Hivatal, de a másolatok nálunk maradtak. Csodálkoznék és nagyon elszomorítana, ha megpróbálnák elkenni a tényeket. Mindenesetre, a nyilvánosság sokat segítene. No mindegy, ez már nem a mi asztalunk. Mi megtettük a magunkét, a többi nem ránk tartozik.

– Engedje meg, alezredes úr, hogy mi is kifejezzük elismerésünket. Hiába szerénykedik, valóban bravúros, amit véghez vittek – kért szót Nemes László. – Úgy gondoltuk azonban, hogy a beszéd elszáll, annál többet érdemelnek, ezért elhatároztuk, én és a testvérem, hogy két Opel Astra személyautót ajándékozunk a helyi rendőrkapitányságnak. A testvérem az igazgató tanács jóváhagyásával a részvénytársaság nevében, jómagam a bankomon keresztül folyósítom a szükséges összeget. Ezen felül szeretnénk egy modern számítógéppel is ellátni a kapitányságot, mivel – ne vegye sértésnek – a jelenlegi hovatovább inkább a kisiskolásoknak való tanulási célra, mint egy városi bűnüldöző szervnek.

– Hej, ha egy üzlet beindul!... – kurjantott fel vígan Szakolczai. – Ez a nap is jól kezdődik! Még egy ilyen hír és azt mondom: soha rosszabbat! Természetesen, elfogadjuk, nagyon szépen köszönöm, de ragaszkodom az ünnepélyes átadáshoz. Jó, ha a legénység tudja, mivel tartozik a részvénytársaságnak és a városnak, annál lelkesebben végzik a munkájukat. Uraim, ismerik a mondást: Szolgálunk és védünk! Kérem ezt nagyon komolyan venni!

– Komolyan is vesszük – mondta a polgármester. – De ha már így együtt vagyunk, hadd kérdezzek még valamit. Most hétfő van. Szeretném, ha a lakosság még a vasárnapi népszavazás előtt értesülne a történekről. Van ennek törvényes akadálya?

– Nem hinném! – válaszolta az alezredes. – A tényeket minden további nélkül leközlheti a sajtó, hiszen a nyomozást már nem befolyásolja, a gyanúsítottak vallottak, a jegyzőkönyveket aláírták. Csupán annyit kérek, hogy a vezetékeveknél csak a kezdőbetűt írják le. Ehhez ragaszkodom. A személyiségi jogok... értjük egymást.

– Hát persze – dörmögte maga elé dr. Szabó. – Éliás Gábor polgármester teljes nevét kiírhatták, gyalázhatták, meghurcolhatták, de egy bűnöző neve szent és sérthetetlen. Sosem fogom ezt a demokratikusnak becézett hókuszpókuszt megérteni. Vagy a tisztességes, választott köztisztviselőkre nem vonatkozik a személyiségi jog védelme, csak attól a pillanattól, amint bűnt követnek el? Magas ez nekem, mint az alezredes úrnak a kémia.

Megcsörrent Éliás asztali telefonja.

– Tessék!

– Polgármester úr, kérem, Kertes szerkesztő úr van itt a Tárkosi Hírektől.

– A legjobbkor! Engedje be, Zsuzsika. És kérem, hozzon nekünk még egy kávé.

– Farkast emlegettünk, újságíró érkezett – fogadta Kertest nevetve Éliás. – Uraim, ha valaki nem ismerné, bemutatom Kertes Dánielt, a szerkesztők gyöngyét, a Tárkosi Hírek rettegett tollú riporterét. Azt hiszem lesz mondanivalónk a számára.

17. fejezet

Kertes részletekbe menő, oknyomozó-értékű cikke alaposan kijózanította a tárkosiakat.

Azok, akik részt vettek a tüntetésben, most lesunyt fejjel osontak a fal mellett, nem mertek az ismerősök szemébe nézni. Nagyon szégyellték magukat, és kölcsönösen egymásra mutogattak, még verekedésre is sor került. A rendőrök három nagyszájú, hórihorgas izomkolosszust kísérték be, mint a verekedés kezdeményezőit, a helybéliek önként jöttek, nem is kellett őket beidézni. Jegyzőkönyvbe vették a vallomásaikat, s már mehettek is haza.

A neheze ezután következett.

Vámosi százados hallgatta ki a félelmetes muszklikkal büszkélkedő verekedőket. A három fickó pimaszul belevigyorgott a százados képébe, egy szót sem voltak hajlandók beszélni, csak röhögtek.

Vámosi sokat tapasztalt öreg róka volt, különb legényeket is szólásra bírt már, pedig nem tartozott az erőszakos vallatók sorába.

– Rendben van, fiúk, nem kötelesek válaszolni – vont a vállat közönyösen. – Kérem, írja... – mondta a jegyzőkönyvvezető őrmesternek: – A gyanúsítottak hallgatásukkal tudomásul veszik, hogy a rájuk vonatkozó terhelő körülményeket a szemtanúk elmondása alapján rögzítsük, amelyek ezáltal bizonyítást nyertek, és azonnali kiutasítással járnak, négy órán belül el kell hagyniuk a várost, a tényálladékot a jegyzőkönyvvel együtt eljuttatjuk a személyi igazolványuk szerinti illetékes rendőrségnek...

– Azt már nem! – ugrott fel megszeppenve a legmagasabb jómadár. – Ilyen könnyen nem hagyjuk bepalizni magunkat. Az anyjukkal szórakozzanak, ne velünk!

– Fogd be a szád, te hülye állat! – rántotta vissza a mellette ülő, durva arcú társa. – Tovább akarod rontani a helyzetünket azért a dohányért, amit meg se kaptunk? Nézze, százados úr, mi a magunk módján rendes krapekok vagyunk, de valamiből élni kell, nem igaz? Azt mondták, kapunk fejenként tíz rongyot, kiosztunk néhány fülest és már mehetünk is vissza. Olyan nagy bűn ez?

– Kik mondták?

– Hát... muszáj erre válaszolni? Betyárbecsület is van a világon. Az ember nem dobja fel a megbízóit. Az ilyesmi árt a szakmai jó hírünknek. Beláthassa...

– Rendben van, éljen a betyárbecsület! Ha nem, hát nem, nekem így is jó, legalább kevesebb munkám lesz. Maguk aztán tényleg karakán srácok, le a kalappal. Kedvelem az olyanokat, akik tudják, mik az íratlan szabályok. Tessék, írják alá a jegyzőkönyvet. A többit majd otthon elintézik az ismerős zsarukkal. Imádkozzanak, hogy ők is olyan megértők legyenek, mint én.

– Hé, várjunk, várjunk! – ijedt meg a harmadik. – Mit akar aláíratni? Kiket védtek, marhák? Faluházit, vagy azt a hányadék Müllert? Mit tettek ők értünk? Itt hagytak a zürben, annyit se mondtak, hogy ejnye, fiúk, majd mi elgereblyézzük. Én nem vagyok hajlandó a két szép szemükért elvinni a balhét. Igenis, Faluházi és a két Müller jöttek azzal, hogy rendezzünk egy kiadós bulit, az se baj, ha vér folyik, a lényeg, hogy halál vagy nyolc napon túli ne legyen. Nem is lett. Mutassa azt a jegyzőkönyvet.

– Tessék – mosolygott jámboran Vámosi.

A három begyulladt vagány mohón olvasni kezdett. A jegyzőkönyvben annyi állt, hogy megbízás alapján feladatuk volt rendbontást kezdeményezni, lejáratni a helybélieket, és főként azokat kell bevonniuk a verekedésbe, akik részt vettek a tüntetésben. Közbotrány okozásért vonják őket felelősségre. Amennyiben megnevezik a felbujtóikat, az enyhítő körülménynek számít.

– Én aláírom! – jelentette ki a harmadik, a legvállasabb. – Azt ajánlom, ti is írjátok alá, mert...

– Egy pillanat! – állította meg a százados. – A jegyzőkönyv így persze nem teljes. Néven kell szerepelniük azoknak, akiktől a pénzt kapták volna. A megbízóikra gondolok, Faluházira, meg a két Müllerre.

– Rendben van, írják bele – mondták egyszerre.

– Jó. De van itt még valami. – Vámosi olyan képet vágott, mintha súlyos gondok gyötörnék. – Tudják, én nem haragszom magukra, és nem szeretném, ha túlzottan megütnék a bokájukat ezekért a lókötékekért, de azt is fontosnak tartom, hogy a lakosság megtudja, kik álltak a háttérben. Miért kellene maguknak egyedül vállalni a felelősséget? Egyezzenek bele, hogy a jegyzőkönyv tartalma megjelenjen a helyi újságban, megismétlem, nem az országos lapokban, hanem csupán a tárkosiban, de a teljes nevekkal együtt. Még abban is benne vagyok, hogy a maguké csak kezdőbetűkkel. Ha már a pénzüket nem kapták meg, legalább ezzel elégtételt vesznek a gazdáikon. Halljam a válaszukat!

A három nehézfiú összenézett, aztán rántottak egyet a vállukon. Az, aki először olyan arcátlanul viselkedett, mostanra nagyon meghunyászkodott.

– Tőlem! – mondta száját biggyesztve, mire a másik kettő is rábólintott. – Nyugodtan írják le a mi nevünket is. Elvégre mi csak a munkánkat végeztük.

– Így igaz, fiatalurak. – Vámosi maga volt a megtestesült jóindulat. – Akkor a jegyzőkönyv mellé ezt a nyilatkozatot is szíveskedjenek aláírni, miszerint beleegyeznek a nevek megjelentetésébe. Úgy, nagyszerű... köszönöm! Hát akkor ezzel meg is volnánk. Már csak egyetlen apróság maradt hátra. Maguk most szépen összeccsomagolnak és amilyen gyorsan lehet, eltűnnek a városból. Többé nem akarok itt találkozni egyikükkel sem. Világosan beszéltem, emberek?

– Oké, maga a főnök! – válaszolták azok. – De akkor otthonra semmi utólagos jelentés, stimmel?

– No de kérem, uraim, nem maguk mondták, hogy betyárbecsület is van a világon?

A másnapi Tárkosi Hírekben szó szerint megjelent a vallomásra készült jegyzőkönyv. A lakosság felháborodva olvasta, milyen gyalázatos játékot űztek velük, hogyan ugrasztották össze őket a háttérben meghúzódó cinkosok. Kertes szerkesztőségi cikkben elemezte a város békességének fontosságát, kitért a népszavazás történelmi jelentőségére, óvta a lakosságot az országra jellemző viszálykodás bomlasztó rémségétől, és azt kérte, mindenki járuljon az urnákhoz és szavazzon lelkiismerete, józan belátása szerint, attól függően, mit szeretne: nyugalmat, kiegyensúlyozott életkörülményeket, a város életszínvonalának az eddigéhez hasonló töretlen fejlődését, vagy visszakívánja a kampányokkal járó óhatatlan mocskolódást, civódást. Vajon, ha Zsellér Zsigmond élne, melyik változatra szavazna – tette fel a kérdést Kertes és mindjárt válaszolt is rá: – Minden bizonnyal az előbbire, mert bár voltak nem éppen tündöklő szakaszai az életének, amióta az ő neve és arcképe lett a város jelképe, soha nem tett vagy mondott olyat, amit szégyellnie kéne, és Tárkos városa joggal lehet büszke jó útra tért fiára.

Kertes a Döröghi-féle vonalról egy árva szóval sem tett említést.

Megszólalt az újságban Nemes László tanár is.

– „Mindenki ismeri a személyemet, és ismerik a múltamat, amiről évtizedekig hallgattam, s csak akkor hoztam nyilvánosságra a velem történeteket, amikor a város érdeke megkívánta. Sosem akartam bosszút állni, visszafizetni a szenvedésekért, és mi lett a jutalmam? Szereztem egy barátot, Csontos Pált, aki megtanított arra, hogy önmagunk legyőzése a legnagyobb diadal. A mi megbékélésünk legyen intő példa. Mert nem elég a szabadság, a jólét – minden a békességen alapszik! A természet csodálatos ajándékkal áldotta meg városunkat, vigyázzunk rá, ne engedjük, hogy elbitangolják tőlünk idegenek, olyanok, akiket nem érdekel Tárkos polgárainak sorsa, ők csak a saját zsebükre gondolnak. Amíg összetartunk, amíg azok vezetik a várost, akik eddig is bizonyították, hogy nem önös céljuk érdekét nézik, hanem mindannyiunkét, addig képesek leszünk megőrizni azt, ami a miénk. Ami volt, elmúlt, tanulhattunk belőle, talán még hasznosnak is mondanám, mert sokak szemét felnyitotta. Én nem biztatok senkit, hogy erre vagy arra szavazzon. Csak egyet kérek polgártársaimtól: gondolkozzon el mindenki, mielőtt beírja a maga voksát, melyik kockába teszi az X-et. A jó Isten áldását kérem Tárkosra és minden becsületes lakosára.”

A népszavazás rendben, nyugalomban lezajlott és elsőprő győzelmet hozott a jelenlegi önkormányzat összetételének hívei számára. A *nem*-mel szavazók száma nem érte el a fél százalékot.

Tárkos az egyetlen olyan helység volt az országban, ahol nem tartottak önkormányzati választásokat. A pártok egy ideig járták az Alkotmánybíróság folyosóit, minden követ megmozgattak, hogy érvénytelenítsék a népszavazás eredményét, cikkeztek, gúnyolódtak, Éliás Gábort „a tárkosi király” jelzővel illették, de ő csak mosolygott mindezen és mosolyogtak az emberek is, még büszkék is voltak arra, hogy ők *mások*, mint az összes többi település.

A Zsellérvíz pedig fogyott, három év sem kellett, és ismertté vált egész Európában, sőt Amerikában, Ázsiában, Afrikában is. Az első gyógyüdülőt követte a második, a harmadik; szállodák épültek, vadonatúj, széles utcák nyíltak, és az ötödik esztendőben megépült az első felhőkarcoló. A hatalmas főtéren művészien kivitelezett bronzszoborba öntve Zsellér Zsiga állt, bal kezében az elhíresült palack, kinyújtott jobbjaival a Törökhegy felé mutatott.

Krámeréknál már két kis csemete futkározott a füves udvaron. Nemes tanár úr is boldog nagypapa lett: mindkét fia megnősült, hazatelepült, és egy-egy unokával ajándékozták meg a közélettől végleg visszavonult tanárt.

Éliás Gábor még megvárta az ötéves évforduló ünnepségeit, akkor lemondott polgármesteri tisztről, helyét az újabb népszavazással megválasztott fiatal Csapó Árpádnak adta át.

Az ifjú polgármester beiktatásakor ezekkel a szavakkal fejezte be székfoglalóját:

– Itt születtem, itt váltam emberré, itt tanultam meg magyarul és itt, ebben a valaha poros kisvárosban kaptam példát arra, mit jelent az őszintén akart összefogás és a békesség. Ezt a szellemet akarom tovább vinni. Isten engem úgy segítjen!
